

ΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ

(Αγία Παρασκευή)

Ιωαννίνων

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ & ΕΘΙΜΑ
του χωριού και της Επαρχίας

ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

«ΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ»

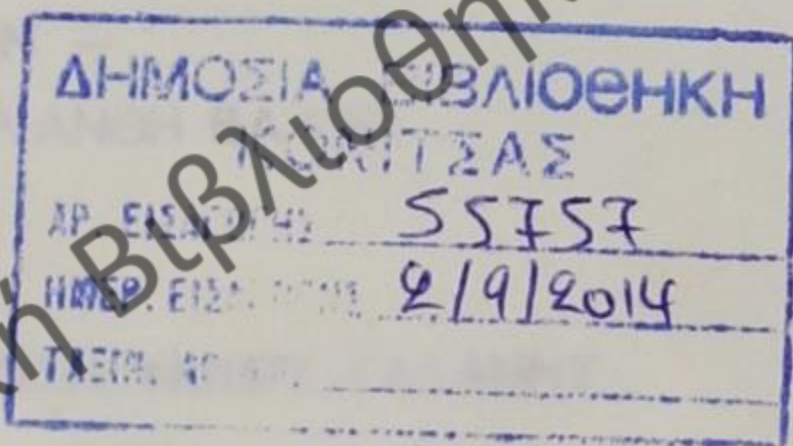
ΑΘΗΝΑ 1985

ΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ

(Αγία Παρασκευή)

Ιωαννίνων

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ & ΕΘΙΜΑ
του χωριού και της Επαρχίας

ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

«ΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ»

ΑΘΗΝΑ 1985

ΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ

(Αγία Παρσκενή)

Ιωαννίνων

ΔΑΟΥΡΑΦΙΑ & ΕΘΙΜΑ
καταγόμενα και της Επαρχίας

ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΙΩΝΙΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ
1212
1212
1212
1212

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΣΚΕΝΗΣ

«ΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ»

ΑΘΗΝΑ 1988

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΤΑ ΛΟΓΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ

ΕΙΣΑΓ.

ΚΕΙΜΕΝΑ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΙΤΣΑΚΗΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ —

ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ: ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΒΑΪΛΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ — ΔΙΟΡΘΩΣΗ: ΝΙΚΟΣ ΓΑΛΑΝΗΣ

ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ: Η ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ: Αφοί ΚΑΪΤΑΤΖΗ, ΚΑΛΛΕΡΓΗ 23 Τηλ..

5248.197 — 5224.333

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ: ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΤΑΞΗ ΚΑΛΛΙΡΗ 23 Τηλ.
5248.181 - 5254.333

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ	7
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ	11
ΕΘΙΜΑ	20
Η Πρωτοχρονιά	20
5 Γενάρη μέρα του Σταυρού	24
Τα Φώτα	25
Απόκριες	26
25 Μαρτίου	27
Σάββατο του Λαζάρου	29
Το Πάσχα	32
Τα Ρουσάλια	37
Η Πιρπιρούνα	38
Αϊριγογιάννης	41
26 Ιουλίου της Αγίας Παρασκευής	44
Τα Χριστούγεννα	47
ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΑΣ	51
Διάφορα	51
Χορευτικά	82
Επιτραπέζια	106
Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΚΕΡΑΣΟΒΙΤΩΝ	145
(Τα παλιά χρόνια από τη γέννησή τους ως το θάνατο)	
ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	149
Τα Σκλαβάκια	149
Η Καμπάνα	150
Η Γουρούνα	151
Τα Κιόσια	152
Ψηλή Γκαμήλα	153
Χαμηλή Γκαμήλα	154
Η Μηλιά	155
Τα Πεντάκια	155
Ο Φούτσιος	156
ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ	161
Τραγούδια του Γάμου	168
ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΓΥΡΟΣ	196
Μοιραλόγια	199
ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ	202

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

7	ΑΥΤΑ ΛΟΓΙΑ
8	ΠΡΟΛΟΓΟΣ
11	ΤΟ ΧΕΡΙΟ ΜΑΣ
20	ΕΘΙΜΑ
20	Η Πενήγγορις
24	Ε Τενόρι ήτοι του Χέρου
25	Το Φότο
26	Ανέρας
27	28 Μόστιν
28	29000 του Λόβου
29	Το Πόχο
32	Μυστικό
33	Η Πενήγγορις
41	Από το
44	28 του ήτοι Εργασίας
47	Το Χέρου
51	ΤΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΜΑΣ
51	Ανέρας
52	Χέρου
108	Εργασίας
110	Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΚΕΡΑΤΟΣ
	(Το καλό χέρου και το χέρου του
	του χέρου)
148	ΠΑΙΔΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ
148	Το Σελήνιο
150	Η Κόρη
151	Η Γοργόνα
152	Το Κόκο
153	Ψηλά Τεράτα
154	Χαρά Τεράτα
155	Η Μύτη
156	Το Πενήγγορις
156	Ο Φότος
161	ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΕΛΜΟΥ
168	Τραγούδι του Τόβου
188	ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΤΥΡΟΣ
199	Μυθολόγια
202	ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το εγχειρίδιο τούτο που κρατάμε στα χέρια μας αυτή τη στιγμή, είναι ένα λαογραφικό ντοκουμέντο, που αποτελεί τιμή για το χωριό μας, το Κεράσοβο της Κόνιτσας και μεγάλο έπαινο, γι' αυτούς που προσπάθησαν για την έκδοσή του και την προσφορά του στην Αδελφότητα.

Δεν θα σταθούμε στο αν είναι άρτιο, ή αν έχει ελλείψεις και παραλείψεις. Θα σταθούμε στο ότι μέσα σ' αυτό το βιβλίο περιέχονται σπάνια τραγούδια του χωριού μας, που χάρη στους ανθρώπους που τα συγκέντρωσαν και μας τα παρουσιάζουν θα ζήσει η λαογραφική μας παράδοση.

Είναι μια χειρονομία άξια συγχαρητηρίων, γιατί είναι μια προσφορά στους νέους Κερασοβίτες, που αξίζει να μάθουν τη ζωή των προγόνων τους, βγαλμένη μέσα απ' τα τραγούδια μας.

Μέσα απ' αυτά τα τραγούδια, διαφαίνεται η ψυχή του χωριού μας. Πόθοι, λύπες, χαρές, αγάπες, πόλεμοι κι όλα τα στάδια της ζωής των πατεράδων μας.

Διαβάζοντάς τα κανείς, θαυμάζει, χαίρεται, τη λαϊκή Κερασοβίτικη ποίηση και νιώθει περήφανος για τον τόπο του.

Τώρα πούγινε το πρώτο βήμα, θάταν ευχής έργο, να ενδιαφερθούν κι άλλοι άνθρωποι, πιο αρμόδιοι, ώστε να συλλεγεί κι άλλο λαογραφικό υλικό, για να ολοκληρωθεί αυτό το έργο, που με τόση αγάπη άρχισαν οι εκδότες του και που τους αξίζει κάθε έπαινος. Ζωντανεύοντας το παρελθόν, βάζουμε ένα μεγάλο λιθάρι στο κτίσιμο του μέλλοντος του χωριού μας. Ευχή μας να βρεθούν μιμητές για το καλό του ΚΕΡΑΣΟΒΟΥ.

ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ

Το εγχειρίδιο αυτό που κρατάτε στο χέρι σας αυτή τη στιγμή είναι ένα λαογραφικό ντοκιμαντέρ, και αποτελεί τιμή για το χέριό μας, το Κεράσο της Κόνιτσας και μεγάλο έργο για αυτούς που προσέβαλαν για την έκδοσή του και την προφορά του στην Αδελφότητα. Δεν θα σταθούμε στο αν είναι όρθιο ή αν έχει αλλάξει η προφορά. Θα σταθούμε στο ότι μέσα σε αυτό το βιβλίο υπάρχει ολόκληρο το πνεύμα του χεριού μας που χόρταινε ανθρώπους που τα συνείδησά τους και μας τα πορεύονταν στην λαογραφική μας παράδοση. Είναι μια ουσία όλη αυτής της συλλογής γιατί είναι μια προφορά στην Κερασοθήκη που αξίζει να γίνει βουή τη ζωή τους, δύναμη μέσα σε το τραγούδι μας.

Μέσα σε αυτό το βιβλίο θα αφηγηθεί η ψυχή του χεριού μας. Πόθος, λύπη, χαρά, πόλεμοι κι όλα τα στάδια της ζωής των πατέρων μας, τη λαογραφία, τα κομμάτια, τα κομμάτια, τη λαογραφία Κερασοθήκη και γίνεται περιγραφή των τόπων του.

Τώρα πού να το πρώτο θέμα ήταν ευχίς κι αν ενδιαφερόντων κι άλλα ενδιαφέροντα, τις αρμόδιες υπηρεσίες κι άλλα λαογραφικά θέματα, για να ολοκληρωθεί αυτό το έργο που με τόση αγάπη έρχονταν οι εκδόσεις του και που τους αξίζει κάθε έργο. Συντονίζοντας το πρόβλημα θέλουμε ένα μεγάλο λόγο στα κτήρια του μέλλοντος του χεριού μας. Είναι μας να θέθουν μνήμη για το καλό του ΚΕΡΑΣΟΥ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το χωριό μας, το Κεράσοβο, ένα από τα μεγαλύτερα τα παλιά χρόνια και το μεγαλύτερο σήμερα χωριό της επαρχίας της Κόνιτσας, καθώς βρίσκεται στη ρίζα του Σμόλικα μέσα στη χαράδρα του Βουρκοπόταμου, ζούσε τη δική του αυτόνομη ζωή. Επειδή περιβάλλονταν από τους ψηλούς όγκους των βουνών η επικοινωνία με τα γειτονικά χωριά ήταν δύσκολη. Μάλιστα με τις συγκοινωνιακές συνθήκες της παλιάς εποχής, χωριά που πολλά απ' αυτά ήταν βλαχόφωνα ανέπτυξαν σχέσεις μόνο μεταξύ τους.

Έτσι το Κεράσοβο κλεισμένο στον εαυτό του και στη δική του επάρκεια την οικονομική, την κοινωνική και την πολιτιστική, ανέπτυξε και τα έθιμά του και τα τραγούδια του που όσο κι αν έχουν και στοιχεία του ευρύτερου χώρου πάντα εκφράζουν το δικό του το Κερασοβίτικο πνεύμα.

Όμως, τα τραγούδια και τα έθιμα του χωριού μας που μιλούν στην ψυχή μας και στην ψυχή των γεροντότερων, παύουν σιγά - σιγά να συγκινούν τη νεολαία μας που ζει στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις και που δεν τα ξέρει εξ άλλου γιατί δεν φροντίσαμε να της τα μεταδώσουμε εμείς.

Τι θα γίνει λοιπόν; Ένας πολιτισμός που χτίστηκε πέτρα στην πέτρα από τους παπούδες μας και τους προσπαπούδες θα χαθεί; Θα τον αφήσουμε να σβήσει; Γιατί οι γερόντοι, οι τελευταίοι θεματοφύλακες των παραδόσεων αυτών, σιγά - σιγά φεύγουν ένας - ένας.

Η σκέψη να γραφεί το παρόν βιβλίο βγήκε απ' την αγάπη και μόνο για το χωριό μας. Όλα αυτά τα έθιμα και τα τραγούδια κάποιος έπρεπε να τα κρατήσει καταγράφοντας τα σε ένα βιβλίο να υπάρχουν και να θυμούνται οι νεώτεροι πως ζούσανε οι πρόγονοί τους.

Ο κλήρος έπεσε σε μένα παρόλο ότι οι γραμματικές μου γνώσεις δεν μου το επιτρέπανε. Αλλά έπρεπε να γίνει. Πώς; Κάποιος έπρεπε να με βοηθήσει. Και δεν δυσκολεύτικα να βρω τον άνθρωπο που ο πόνος για το χωριό και ο ζήλος ήταν εφάμιλλος με το δικό μου. Η Μαριάνθη Κώστα Βαΐλα, πρόθυμη, από γρηά σε γρηά, από γέρο σε γέρο περιμάζεψε όλα τα τραγούδια που αύριο ίσως να μην υπήρχαν ούτε σαν ανάμνηση.

Περιορίστηκα όπως θα δείτε στην περιγραφή των εθίμων και των τραγουδιών και δεν ανέφερα καθόλου την ιστορία του χωριού μας. Και όταν λέω ιστορία εννοώ από ιδρύσεως μέχρι το 1912. Αυτό το βαρύ φορτίο το αφήνω σε ανθρώπους που οι ικανοτητές τους το επιτρέπουν να το σηκώσουν ώστε να υπάρχει και αυτό το βιβλίο το ιστορικό στη βιβλιοθήκη της Αδελφότητας της Κοινότητας αλλά και σε όλα τα Κερασοβίτικα σπίτια.

Η χαρά μας θα είναι μεγάλη αν βρεθεί ο άνθρωπος που θα ανασκαλίσει όλα τα αρχεία της Κέρκυρας, των Ιωαννίνων και πολλών μοναστηριών να μαζέψει όλο το υλικό που υπάρχει και να μας το δώσει να γνωρίσουμε τη βαθειά ρίζα μας από τότε που χρονολογείται.

Αυτό σας το ανέφερα για να δικαιολογήσω την ικανότητά μου που δεν φτάνει τόσο ψηλά ώστε το παρόν βιβλίο να φέρει στο φως και ιστορικές βιογραφίες του χωριού μας.

Αυτό ας θεωρηθεί πρόκληση στους ανθρώπους που έχουν τις δυνάμεις του πνεύματος και ας κάνουν κάτι για το καλό του χωριού μας. Εγώ αυτό μπορούσα να κάνω και αυτό έκανα.

Και τον πνευματικό μας κόπο που κάναμε για την ολοκλήρωση του έργου με τη βοήθεια και της Μαριάνθης Κ Βαΐλα τον χαρίζουμε στην Αδελφότητα, που τώρα τελευταία με τα μεγάλα της έργα, είναι ικανή να μεγαλουργήσει σε όλους τους τομείς.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΙΤΣΑΚΗΣ

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Το 1953 του άλλαξαν το ιστορικό όνομα και το ανόμισαν «Αγία Παρασκευή». Έτσι στα χαρτιά όλων των δημόσιων υπηρεσιών είναι περασμένο σαν «Αγία Παρασκευή». Όμως η αυθαίρετη αυτή μετονομασία αποδοκιμάστηκε έμπρακτα από το σύνολο των χωριανών μας και των κατοίκων της επαρχίας μας, γιατί στη συνείδηση όλου του κόσμου και στην καθημερινή προφορική κουβέντα του το χωριό μας είναι και παραμένει το «Κεράσοβο». Το ιστορικό και ξακουστό Κεράσοβο με τους αγώνες του ενάντια στους Τούρκους μέχρι το 1912, με τη μεγάλη του προσφορά στον Πόλεμο του 1940 για την οποία το Γεν. Επιτελείο Στρατού απένειμε στο Κεράσοβο τιμητικό δίπλωμα ανδρείας.

Πώς να ξεγραφτούν οι τιμητικοί αυτοί τίτλοι που ανήκουν στο Κεράσοβο, στο χωριό μας; στο χωριό των προγόνων μας;

Το Κοινοτικό μας Συμβούλιο, η Αδελφότητά μας της Αθήνας, οι Κερασοβίτες, όλοι γενικά, συντονίζουν τώρα τις ενέργειές τους και ελπίζουμε γρήγορα το χωριό μας να πάρει πάλι και επίσημα και τυπικά το όνομά του, Κεράσοβο.

Γι' αυτό κι εμείς στο βιβλίο μας ετούτο μόνο για Κεράσοβο θα μιλάμε.

Το Κεράσοβο είναι χωριό της επαρχίας Κόνιτσας του Νομού Ιωαννίνων. Απέχει από τα Γιάννινα 95 χιλιόμετρα και από την Κόνιτσα 28 χιλμ. Βρίσκεται στους πρόποδες του Σμόλικα και σε υψόμετρο 1.050 μ. Έχει μεγάλες εκτάσεις δασικές και βοσκήσιμες 63.760 στρέμματα. Μόνιμους κατοίκους σήμερα 630 πε-

ρίπου. Γραμμένοι στα εκλογικά βιβλία της Κοινότητας σήμερα 1.234 άτομα.

Σήμερα το Κεράσοβο είναι το μεγαλύτερο χωριό της επαρχίας Κόνιτσας.

Η ιστορία του χωριού μας θυθίζεται πολλούς αιώνες πίσω από τη σημερινή μας χρονολογία.

Όμως γι' αυτό δεν έχουμε στοιχεία.

Μια αμυδρή ιδέα για τη ζωή και για τους αγώνες των προγόνων μας στους Περαισμένους αιώνες μπορούμε να βγάλουμε μόνο από τα τραγούδια μας, γιατί σ' αυτά είναι αποτυπωμένα και οι πόθοι τους και τα κατορθώματά τους.

Είμαστε περήφανοι για τους ηρωϊκούς αγώνες των Κερασοδιτών το 1912 ενάντια στους Τούρκους και για το κάψιμο του χωριού απ' αυτούς, και για την αντίσταση στο Μπέη επί πολλά χρόνια.

Επίσης και για τη συμμετοχή ανδρών και γυναικών ενάντια στον εισβολέα Ιταλογερμανικό φασισμό το 1940.

Το Κεράσοβο το διακρίνει η μεγάλη δλάστηση των σπυροφόρων δέντρων μέσα στο χωριό, όπως και τα κρύα νερά που έρχονται παγωμένα απ' τις πηγές του Σμόλικα.

Ανατολικά το Κεράσοβο συνορεύει με τα γνωστά σ' όλη την Ελλάδα χωριά Σαμαρίνα και Φούρκα που βρίσκονται πίσω απ' τα υψώματα Ρωμιό ή Γκρέκο και Βέργου - Κάστρο.

Και με τα δύο χωριά συνδέεται με αμαξωτό δρόμο. Βορεινά συνορεύει με τα άλλα επίσης γνωστά χωριά Δροσοπηγή. (Κάντσι-κο), Καστάνιανη και Λαγγάδα (Μπλίστιανη) που είναι πίσω απ' τα υψώματα Ταμπούρι και Γύφτισσα.

Δυτικά με την Πουρνιά (Σταρίτσανη) και Μόλιστα. Και Νοτίως με τα χωριά Πάδες - Δύστρατο - Παλιοσέλι που είναι πίσω απ' το Σμόλικα.

Και εδώ ας κάνουμε μια περιγραφή του Σμόλικα με τη Δρακολίμνη του.

Ο Σμόλικας έχει υψόμετρο 2.636 μ.

Ο μύθος για τη Δρακολίμνη λέει πως ο δράκος της δι-

κιάς μας λίμνης μάλωνε με τον δράκο της λίμνης που βρίσκεται στα απέναντι υψώματα της Γκαϊμήλας και πετούσανε πέτρες ο ένας στον άλλο.

Γι' αυτό και στη λίμνη του Σμόλικα που τα πετρώματα είναι μαύρα, υπάρχουν γύρω της άσπρες πέτρες σκόρπιες, που λένε πως τις πέταγε ο απέναντι δράκος. Και στη λίμνη της Γκαϊμήλας που τα πετρώματά της είναι άσπρα υπάρχουν σκόρπιες πέτρες μαύρες, που τις πέταγε ο δικός μας δράκος του Σμόλικα.

Λέει επίσης ένας άλλος μύθος ότι η λίμνη του Σμόλικα είχε σπάσει και θα έπνιγε το Κεράσοβο, αλλά οι Βλάχοι που βοσκούσαν τα πρόβατά τους το αντιλήφθηκαν και βούλωσαν το άνοιγμα

Η δρακολίμνη με φόντο την κορυφή του Σμόλικα με τα μαλλιά των προβάτων τους (τα πουκάρια) και έτσι γλύτωσε το χωριό.

Ο Σμόλικας επίσης έχει πολλές άλλες ομορφιές.

Με τα μεγάλα οροπέδιά του τα καταπράσινα το καλοκαίρι, με τα κρύα νερά, τα πανύψηλα ρομπόλια* και έλατα και τις

(*) Είδος πεύκου

οξιές στα χαμηλά, συνθέτει ένα μαγευτικό τοπίο.

Οι μεγάλες χαράδρες του φιλοξενούν όλα τα άγρια ζώα: Αρκούδες, λύκους, ζαρνιάδια, αγριόγιδα και πολλά άγρια πτηνά, μέχρι αετούς.

Έχει πολλές κτηνοτροφικές εκτάσεις που το καλοκαίρι γεμίζουν πρόβατα, γίδια και αγελάδια.

Το Κεράσοβο είναι όπως είπαμε ένα χωριό μεγάλο, ζωντανό και δραστήριο. Με πολλές υπηρεσίες οι οποίες είναι:

Αστυνομικός Σταθμός, Αγροτικό Ιατρείο. Ταχυδρομείο, ΟΤΕ και Ταπητουργείο.

Έχει Δημοτικό Σχολείο με 25—30 μαθητές περίπου.

Έχει και Συνεταιρισμό Κοινής Χορτονομής, όπως λέγεται. Σκοπός του Συνεταιρισμού αυτού είναι να διαχειρίζεται τα κτήματα του χωριού, δηλαδή να νοικιάζει τα κτήματα σε κτηνοτρόφους το καλοκαίρι και τα έσοδα να τα διαθέτει για κοινοφελή έργα στο χωριό.

Υπάρχουν επίσης και δύο Σύλλογοι. Ένας στην Αθήνα και ένας στην Αμερική με τον τίτλο: «Αδελφότης Αγίας Παρασκευής το Κεράσοβο».

Και οι δύο αυτοί Σύλλογοι έχουν τον ίδιο σκοπό.

Δηλαδή την σύσφιξη και συσπείρωση των Κερασοβιτών για την επίλυση διαφόρων προβλημάτων του χωριού. Αλληλέγγυοι με τον Συνεταιρισμό που εδρεύει στο χωριό, εκτελούν πολλά έργα στο Κεράσοβο.

Υπάρχει και ένας Σύλλογος νέων στο Κεράσοβο με έδρα την Αθήνα. Τίτλος του Συλλόγου είναι (Επιμορφωτικός Σύλλογος Νέων «Ο Σμόλικας»).

Σκοπός του Συλλόγου αυτού είναι η πολιτιστική επιμορφωτική άνοδος των νέων του χωριού. Του έχει παραχωρηθεί απ' τη Σχολική Εφορία μια αίθουσα του τεράστιου κτιρίου του Δημοτικού Σχολείου στο χωριό και δημιούργησε Πνευματικό Κέντρο για την ψυχαγωγία των νέων που βρίσκονται εκεί.

Θα σταθούμε λίγο στις δραστηριότητες των Αδελφοτήτων Αθηνών — Αμερικής.

Η Αδελφότητα Αθηνών ιδρύθηκε το 1959 στην Αθήνα. Σκοπός της Αδελφότητας η συσπείρωση των εν Αθήναις Κερασοδιτών, η αλληλεγγύη και αλληλοβοήθεια μεταξύ τους ως και η βοήθεια δεινοπαθόντων απόρων Κερασοδιτών που ζουν στο χωριό. Πράγματι, με την αγάπη τους οι Κερασοδίτες για το χωριό και για τον τόπο τους αναπτύχθηκαν σε όλους τους τομείς ώστε σήμερα να βρίσκεται σε ζηλευτή θέση ο Σύλλογος με τα έργα που έγιναν. Και αναφέρω πιο κάτω τα έργα, όχι μόνο να τα γνωρίζετε εσείς, αλλά για να μάθουν και όλες οι κρατικές αρχές ότι η Αδελφότητα αγωνίζεται με υπεράνθρωπες προσπάθειες για την ανάπτυξη του χωριού μας και γενικότερα της ορεινής περιοχής Κόνιτσας και ότι σε κοινωνικούς τομείς πρώτη δίνει το παρόν όπως θα δείτε παρακάτω. Και απαιτεί η Αδελφότητά μας απ' το κράτος να δώσει την δέουσα προσοχή και τη βοήθεια όταν τη χρειαστεί για την εκπλήρωση των αναπτυξιακών της στόχων.

Δεν θα αναφερθώ στην βοήθεια των δεινοπαθόντων συγχωριανών μας εκ μέρους της Αδελφότητας διότι αυτό είναι πρώτο μέλημα του καταστατικού. Επομένως απaráβατο. Θα αναφέρω τα αξιόλογα έργα που είναι άξια επαίνου και βράβευσης. Και παίρνω το πρώτο έργο της Αδελφότητας το μεγάλο κτίριο που φιγουράρει στο κέντρο του χωριού σαν κόσμημα, με το ξενοδοχείοι στον δεύτερο όροφο έτοιμο να προσφέρει την ξεκούραση στους ανθρώπους που θέλουν να περάσουν λίγες μέρες αξέχαστες στο Κεράσοβο. Έντεκα δωμάτια δίκλινα, τρίκλινα και τετράκλινα με το μπάνιο τους το καθένα υπερπολυτελούς κατασκευής με το θερμοσίφωνα και θερμοσυσσωρευτή για τη θέρμανση το χειμώνα, υπόσχονται την πλήρη και άνετη διαμονή. Στον πρώτο όροφο, δυό μεγάλα καταστήματα με τέλεια αρχιτεκτονική πατασσκευή συμπληρώνουν τη βάση του ξενοδοχείου, και το ισόγειο με τα γραφεία, καταστήματα και αποθήκες ολοκληρώνει το όλο κτίριο που η κατασκευή του φτάνει τα είκοσι εκατομμύρια κόστος.

Αυτό και μόνο το κτίριο για την Αδελφότητα ήταν ένας άθλος. Ήταν ένα κτίριο που με τις οικονομικές μας δυνάμεις

ήταν δύσκολο να τελειώσει σε χρόνο μηδέν εάν δεν μας βοηθούσαν
Το Υπουργ. Γεωργίας με πέντε εκατομμ. δάνειο, ο Συνεταιρισμός
Κοινής Χορτονομής του χωριού και η Αδελφότητα Αμερικής που
και αυτοί με τις σπερήσεις τους συνέβαλαν στην ανέγερση του
κτιρίου. Και ο σκοπός πέτυχε. Οι στόχοι της Αδελφότη-
τας παράλληλα με το κτίριο ήταν πολλοί. Ίδρυσε τράπεζα αίμα-
τος και πρωτοστάτησε σε ένα κοινωνικό έργο. Το Υπουργείο
Υγείας και Πρόνοιας για το έργο αυτό μας βράβευσε για την
ιδέα και την αθρόα προσέλευση των Κερασοβιτών στις μαζικές
αιμοδοσίες. Στην τράπεζα αίματος που φέρνει τον κωδικό αριθ-
μό 20 συμμετέχουν και δυό παραρτήματα Κερασοβιτών για τον
ίδιο σκοπό. Είναι, ένα στο Κιάτο και ένα στα Γιάννενα. Δεν χρειά-
ζεται να πω για την ανακούφιση ορισμένων Κερασοβιτών και ξένων
που χρειάστηκαν λίγο αίμα για να γίνουν καλά. Αυτό είναι ευ-
κολονόητο και δεν χρειάζεται εξήγηση. Η Αδελφότητα προ-
χώρησε και περαπέρα. Εκδίδει περιοδικό για ενημέρωση των
απανταχού Κερασοβιτών και φίλων του χωριού μας και γενικά
της ορεινής μας περιοχής και συμβάλλει ενεργά στο οικοδόμημα
της ανάπτυξης της Ελληνικής Πατριότητας.

Είναι ένα φύλλο που οι Κερασοβίτες και οι φίλοι του χωριού
μας το περιβάλλουν με αγάπη και το ανέβασμά του σε κυκλοφο-
ρία είναι αλματώδες. Και τούτο οφείλεται στη σωστή θέση που
στέκει το περιοδικό και στο γέμισμα του κενού στην πληροφόρη-
ση που υπήρχε έως τώρα στην περιοχή μας. (Και η Αδελφότη-
τα προχώρησε και περαπέρα στους πολιτιστικούς και διαφημι-
στικούς στόχους, κυκλοφόρησε στυλό με σλόγκαν: «Αδελφότητα
Αγίας Παρασκευής. Το παρόν γράφει το μέλλον» όπως και ανα-
πτήρες με: «Έχει τη φλόγα της αγάπης»). Βραβεύει τα Κερασο-
βιτόπουλα που μπαίνουν σε Πανεπιστήμια και ανώτερες Σχολές.
Κάνει εκδηλώσεις στην Αθήνα αλλά και στο χωριό.

Με τις 10 παραδοσιακές στολές, ανδρικές, που απέκτησε η
Αδελφότητα (γυναικείες υπήρχαν), δημιουργεί εκδηλώσεις το
Πάσχα και το Πανηγύρι στο χωριό με σκοπό την αναβίωση πα-
λαιών εθίμων και η επιτυχία τους είναι μεγάλη.

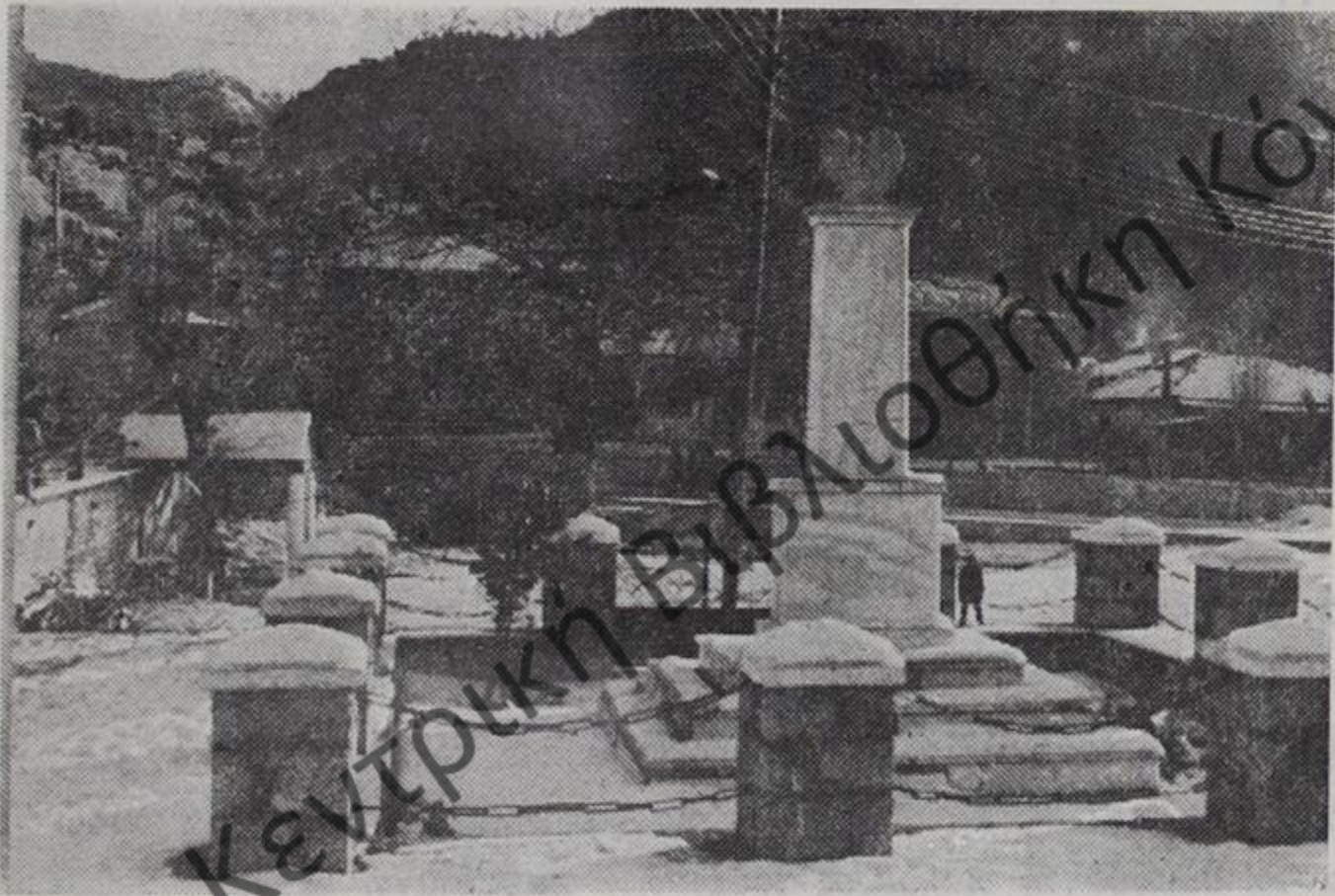
Και οι στόχοι της Αδελφότητας πολλοί και ποικίλοι. Όλοι

αποβλέπουν στο ανέγασμα του Συλλόγου και ανάπτυξης του χωριού μας.

Τώρα για το τι παράγει το Κεράσοβο δεν είπαμε τίποτε. Αλλά δεν έχουμε να πούμε και πολλά. Διότι παραγωγή σε κάτι που να κάνει και εξαγωγή, δεν έχει.

Έχει ξυλεία αλλά τώρα σταμάτησε την υλοτόμηση. Τα υπόλοιπα προϊόντα είναι προς συντήρηση των κατοίκων.

Έχει όμως πολύ εργατοτεχνικό δυναμικό.

Το Ηρώο του χωριού μας σε μνήμη των πεσόντων Κερασοβιτών σε όλους τους αγώνες για τη λευτεριά

Σε όλη την Ελλάδα είναι σκόρπιοι οι Κερασοβίτες και είναι οι καλύτεροι πετράδες και χτιστάδες. Οι πιο πολλοί βρίσκονται στην Αθήνα.

Από παλιά, οι Κερασοβίτες ήτανε ταξιδευόμενοι τόσο στον εσωτερικό όσο και στον εξωτερικό χώρο.

Εδώ στην Ελλάδα φεύγανε απ' το χωριό παρέες - παρέες,

μπουλούκια δηλαδή και φτάνανε με τα ζώα τους μέχρι Λαμία, Αγρίνιο, Ναύπακτο κλπ.

Φεύγανε τον Οκτώβριο και γυρίζανε τον Ιούλιο. Μένανε ίσα - ίσα να θερίσουν τα χωράφια που είχανε σπείρει οι γυναίκες να τα αλωνίσουν, να αμπαριάσουν για το χειμώνα και πάλι φεύγανε.

Στα άλλα χωριά όπως η Πυρσόγιαννη, οι μαστόροι φεύγανε την άνοιξη και γυρίζανε το φθινόπωρο.

Άλλοι κάτοικοι του χωριού πάλι μεταναστεύανε στην Αμερική, Περσία, Ρουμανία που τη λέγανε Βλαχιά και νεώτερα στη Γερμανία — Αυστραλία κλπ.

Έτσι άγονο που ήτανε το χωριό δεν μπορούσε να κρατήσει τους άντρες να ζήσουν μαζί με τις οικογένειές τους, με τα παιδιά τους και να μοιράζονται χαρές και λύπες, γι' αυτό πήγαινανε μακριά ταξίδια. Μακριά απ' την οικογενειακή θαλπωρή. Μακριά από μάνα, πατέρα, γυναίκα και παιδιά.

Γι' αυτό και τα τραγούδια που ακολουθούν τα πιο πολλά αναφέρονται στη «ρημάδα» την ξενιτειά.

Και τώρα ακόμα που ζούμε μακριά από το χωριό μας, Αθήνα, Πελοπόννησο, Γιάννενα και αλλού τα τραγούδια αυτά τα τραγουδάμε γιατί τα αισθανόμαστε και γιατί τα αγαπάμε.

Είναι τραγούδια των παπούδων και των πατεράδων μας και δικά μας και θα τα αφήσουμε και στα παιδιά μας, τραγουδώντας τα να θυμούνται τις ρίζες τους, την καταγωγή τους.

Οι Κερσοβίτες όπως και όλοι οι Ηπειρώτες πέρνανε τον πόνο τους και τον κάνανε τραγούδι. Τον πόνο του χωρισμού, της ξενιτειάς, του θανάτου.

Λίγες χαρές είχανε, λίγες απολαύσεις, λίγες καλές στιγμές. Γιαυτό και τραγούδια χαράς λίγα υπάρχουν.

Τι χαρά μπορούσε νάχει ένας ταξιδευόμενος χρόνια ολόκληρα μακριά από την πατρίδα του;

Μακριά απ' τα αγαπημένα του πρόσωπα; Καμιά. Τι μπορούσε να κάνει ένας Ηπειρώτης στην Αμερική όταν μάθαινε ότι η μάνα του πέθανε; Σαράντα μέρες θάκανε να φτάσει στο χωριό

του, δεν θα προλάβαινε τίποτα πιά. Γι' αυτό έστελνε τον πόνο του σε ένα φάκελλο και η Λαϊκή Μούσα τον έκανε τραγούδι.

Θα διαβάσετε τραγούδια που αναφέρονται σε κάθε περίπτωση και το κάθε τραγούδι θα διηγείται την ιστορία του. Μέσα σ' αυτούς τους λίγους στίχους κρύβεται ένας πόνος, ένα παράπονο

ΕΘΙΜΑ

Εδώ τώρα θα σας δώσουμε τα κύρια έθιμα του Κεράσοβου και ύστερα τα τραγούδια. Και ας αρχίσουμε την αλυσίδα των εθίμων που είναι κάθε εποχής και κάθε εκδήλωσης. Και για να υπάρχει κάποια σειρά αρχίζουμε απ' την πρώτη του χρόνου.

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Γιορτάζεται και στο Κεράσοβο όπως σ' όλη την Ελλάδα. Αλλά εμείς είχαμε και κάτι πρόσθετα έθιμα την πρώτη γιορτή του χρόνου.

Βέβαια η πρώτη ημέρα του χρόνου αναγγέλονταν με τα κάλαντα της Πρωτοχρονιάς απ' τους μικρούς τραγουδιστές, που η αμοιβή τους ήταν ένα αυγό ή λίγα ζαχαρωτά, λίγα μπιρμπιλία. Έτσι τα λέγαμε τότε τα κουφέτα.

Οι γυναίκες την ημέρα αυτή είχανε να ετοιμάσουν εκτός από τα κύρια φαγητά και την Βασιλόπιττα. Αυτή γινότανε με φύλλα που τα ανοίγανε μόνες τους οι γυναίκες και μέσα βάζανε 6 και 7 σημάδια. Τον σταυρό στη μέση της πίττας που συμβόλιζε το Χριστό μέσα στο σπίτι.

Ακολουθούσαντε τα υπόλοιπα σημάδια γύρω - γύρω και κάτω από ένα φύλλο.

Αυτά είτανε: Η δραχμή, το κλίμα, το στάχυ, η στρούγγα, ο τσάρκος, η φούρκα — Όλα αυτά θα τυχαίνανε σε κάθε άτομο του σπιτιού και από ένα ώστε η χρονιά νάγαι συνδεδεμένη με το άτομο, ανάλογα με το τι σημάδι τούτυχε.

Παράδειγμα, αυτός που θάβρισκε τη σακκούλα (δραχμή) πόσο τυχερός ήταν. Θα πάει η χρονιά καλά άραγε;

Τώρα τη Βασιλόπιττα την έκοβε πάντα ο μεγαλύτερος άντρας του σπιτιού, δηλαδή ο Αφέντης.

Πρώτα έκανε στρογγυλό κομμάτι στη μέση που ήταν ο σταυρός τον οποίο μετά το φαγητό τον βάζανε μαζί με τη δραχμή στο εικόνησμα του σπιτιού. Μετά έκοβε την πίττα σε τρία κομμάτια όσα ήταν τα άτομα του σπιτιού.

Ύστερα έφαχνε να βρει κάθε άτομο το σύμβολο που θα έδενε η τύχη του για ένα χρόνο. Ακολουθούσε αγωνία για την ανεύρεση των αντικειμένων. Για φανταστείτε να πέσει η δραχμή σε ένα νήπιο; Ή η φούρκα σε έναν γέρο 90 χρονών και να του λέγε «φέτος εσύ θα φέρνεις τα ξύλα για το χειμώνα». Βεβαίως είχε και πολλή πρόληψη εδώ.

Εάν τα οικονομικά του σπιτιού δεν πηγαίναγε καλά, λέγανε άτυχος ο Φάνης που βρήκε τη δραχμή.

Με βάση τη βοήθεια του Θεού και της τύχης ζούσε ο κόσμος τότε, τα χρόνια αυτά τα δύστυχα.

Το τραπέζι όμως τις ημέρες εκείνες ήταν πλούσιο σε φαγητά και ένα σωρό λυχουδιές.

Το τζάκι έκαιγε όλη τη νύχτα απ' την παραμονή της Πρωτοχρονιάς έως την άλλη μέρα, δηλαδή έως στις δύο του Γενάρη. Έτσι το ξετάζανε τότε και τώρα ακόμα αυτό επικρατεί.

Μετά το βραδυινό φαγητό ακολουθούσε πάλι ένα έθιμο με τα σπυρόσταρα, τα σπυριά απ' το σιτάρι.

Καθαρίζανε ένα μέρος του τζακιού, το σκουπίζανε καλά και εκεί επάνω βάζανε ένα σπυρί στάρι για κάθε μέλος της οικογένειας.

Και τώρα θα δούμε τι θα κάνει κάθε άτομο το νέο χρόνο.

Ανάλογα με το πού θα πάει, προς ποιά κατεύθυνση και πόσο μακριά, το σπυρί το στάρι όταν ζεσταθεί.

Αυτά όλα θα τα βλέπανε με την αντίδραση του σπυρόσταρου.

Και αρχίζανε απ' τον αφέντη του σπιτιού.

Βάζανε ένα σπυρί στην εστία που έκαιγε και περιμένανε.

Το στάρι ζεσταινότανε, φούσκωνε και μετά πεταζότανε μακριά και δεξιά. Τότε λέγανε θα κάνει μακρινό ταξίδι και προς τα δεξιά του χωριού. Εάν το σπυρί έκανε μια μικρή στροφούλα και καθότανε στη θέση του λέγανε ότι αυτός δεν θα πάει πουθενά φέτος θα μείνει στο σπίτι.

Ένα όμορφο δείγμα της τέχνης των πετράδων του Κερασόβου. Το καμπαναριό στην κεντρική Εκκλησία

Αυτά λεγόντουσαν για τους άντρες.

Αν ήταν κοπέλλα ανύπαντρη και το στάρι πετάγονταν δεξιά ή αριστερά ή όπου αλλού, λέγανε ότι αυτή έβαλε στο μυαλό της κάποιο παλληκάρι που μένει προς αυτή την κατεύθυνση του

χωριού. Εάν έμεινε στον τόπο του οσπόρος; Λέγανε «κάτσε στ' αυγά σου φέτος δεν πας πουθενά ούτε και πρόκειται να παντρευτείς».

Αυτό ίσχυε και για τα αγόρια.

Για τα μη ταξιδευόμενα μέλη και τα μη έτοιμα για γάμο τα εξηγούσανε για δουλειές μέσα στα όρια του χωριού, που δεν ήτανε και λίγες.

Τα χωράφια, η μεταφορά καυσόξυλων, τα χορτάρια. Και ένα σωρό άλλες δουλειές.

Ήταν ένα έθιμο με πολύ γούστο, και όπως είπαμε με πολλή πρόληψη. Γιατί σε όλα τα άτομα κάθε ηλικίας και φύλου δινότανε η κατάλληλη προληπτική εξήγηση.

Σ' αυτά τα έθιμα, τον παλιό καιρό, οι κάτοικοι του χωριού δίνανε μεγάλη σημασία.

Γιατί κάθε έθιμο είχε τη σημασία του και την εξήγησή του για κάθε μέρα, για κάθε εποχή.

Εάν η ημέρα της Πρωτοχρονιάς ήταν λιακάδα, κατά τις 3 η ώρα το απόγευμα γινότανε μεγάλος χορός στην πλατεία του χωριού.

Πρώτοι στο χορό οι πρεσβύτεροι και ακολουθούσαν κατά ηλικία οι μικρότεροι.

Τον παλιό καιρό φορούσαν τις τοπικές ενδυμασίες που ήταν πάρα πολύ πλούσιες. Όπως οι αντρικές με το τσιπούνι, την πουκαμίσσα, κάλτσες, τσαρούχια, φούντες κ.ά. Έτσι και οι γυναίκες με φλοκάτες, τσιπούνια, φλουριά (τσίντσιλα) κρεμασμένα στο στήθος και πολυκεντημένα μαντήλια και ποδιές, δείχνανε στο χορό ένα φανταστικό σύνολο. Στον απέξω χορό οι άντρες και στο μέσα οι γυναίκες. Χόρευαν τα Κερασοβίτικα τραγούδια που είναι σιγανά, μακρόσυρτα και μελωδικά.

Και έβλεπες 50 ή 100 άτομα με ένα βήμα απ' τον πρώτο ως τον τελευταίο.

Με τις ενδυμασίες τους ήταν να κάθεσαι να τους βλέπεις και να μην χορταίνει το μάτι σου από λεβεντιά και καμάρι. Οι Κερασοβίτες ήταν χορευταράδες και γλεντζέδες. Και σήμερα πιο πολύ από παλιά. Και έχουμε τη χαρά να το ομολογήσουμε ότι

το Κεράσοβο έχει το καλύτερο συγκρότημα λαϊκών οργάνων, δηλαδή, κλαρίνα και βιολιά και δεν περνάει γιορτή που να μην ακουστούν και να σκορπίσουν τη χαρά και το κέφι στην πλατεία του χωριού.

ΠΕΝΤΕ ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Στις πέντε του Γενάρη, τη μέρα του Σταυρού, παραμονή των Φώτων. Αυτή τη μέρα όλα τα σπίτια τότε και τώρα ακόμα φτιάχνουν λαγγίτες στην πλάκα, δηλαδή δούπλες. Και εξηγούμε τι είναι αυτό.

Η πλάκα είναι από ειδική πέτρα που σηκώνει πολλή φωτιά και δεν σκάει.

Την πλάκα αυτή την βάζουμε στην πυροστιά επάνω και από κάτω ξύλα αναμμένα.

Προηγουμένως η νοικοκυρά είχε φτιάξει σε μια κατσαρόλα το προζύμι ανάλογα πόσες λαγγίτες ήθελε να φτιάξει.

Και αφού είχε καεί η πλάκα έριχνε μια κουταλιά προζύμι επάνω και με τον πλάστη που ήταν βρεγμένος με νερό, το άπλωνε μέχρι να γίνει το φύλλο λεπτό και ψημένο.

Αυτά τα φύλλα, τις λαγγίτες, τις βρέχαμε σε καυτό νερό με λάδι ή βούτυρο, ή με καρύδια και τα τρώγαμε αυτή τη μέρα.

Το έθιμο αυτό γίνεται την ημέρα του Σταυρού και την παραμονή των Χριστουγέννων και τα φύλλα, ή λαγγίτες συμβολίζουν τα σπάργανα του Χριστού που ήτανε μωρό.

Αυτή την εξήγηση μας έδωσαν οι γέροι του χωριού για το έθιμο αυτό το τόσο ωραίο που πραγματοποιείται και σήμερα ακόμα στο χωριό.

ΤΑ ΦΩΤΑ

Τα Φώτα είχαμε ένα έθιμο με τις εικόνες. Εμείς θα το περιγράψουμε να το θυμούνται οι νεώτεροι μια και τώρα δεν υπάρχει

Άλλωστε αυτόν τον σκοπό έχει το βιβλίο αυτό, να περισώσει ό,τι μπορεί και αν είναι δυνατόν να περισυλλαξει τα παλιά που τείνουν να εξαφανιστούν.

Την ημέρα των Φώτων μας την αναγγέλλουν πάλι οι μικροί με τα τραγούδια τους.

Τα σπίτια ανοιχτά τη μέρα αυτή και οι γυναίκες δέχονται

Αποψη του χωριού

τους μικρούς. Ενώ παράλληλα ετοιμάζουν τα εικονίσματα του σπιτιού. Τα πλένουν, τα καθαρίζουν με ξυνόμηλα για να τα πάνε στην εκκλησία να λειτουργηθούν.

Στο χωριό, λόγω του ότι λείπει η θάλασσα να ρίξουμε το Σταυρό, τον ρίχνουμε μέσα σε ένα μεγάλο καζάνι που έχει η εκκλησία και αγιάζουμε το νερό, και απ' αυτό ως συνήθως παίρνουμε και για το σπίτι λίγο.

Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας ως είπαμε όλοι κρατούσαν τις εικόνες που φέρανε από τα σπίτια τους.

Στη μέση Περίπου, η λειτουργία διακόπτονταν και άρχιζε μια δημοπρασία, ως την πούμε έτσι, των εικόνων της εκκλησίας με αντικείμενο προσφοράς, λάδι για το άγχιμια των καντηλιών.

Τότε όπως ξέρετε όλα τα καντήλια της εκκλησίας καίγανε λάδι και ήταν αυτό ένας τρόπος η εκκλησία να εξασφαλίσει το λάδι της χρονιάς, γιατί γινότανε ο διαγωνισμός των Αγίων Εικόνων.

Έλεγε για παράδειγμα ο εκφωνητής του διαγωνισμού.: Ο Άγιος Βασίλειος πέντε οκάδες λάδι. Βρισκότανε άλλος που έλεγε έξι οκάδες. Άλλος επτά οκάδες μέχρι που έπαιρνε την εικόνα ο πλειοδότης. Την κράταγε στα χέρια του μαζί με τις δικές του και μόλις τέλειωνε ο διαγωνισμός έβγαινε έξω και τις έφερνε γύρω - γύρω στην εκκλησία τρεις φορές, ψάλλοντας συνεχώς «Κύριε ελέησον, Κύριε ελέησον».

Την άλλη μέρα έπρεπε να πάνε το λάδι όλοι όσοι λάβανε μέρος στη δημοπρασία. Έτσι η εκκλησία έχει εξασφαλίσει το λάδι της χρονιάς για όλα τα καντήλια. Το έθιμο αυτό έχει κοπεί τώρα, διότι καντήλια και πολυέλαιοι καίνε με ηλεκτρικό ρεύμα.

ΑΠΟΚΡΗΣ

Οι αποκριές γιορτάζονται με περισσότερη έμφαση. Έχουμε και εδώ τα έθιμά μας.

Με τα καθιερωμένα καρναβάλια την πρώτη Κυριακή όπως και τη δεύτερη της Τυρινής γίνονται μεγάλοι χοροί στο Μεσοχώρι* Και το βράδυ μόλις νυχτώσει ανάβουνε τη μεγάλη φωτιά με κέδρα στην πλατεία του χωριού.

Οι νέοι του χωριού έχουν από μέρες την φροντίδα της μετα-

(*) Κέντρο του χωριού.

φοράς των κέδρων απ' τα δουνά και τη συσσώρευση σε μια άκρη της πλατείας για το βράδυ αυτό.

Αφου η φωτιά ανάψει αρχίζει ο χορός με τα κλαρίνα και τα βιολιά και συνεχίζει γύρω - γύρω απ' τη φωτιά μέχρι τα μεσάνυχτα.

Το έθιμο αυτό λένε ότι το κάνουν για να φύγουν τα κακά πνεύματα απ' το χωριό. Να κυλήσει η σαρακοστή ήσυχα και χωρίς τον δαίμονα που με τις ζαβολιές του σε κάνει να φας κρέας, τυρί, γάλα, δηλαδή ν' αρτηθείς τη σαρακοστή.

Η Σαρακοστή πρέπει να περάσει καθαρή. Γιαυτό άλλωστε η πρώτη μέρα της σαρακοστής λέγεται Καθαροδευτέρα. Τρώμε νηστήσιμα και λέμε να ξαρτίσουμε τα αγγιά* με αλυσίδα. Στο βραδινό φαγητό της οικογένειας κάνουμε το «χάσκα». Η κυρά του σπιτιού παίρνει μια ρόκα, δένει ένα σπάγγο στην κορυφή, περίπου ένα μέτρο μάκρος και στην άκρη του δένει ένα βρασμένο αυγό. Κρατάει τη ρόκα ψηλά και κουνάει το σπάγγο λίγο, έτσι ώστε να παίρνει φόρα για κάποιο ανοιχτό στόμα.

Το στέλνει τρεις φορές σε κάθε στόμα. Αν κάποιος καταφέρει και το αρπάξει το αυγό αυτός θα το φάει κιόλας. Αμοιβή για τα μεγάλα στόματα ένα αυγό. Το έθιμο αυτό είναι ωραίο και έχει πάρα πολύ γέλιο.

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Στις 25 του Μάρτη τα παιδιά κρεμούσαν στο λαιμό τους μεγάλα κινδούνια και κυπριά. Γυρίζανε τα σπίτια και λέγανε το ακόλουθο τραγούδι.

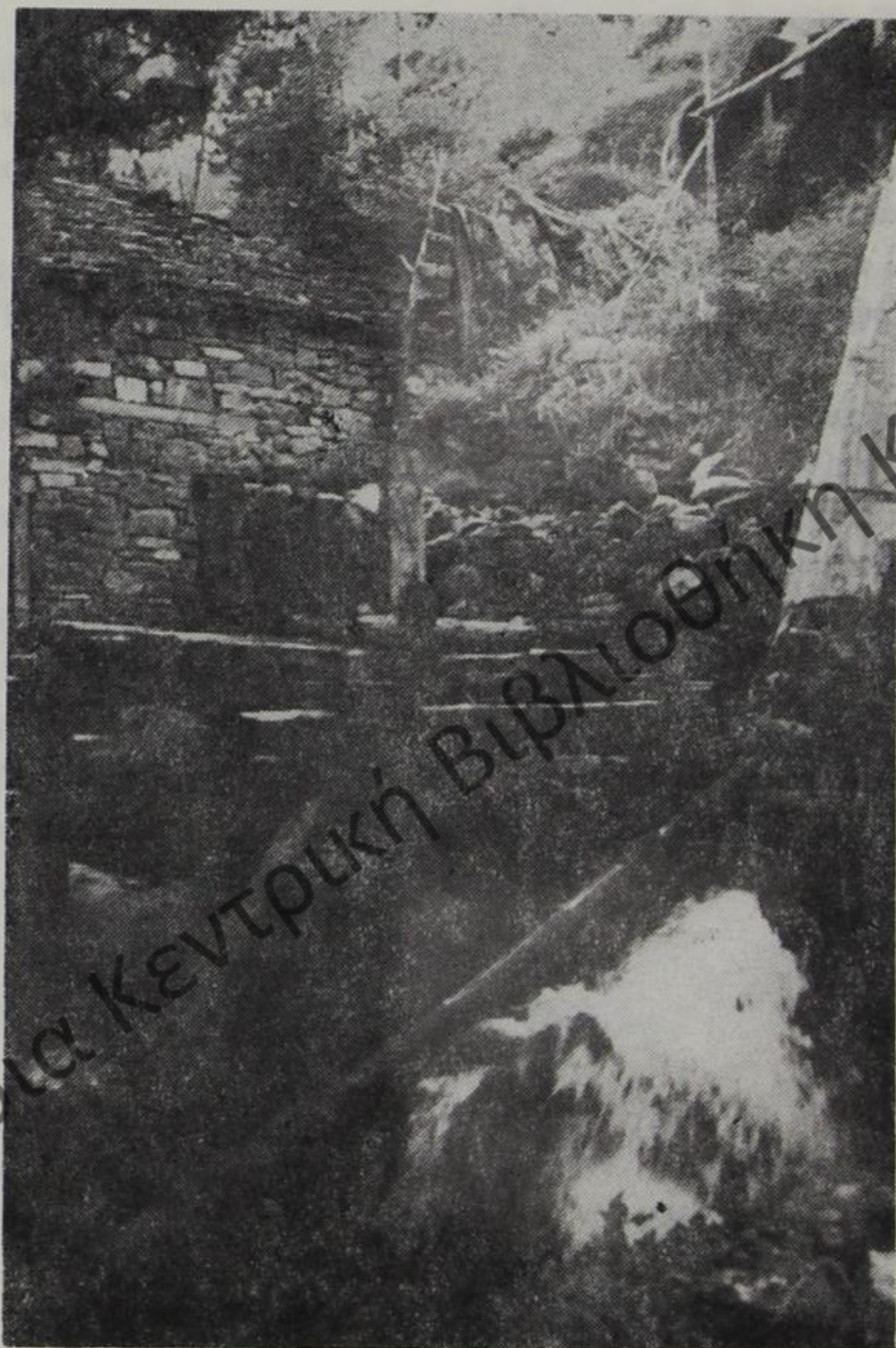
«'Ηρθε η Βαγγελίστρα τὴ χαρὰ μεγάλη
κόψε το κεφάλι ρίξετο στο ποτάμι

Να το φαν τα τσιρουπούλια κι τα μαύρα χιλιδόνια».

Βγάζουμε συμπέρασμα δικό μας μια και την εξήγηση αυτού του έθιμου δεν μας την έδωσε κανείς:

(*) Πιατικά.

Θα πρέπει να εννοεί τον ερχομό της 'Ανοιξης που με τα κουδούνια αρχίζουν και θγαίνουν τα πρόβατα στα βουνά. Και είναι πράγματι ο ερχομός της 'Ανοιξης, διότι τα μαύρα χελιδόνια που λέει το τραγούδι κάνουν την πρώτη

Τα Μαντάνια και η νεροτρβή «ντριστελά»

εμφάνισή τους τη μέρα αυτή. Αυτό είναι το δικό μας συμπέρασμα. Εάν έχει άλλο νόημα το έθιμο αυτό με τα κουδούνια θα

χαρούμενα να το μάθουμε, διότι θα πάρει τη σωστή και ορθή του έννοια. Άλλως τε η προσπάθειά μας είναι να κρατήσουμε τα έθιμα όπως μας τα διηγήθηκαν οι παλιοί και όπως τα βρήκαμε και εμείς. Για: αν κανένα έθιμο δεν έχει τη σωστή ερμηνεία, να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον σε κάποιον ειδικό, να μας βοηθήσει να τοποθετήσουμε το κάθε τι στη σωστή βάση και ερμηνεία του.

ΣΑΒΒΑΤΟ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

Για την ημέρα του Λαζάρου όλα τα παιδάκια ετοιμάζανε τα χελιδόνια από μέρες.

«Τα χελιδόνια» έθιμο την ημέρα του Λαζάρου

Τι είναι το χελιδόνι;

Ήταν ένα ξύλο επιμήκες στρογγυλό που το κόβουμε σε 2—3 και 4 κομμάτια και

θάζουμε στα ενδιαίμεσα μια πρόκα χωρίς κεφάλι και ένα ξυλαράκι μακρόστεγο πλαϊκό κάθετο με την πρόκα στη μέση, ώστε αυτό να γυρίζει γύρω - γύρω.

Στις άκρες του μικρού ξύλου κολλάγαμε 2 φύλλα από χαρτόνι, ένα αριστερά, ένα δεξιά. Όταν κουνούσαμε αυτό το ξύλο πάνω κάτω, τα ξυλαράκια με τα φύλλα γύριζαν σαν έλικες, και όπως ήταν τα φύλλα πολύχρωμα, έδειχναν ένα σύνολο αριστουργηματικό.

Με τα χελιδόνια αυτά τα παιδιά γυρίζανε σ' όλα τα σπίτια του χωριού και λέγανε τραγούδια ειδικά για την ημέρα αυτή.

Πηγαίνανε μπουλούκια - μπουλούκια από 5—6 και περισσότερα μαζί και λέγανε τα τραγούδια του Λαζάρου. Ένα παιδί κράταγε ένα μεγάλο Σταυρό στολισμένο με πολλά και διάφορα λουλούδια. Ένα άλλο παιδί κράταγε ένα καλάθι για τα αυγά, γιατί η αμοιβή τους ήτανε ένα αυγό από κάθε σπίτι.

Τα άλλα παιδιά κουνούσαν τα χελιδόνια και όλα μαζί τραγουδούσαν τα παρακάτω τραγούδια:

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

Σήμερα έρχεται ο Χριστός ο επουράνιος Θεός
και στην πόλη Βηθανία με κλαδιών και με ύαια.

Βγήτε σας παρακαλούμε για να σας διηγηθούμε
για να μάθετε τι εγίνει σήμερα στην Παλαιστίνη.

Μάρθα κλαίει κι η Μαρία έξω από τη Βηθανία

Λάζαρον τον αδερφό της και γλυκύ τον καρδιακό της

Τρεις ημέρες τον θρηνούσαν και τον εμοιρολογούσαν
την ημέρα την τετάρτη κίνησ' ο Χριστός για νάρθει

Και εβγήκε η Μαρία έξω από τη Βηθανία

και εμπρός του γονατίζει και τους πόδας του φιλεί

Αν εδώ ήσουν Χριστέ μου, Κύριέ μου και Θεέ μου

δε θα πέθαιν' ο αδερφός μου και ο φίλος ο δικός σου

Μα τώρα κι εγώ πιστεύω και καλώς τα ηξεύρω

Τότε ο Χριστός δακρύζει και τον 'Αδη φοβερίζει

'Αδη τάρταρε και χάρε και το Λάζαρο θα πάρω
Δεύρω* έξω Λάζαρέ μου φίλε και αγαπητέ μου
Τότ' ο Λάζαρος σηκώθει ζωντανός σαδανομένος
ζωντανός σαδανομένος και με τα κεριά ζωσιμένος
Πές μας Λάζαμε τί είδες εις τον 'Αδη όπου πήγες;
Είδα φόβους, είδα τρόμους, είδα θάσανα και πόνους.
Δώστε μου λίγο νεράκι να ξεπλύνω το φαρμάκι
της καρδούλας των χειλέων και μη με ρωτάτε πλέον.

Το παρακάτω δύστιχο το λέγανε σε γρήγορο ρυθμό, ήταν το αποχαιρετιστήριο κομμάτι:

«Του χρόνου πάλιν έρχομαι με υγεία να σας βρούμε
στα σπίτια σας χαρούμενοι όλοι να τραγουδούμε».

Και τα παρακάτω τραγούδια τα τραγουδούσαν όταν το σπίτι είχε μικρό παιδί, αγόρι ή κορίτσι ανάλογα.

ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟ

'Ενα μικρό μικρούτσικο μικρό και χαϊδεμένο
Η μάγα του το προθυδεί στο δάσκαλο να πάει
Κι ο δάσκαλος το καρτερεί μένα μουσχοκλωνάρι
Κλωνάρι μουσχοκλώναρο και μουσχομυρισμένο
Παιδί μου πουν τα γράμματα παιδί μου που είν' ο νούς σου
Τα γράμματα είναι στο χαρτί κι ο νούς μου πέρα ως πέρα
Πέρα - περά κι αντίπερα πέρα στις μαυρομιμάτες.

ΦΡΑΓΓΙΤΣΑ

Φραγγίτσα δω Φραγγίτσα κει Φραγγίτσα πάει στη βρύση.

Με το γκιορτάνι στο λαιμό με τη λιανή τη μέση
Και με το σημοζούναρο* χαμπλά - ήχαμπλά* ζωσιμένη

(*) Βγες.

(*) Ασημένια ζώνη.

(*) Χαμηλά.

Πόχει το μάτι σαν ελιά, το φρύδι σαν γαϊτάνι
Το πάνω μαυτοσίγορο σα Ελληνικό δοξάρι*.

ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Το Πάσχα είναι η πιο μεγάλη, η πιο λαμπρή γιορτή της Χριστιανοσύνης.

Την Κυριακή των Βαΐων πηγαίνουν όλοι στην εκκλησιά. Μετά τη λειτουργία ο παπάς τους μοιράζει από λίγα φύλλα δά-

Παραδοσιακό Πάσχα στο Μεσοχώρι

φνης. Τη δάφνη στο χωριό μας τη λέγαμε και θάγια. Τα φύλλα αυτά που παίρνουν απ' τον παπά τα θάζουν στο εικονοστάσι στο σπίτι. Έτσι είναι το έθιμο.

Τη μεγάλη Δευτέρα, την Τρίτη και όλες τις μέρες της

(*) Τόξο.

Μεγάλης Εβδομάδας έχουμε τις αγρυπνίες. Τις βραδυνές λειτουργίες στην εκκλησία δηλαδή.

Την Μεγάλη Πέμπτη οι γυναίκες ζυμώνουνε τις ροφτένες (δηλαδή ροθυθένιες) αυγοκουλούρες, (επτάζυμα) τούνε ψωμιά της Πασχαλιάς με αυγό στη μέση.

Επίσης τη μεγάλη Πέμπτη βάφουνε τα κόκκινα αυγά, που τα ψουγκρίζουμε μετά την Ανάσταση και ευχόμαστε Χριστός Ανέστη, Αληθώς Ανέστη.

Τη Μεγάλη Παρασκευή, οι κοπέλλες του χωριού στολίζουν τον Επιτάφιο στην εκκλησία με πολύχρωμα λουλούδια και όλη μέρα μέχρι το βράδυ τραγουδάνε τραγούδια των Παθών, όπως θα τα δούμε παρακάτω.

Η Ανάσταση στο χωριό μας γίνεται ξημερώματα της Κυριακής του Πάσχα. Στις τέσσερις η ώρα το πρωί αρχίζει η λειτουργία και τελειώνει αφού ξημερώσει καλά. Έτσι γινότανε επί τουρκοκρατίας και το κρατάμε μέχρι τώρα. Γιατί γινότανε τέτοια ώρα η Ανάσταση; Υπάρχουν δύο εκδοχές. Η μια να μην ενοχλούνται οι Τούρκοι, οι Μπέηδες. Και μια άλλη εκδοχή που φαίνεται πιο σωστή, είναι να μπορούν να προσέρχονται στην εκκλησία και οι καπεταναίοι να κάνουν Ανάσταση με τους δικούς τους. Με τις οικογένειές τους και με τα παιδιά τους. Διότι οι Τούρκοι τέτοιαν ώρα κοιμόντουσαν και δεν θα τους έβλεπαν.

Η λειτουργία της Ανάστασης τελειώνει κατά τις επτά η ώρα το πρωί. Τυρρίζοντας ο κόσμος στα σπίτια τους τρώνε τον καρουμά ή αλλιώς τη μαγειρίτσα και ψουγκρίζουν τα κόκκινα αυγά.

Στις 10 η ώρα γίνεται η Δεύτερη Ανάσταση και δίνεται το φιλί της Αγάπης.

Το απόγευμα γίνεται στο μεσοχώρι μεγάλος δημοτικός χορός. Και τραγουδιούνται πασχαλινά τραγούδια. Ο χορός στην πλατεία του χωριού το Πάσχα κρατάει δύο και τρεις μέρες.

Την υπόλοιπη εβδομάδα η λειτουργία γίνεται σ' όλα τα εξωκλήσια του χωριού.

ΣΗΜΕΡΑ ΜΑΥΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ

(Πένθιμο τραγούδι)

Μεγάλο τραγούδι και συγκινητικό. Τραγουδιέται τη Μεγάλη Εβδομάδα. Αλλά και όλη τη Σαρακοστή. Το τραγουδάνε οι γυναίκες στις δουλειές τους.

Τη Μεγάλη Παρασκευή οι κοπέλλες το τραγουδάνε όλη μέρα στον Επιτάφιο μέσα στην Εκκλησία.

Σήμερα μαύρος ουρανός, σήμερα μαύρη μέρα
Σήμερα όλοι θλίβονται και τα βουνά λυπούνται
Σήμερα έβαλαν βουλή οι άνομοι Εβραίοι
Οι άνομοι και τα ισχυλιά κι οι τρισκαταραμένοι
Για να σταυρώσουν το Χριστό τον πάντων Βασιλέα
Κι ο Κύριος εθέλησε να μπει στο περιδόλι
Να λάβει δείπνο μυστικό για να τον λάβουν όλοι
Κι Παναγιά η Δέσποινα καθόταν μοναχή της
Τας προσευχάς της έκανε για το μονογεννή της
Φωνή της ήρθε εξ ουρανού κι απ' αρχαγγέλου στόμα
Πάψε Κυρά τις προσευχές, πάψε και τις μετάνοιες
Το γιό σου τον επιάσανε και στο χαλκιά τον πάνε.
Μεσ' του Πιλάτου τα σουδλιά εκεί τον τυρανάνε.
Χαλκιά χαλκιά φτιάξε καρφιά, φτιάξε τρία πιρόνια*
Κι αυτός ο παλιοφαραός βαρεί και φτιάγει πέντε.
Συ φαραέ* που τάφτιαξες πρέπει να μας διδάξεις
Τώρα που με ρωτήσατε εγώ θα σας διδάξω.
Βάλτε τα δυό στα πόδια του τα δυό στα λυτροπόδια*
Το πέμπτο το φαρμακερό βάλτε το στην καρδούλα
Να τρέξει αίμα και νερό να λιγωθεί η ψυχούλα.
Η Παναγιά σαν τ' άκουσε έπεσε και λιγώθει*

(*) Πρόκες.

(*) Βρισιά, υπό το Φαρώ.

(*) Χέρια.

(*) Λυποθύμησε.

Στάμνες νερό της έριχναν τρια κανάτια μούστο
Και τρία μυροδόσταιμα ώσπου να έρθει ο νούς της
Κι αφού της ήρθ' ο λογισμός κι αφού της ήρθ' ο νούς της
Ζητεί μαχαίρι να σφαγεί ζητεί γκρεμό να πέσει
Ζητεί φωτιά για να καεί για τον Μονογεννή της
Μάνα μ' αν' γκρεμιστείς εσύ γκρεμιούνται οι μάνες όλες
Μάνα μου αν' γκρεμιστείς εσύ γκρεμιούνται οι μάνες όλες
Μάνα μου αν καείς εσύ καίγονται οι μάνες όλες.
Η Μάρθα κι η Μαγδαληνή κι η μάνα του Λαζάρου
Κι η αδερφή του Ιακώβ οι τέσσερις αντάμα
Κίνησαν το στρατί - στρατί, στρατί το μονοπάτι
Το μονοπάτι τσέβγαλε μεσ' του ληστού την Πόρτα
Ανοίξτε πόρτες του ληστού και πόρτες του Πιλάτου
Κι οι πόρτες απ' το φόβο τους ανοίξαν μοναχές τους.
Τιράει* δεξιάδ' τιράει ζερβά κανέναν δεν γνωρίζει
Τιράει και δεξιότερα βλέπει τον 'Αγιο Γιάννη
Αϊ Γιάννη μου και Πρόδρομε και θφτιστή του Γιού μου
Μην είδες τον υγιόκα μου και το διδάσκαλό σου;
Δεν έχω στόμα να σου πω, γλώσσα να σου μιλήσω
Δεν έχω χέρι πάλαμα για να σου τον εδείξω
Μόν τίρα κείνον τον γυμνό τον παραπονεμένο
όπου φοράει πουκάμισο στο αίμα βουτηγμένο
όπου φορεί στην κεφαλή αγκάθινο στεφάνι
Δε μου μιλάς παιδάκι μου δεν μου μιλάς παιδί μου
Τι να σου πω Μανούλα μου τι διάφορο δεν έχεις
Μόν το Μέγα Σάββατο κοντά το μεσονύχτι
όταν λαλήσει ο πετεινός σημάνουν οι καμπάνες
Σημαίνει ο Θεός σημαίνει η γη σημαίνουν τα επουράνια
Σημαίνει κι η Αγιά Σοφιά το μέγα Μοναστήρι
όποιος το λέγει σώζεται κι όποιος τ' ακούει αγιάζει
Κι όποιος το καλοαφκράζεται παράδεισο θα λάβει
Παράδεισο κι Αι'λιδαγο από τον 'Αγιο Τάφο.

(*) Κοιτάζει.

ΚΑΤΩ ΣΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

Και το παρακάτω τραγούδι τραγουδιέται τη Μεγάλη Εβδομάδα. Και στον Επιτάφιο τη Μεγάλη Παρασκευή, αλλά αυτό το τραγούδι το λέγαμε και καμιά φορά την ημέρα του Λαζάρου με τα χελιδόνια.

«Κάτω στα Ιεροσόλυμα και στου Χριστού τον Τάφο
εκεί δέντρος δεν ήτανε, δέντρος εφανερώθει
Ο δέντρος ήταν ο Χριστός κι η ρίζα η Παναΐα
Κι αυτά τα μοσχοκλώναρα ήταν οι μαθητές του
Κι αυτά τα φύλλα πόπεφταν ήταν οι μάρτυρές του
Που μαρτυρούσαν κι έλεγαν για του Χριστού τα πάθη
Χριστέ μου ποιός σε σταύρωσε οι άνομοι Εβραίοι
Οι άνομοι και τα σκυλιά και οι τρισκαταραμένοι».

Το παρακάτω τραγούδι το τραγουδούσαν οι κοπέλλες όταν έβγαινε το φεγγάρι της Πασχαλιάς.

Κρατούσαν στα χέρια τους ένα αντικείμενο χρυσό ή ασημένιο και περιμένανε κάθε βράδυ, πότε θα σκάσει στον ορίζοντα το λαμπρό φεγγάρι. Και μόλις έσκαγε άρχιζαν το χορό. Χόρευαν και ρίχνονταν τραγουδώντας το μικρό και ωραίο με μαγάλη σημασία τραγουδάκι.

«Νιό φεγγάρι νιό Παλληκάρι νιο σπυρί μαργαριτάρι
Τα τσιαμπάδια* ως το ζνάρι κι σακκούλα του γιομάτη
λίρες λίρες λίρες Νομι και μένα λίρες
λίρες, λίρες, λίρες».

(*) Μαλλιά

ΣΗΜΕΡΑ ΔΕΣΠΩ ΠΑΣΧΑΛΙΑ

Το παρακάτω τραγούδι χορεύεται το Πάσχα μετά την Δεύτερη Ανάσταση. Μόλις τελειώσει η λειτουργία της Εκκλησίας πιάνουν οι γυναίκες το χορό έξω στη μεγάλη πλατεία του χωριού και λένε αυτό το τραγούδι χορεύοντας χωρίς κλαρίνα και βιολιά αλλά τραγουδώντας με το στόμα. Είναι τραγούδι της Πασχαλιάς δεμένο με τη μέρα αυτή.

«Όρε σήμερα Δέσπω Πασχαλιά
κι αύριο είναι πανηγύρι ματο Χριστός Ανέστη
Κι αύριο είναι πανηγύρι μα το αληθώς Ανέστη
Όρε ν' όλες οι νύφες στο χορό
κι όλες οι μαυρομάτες μα το Χριστός Ανέστη
κι όλες οι μαυρομάτες μα το αληθώς Ανέστη

Ορέ και συ Δεσπώ μ' δε φαίνεσαι
μεσ' το χορό να σέρνεις μα το Χριστός Ανέστη
μέσ' το χορό να σέρνεις μα το αληθώς Ανέστη

Ορέ μανά μου κλαίει το παιδί
μανά μου δεν μ' αφήνει μα το Χριστός Ανέστη
μανά μου δεν μ' αφήνει μα τ' αληθώς Ανέστη

Ορέ Δεσπώ μ' δωσ' του ένα αυγό
να παίξει να ξεχάσει μα τ' αληθώς Ανέστη».
να παίξει να ξεχάσει μα τ' Αληθώς Ανέστη».

ΤΑ ΡΟΥΣΑΛΙΑ (ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ)

Πενήντα μέρες μετά το Πάσχα είναι η Γιορτή τα Ρουσάλια. Αυτή τη μέρα όλο το χωριό πηγαίνει στην εκκλησία πίττες.

Είναι ένα παλιό έθιμο και λένε ότι αυτές τις πενήντα μέρες οι νεκροί περιφέρονται στη γη επάνω σαν πνεύματα.

Και την Πεντηκοστή μέρα, δηλαδή τα Ρουσάλια οι ψυχές ξαναγυρίζουν στον ουρανό. Και γιαυτό όλος ο κόσμος πηγαίνει πίττες στην εκκλησία για τα πνεύματα. Να φάγε οι δικοί τους για τελευταία μέρα.

Το έθιμο αυτό πραγματοποιείται και σε άλλα χωριά της επαρχίας μας. Και ο κόσμος τρώει πίττες διαφόρων ειδών. Είναι έθιμο που εμείς το κρατάμε ακόμα. Και καλά είναι να μην κοπεί καθόλου αυτό το όμορφο έθιμο.

Η ΠΙΡΠΙΡΟΥΝΑ

Η Πιρπιρούνα είναι ένα παλιό έθιμο και κανείς δεν ξέρει πώς ήρθε και από πού ήρθε. Οι παλιοί το κράτησαν μέχρι που το βρήκαμε εμείς στην εφαρμογή του. Αλλά τώρα έσθησε μαζί με τόσα άλλα. Το έθιμο αυτό δεν έχει τακτική ημερομηνία, αλλά πάντα στους μήνες Μάιο και Ιούνιο γίνονταν.

Εάν τους δύο αυτούς μήνες δεν έβρεχε και ο τόπος χρειαζότανε όπως δήποτε νερό οι γυναίκες του χωριού (και εδώ δουλειά των γυναικών) μαζεύανε πολλά φύλλα παρπαντίλας που βρίσκονται κοντά στα ρέματα (είναι σαν μεγάλα κολοκυθόφυλλα) και ντίγανε μια ορφανή από πατέρα κοπέλλα και την κάνανε πιρπιρούνα.

Ξεκινούσαν το ντύσιμο της κόρης από κάτω προς τα πάνω και γύρω-γύρω τοποθετώντας τα φύλλα σα λέπια ψαριού. Έτσι ώστε να φεύγει το νερό που θα ρίχνανε επάνω της. Τη σκεπάζανε μέχρι και το κεφάλι της, μόνο δύο τρύπες στα μάτια αφήνανε για να βλέπει να περπατάει. Και αφού τέλειωνε το ντύσιμο ξεκινούσε η πομπή των γυναικών με την πιρπιρούνια τραγουδώντας και γυρίζανε όλα τα σπίτια του χωριού.

Η κάθε νοικοκυρά έβγαине μ' ένα τσουνάλι νερό και το έριχνε επάνω στην πιρπιρούνα με την ευχή να βρέξει, γιατί αυτό το έθιμο γίνεται μόνο για να βρέξει, όπως και τα τραγούδια

που λέγανε είναι για τη βροχή. Να βρέξει λένε για τα σπαρτά και για τα χορτάρια που ο τόπος είχε ξεραθεί απ' την αναβροχιά. Με το τσουκάλι το νερό που έριχνε κάθε νοικοκυρά στην πιρπιρούνα έδινε και κάτι απ' τα υπάρχοντά της για την ορφανή κοπέλλα. Αυτό ήτανε η αμοιβή της για το μεγάλο φορτιό που κουβαλούσε όλη μέρα στην πλάτη της. 'Ό,τι μαζεύανε απ' το χωριό τα έπαιρνε όλα η κοπέλλα η ορφανή.

Σκοπός της τελετής ήτανε με τα τραγούδια και με τη δημιουργία της πιρπιρούνας να κάνουν το Θεό να κοιτάξει την ξερρή γη. Και να βρέξει λίγο. Και τα αποτελέσματα ήταν πάντα θετικά. Διότι μέσα σε λίγες μέρες έβρεχε.

Είτε γιατί άκουσε ο Θεός τις προσευχές του χωριού είτε γιατί ήρθε η ώρα να βρέξει. Πάντως έβρεχε και αυτό ήταν ευχάριστο για τους κατοίκους του χωριού γιατί δεν θα πήγαινε ο κόπος τους χαμένος.

Τώρα αυτό το έθιμο, όπως είπαμε, δεν γίνεται πια, γιατί ο κόσμος σταμάτησε να σπέρνει όλα τα βουνά όπως πρώτα και δεν χρειάζεται να παρακαλέσει το Θεό να βρέξει.

Εμείς το γράφουμε να το ξέρουν και οι νεώτεροι.

Να και το τραγούδι που τραγουδούσαν οι κοπέλλες με την πιρπιρούνα για να βρέξει.

Η ΠΙΡΠΙΡΟΥΝΑ

Πιρπιρούνα περπατούσε
το Θεό παρακαλούσε
Κύργιεμ βρέξε μια δροσούλα
για τα σάρια τα κριθάρια
Για τα σάρια τα κριθάρια
για τις όμορφες τις βρίζες.

Και εδώ αλλάζει ο σκοπός του τραγουδιού.

Τι ναι κείνο πόρχιται

σύγγεφο με τη βροχή
σύγγεφο με τη βροχή
Μπάρες* μπάρες το νερό
Μπάρες μπάρες το νερό
Λίμνες λίμνες το κρασί.

(*) Λιμνούλες

Ο ΑΪΡΙΓΟΓΙΑΝΝΗΣ

Στις 24 του μηνός Ιουνίου είναι η γιορτή του Αϊριγογιάννη. Οι γυναίκες του χωριού την παραμονή του Αϊριγογιάννη μαζεύονται στην πλατεία με τις τριχιές στη μέση ζωσμένες και το στήνουν στο χορό.

Χορεύουν με τραγούδι που είναι για τη μέρα αυτή, αλλά και άλλα πολλά χορευτικά της 'Ανοιξης. Χορεύουν μέχρι τις 3 η ώρα το πρωί.

Κερασοβίτσες ντυμένες με όμορφες παραδοσιακές φορεσιές

Μετά όλες μαζί και τραγουδώντας ξεκινούν και πηγαίνουν 3 ώρες μακριά σε ένα βουνό που έχει πολλή ρίγανη. Εκεί μαζεύουν το φορτίο τους, το ζαλίκι που λέγανε και τραγουδώντας γυρίζουν πάλι στο χωριό. Ήταν μια ομαδική έξοδος των

γυναικών απ' το χωριό προς το ριγανοβουνό και με τα τραγούδια τους ήταν κάτι ξεχωριστό τη μέρα αυτή.

Είχανσυνδυάσει τη δουλειά με την διασκέδαση, το χορό με το περπάτημα έξη ωρών και γυρίζανε ξεκούραστες. Γιατί ήταν πραγματικά διασκέδαση. Μετά η ρίγανη απλωνότανε να στεγνώσει. Άμα στέγνωνε τριβόταν και έμπαινε στα σακκουλάκια ώστε όλο το χρόνο να μην υπάρχει έλλειψη από ρίγανη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΓΑΝΑΣ

Άγιο - Γιάννη μο η μώρε Άγιο Γιάννη μο
Σταυροδότανε η μώρε σταυροδότανε
Ποιός σε φύτεψε η μώρε ποιός σε φύτεψε
Και τρυφίλλιασε η μώρε και τρυφίλλιασες
Γιάνν'ς με φύτεψε η μώρε Γιάνν'ς με φύτεψε
Και μαράγκιασα η μώρε και μαράγκιασα.
Γέρος μ' έκοψε η μώρε Γέρος μ' έκοψε
και μαράγκιασα η μώρε και μαράγκιασα.

Και άλλο ένα μικρό τραγουδάκι λέγεται την ημέρα αυτή.

ΔΡΟΣΟΥΛΑ

Δροσούλα μ' τριτοκάγκελη
δός μας νερό για τ' Αϊγιαννιού
να πίνω και να νίδομαι
κι αν έρθει η Ανθούλα για νερό
νερό να μην της δώσετε
πολύ να την ξετάσετε.
Ανθούλα ποιόν άντρα θα παρς
τον πρώτο Δήμιο Μάστορα.

Το επόμενο τραγούδι μας μεταφέρει πολλά χρόνια πίσω. Στα χρόνια που οι γυναίκες, πολλές μαζί, πηγαίνανε και θγάζανε χώμα ειδικό για την κατασκευή πηλήνων αντικειμένων. Ήταν ειδικό χώμα σαν πηλός.

Με αυτό το χώμα φτιάχνανε πιάτα, ταβάδες και το μεγαλύτερο από όλα ήταν η μπόντζα. Η μπόντζα ήταν ένα πήλινο ταψί. Και χρησίμευε στο ψήσιμο ψωμιού ή πίττας. Για να γίνουν αυτά τα αντικείμενα χρειαζότανε πάρα πολλή δουλειά.

Ρίχνανε λίγο τραγόμαλλο μέσα στη λάσπη και το ζυμώνανε πολλές ώρες. Και μετά χωρίς κανένα εργαλείο, παρά μόνο με τα χέρια τα φτιάχνανε στο μέγεθος που θέλανε και τα αφήνανε στον ήλιο να στεγνώσουν.

Και αφού στέγνωναν καλά μετά τα ψήνανε στο φούρνο τόσο όσο χρειαζότανε να γίνουν τέλεια.

Αυτή η δουλειά γινότανε πάντα το καλοκαίρι που ο ήλιος καίει και βοηθάει στο στέγνωμα.

Τώρα όσο για τη νοστιμιά της πίττας που ψήθηκε στη μπόντζα; ρωτήστε κανέναν μετρίας ηλικίας να σας πει. Αλλά πριν σας απαντήσει είμαστε βέβαιοι ότι θα κάνει: Αχ να είχα λίγο τώρα. Γιατί με τη γάστρα από πάνω και τη μπόντζα από κάτω, ότι και να έψηνες γινόταν πολύ νόστιμο.

ΜΑΡΩ ΑΠΟ ΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

«Μάρω από τα Γιάννενα χήρα πο το Ντέλβινο
πάησαν για σημόχωμα σημόχωμα κι ασπρόχωμα
Το σκεπάρι ξέχασε με τα νύχια τόβγαλε
Κι πέσε τ' ασημόχωμα πλάκωσε τη Μαρουδιά
ψηλή φωνίτσα έβγαλε τις συντρόφισσες φώναξε
Ν' ακούστε σεις συντρόφισσες και πα να πείτε τσ' μάνας μου
Ν' ανάψει μια τρανή φωτιά να κάψει τα δωρίσματα».

(Τα δωρίσματα είναι τα δώρα που θα δώριζε η Μάρω σα θα γίνονταν νυφούλα).

26 ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

(ΠΑΝΗΓΥΡΙ)

Το Κεράσοβο πανηγυρίζει της Αγίας Παρασκευής, και θα διηγηθούμε τον μύθο, που από πάπου προς πάπον έφθασε μέχρι τις ημέρες μας.

Η παράδοση λέει πως την ημέρα της Αγίας Παρασκευής που γιόρταζε η μεγαλομάρτυς ερχότανε ένα ελάφι κάθε χρόνο

Πανηγύρι στην Πολιούχο του χωριού Αγία Παρασκευή

πρωί - πρωί και θυσιαζότανε για την Αγία. Η θυσία γινότανε στο ίδιο εκκλησάκι της Αγίας που βρίσκεται λίγο έξω απ' το χωριό.

Οι Κερασοβίτες λοιπόν το σφάζανε, το ψήγανε και το τρώγανε στο ίδιο εκκλησάκι μετά τη λειτουργία.

Το Ελάφι ερχότανε πρωί για νάχει το χρόνο να ξεκουραστεί

αλλά και να προλάβουν οι χωριανοί να το ψήσουν ώστε τελειώνοντας η λειτουργία να είναι έτοιμο κιόλας.

Μια χρονιά, λέει ο μύθος, και η τελευταία για τη θυσία του, το ελάφι άργησε να έρθει. Κάτι του έτυχε φαίνεται στο δρόμο. Οι Κερασοδίτες ανησύχησαν. Γιατί άργησε άραγε; Οι ώρες περνούσαν και αυτό ακόμα να φανεί.

Αλλά να, τέρμα η αγωνία τους. Το ελάφι ήρθε και φέτος, αλλά πολύ καθυστερημένο. Και πότε θα προλάβουν να τα κάνουν όλα; οι ώρες ήταν λίγες.

Πότε να το σφάξουν, πότε να το ψήσουν.

Δεν περισσεύει ούτε λεπτό για την ξεκούρση του ελαφιού. Και ειδικά αυτή τη φορά που ήρθε τόσο κουρασμένο γιατί έτρεχε να προλάβει. Χρειαζότανε περισσότερο χρόνο να ξεκουραστεί. Αλλά οι Κερασοδίτες δεν το σκέφτηκαν αυτό. Απ' τη βιασύνη τους δεν το άφησαν όχι μόνο να ξεϊδρώσει αλλά ούτε ανάσα να πάρει το καημένο. Και προχώρησαν γρήγορα - γρήγορα στο σφάξιμο και στο ψήσιμο. Όμως η Αγία Παρασκευή θυμώσε γιαυτό.

Έτσι απ' το θυμό της η Αγία έφυγε απ' το Κεράσοβο και πήγε στο Παλιοσέλι. Σε ένα άλλο χωριό που βρίσκεται πίσω απ' το Σμόλικα και που πανηγυρίζει και αυτό το χωριό της Αγίας Παρασκευής στις 26 Ιουλίου από τότε. Πήγανε οι Κερασοδίτες (λέει η παράδοση) και βρήκανε την εικόνα της Αγίας πάνω σ' ένα δέντρο κοντά στο Παλιοσέλι.

Την πήρανε και τη φέρανε στο Κεράσοβο και τη βάλανε στη θέση της στην εκκλησία.

Αλλά η Αγία είχε πάρει την απόφασή της να φύγει. Και ξανά έφυγε. Πήγε στο άλλο χωριό. Και μείναμε εμείς χωρίς εικόνα της Αγίας Παρασκευής και χωρίς ελάφι πλέον. Το Παλιοσέλι βλέποντας ότι η Αγία θέλει να καθήσει εκεί στο δέντρο, πιάσανε και χτίσανε μια εκκλησία ακριβώς εκεί που ήτανε η εικόνα. Και από τότε καθιέρωσαν το πανηγύρι στη μνήμη της Αγίας.

Το Κεράσοβο βέβαια συνεχίζει να πανηγυρίζει τη μέρα της γιορτής της.

Γίνεται λειτουργία στο μικρό εκκλησάκι και κάθε χρόνο θυσιάζουν ένα μοσχάρι αυτοί που έχουν πολλά ή ένα πρόβατο

όσοι δεν έχουν μοσχάρια. Το ψήνουν, το κομματιάζουν και το μοιράζουν στους χωριανούς μετά τη λειτουργία.

Βεβαίως και με μπόλικο κρασί.

Έτσι, μ' αυτόν τον τρόπο επικαλούνται τη συγγνώμη της Αγίας για το λάθος που κάνανε οι πρόγονοί τους. Μετά το τέλος της λειτουργίας γίνεται και χορός στο προαύλιο της εκκλησούλας.

Πρώτα αρχίζουν τα κλαρίνα με τα γνωστά επιτραπέζια τραγούδια. Για κάθε εκδήλωση οι Κερασοβίτες αρχίζουν με τα γλυκά νουμπέτια. Μετά χορεύουν ως το μεσημέρι.

Το απόγευμα γίνεται ο μεγάλος χορός στην πλατεία του χωριού στο Μεσοχώρι.

Το πανηγύρι κρατάει 2 μέρες. Τις μέρες αυτές έρχονται και άλλα όργανα από άλλα χωριά για να μπορέσουν να γλεντήσουν όλοι.

Γιατί εκτός απ' τους Κερασοβίτες που είναι πολύς κόσμος έρχονται και απ' τα γύρω χωριά να γλεντήσουν με μας το πανηγύρι.

Μετά το πανηγύρι τα παλιά χρόνια άρχιζε ο θέρος. Κυλούσε το καλοκαίρι θερίζοντας τα χωράφια και με την μεγάλη ετοιμασία για το χειμώνα.

Κουβαλούσαν τα ξύλα τους, τα κλαδιά και τα χόρτα για τα ζώα τους και ότι άλλο ήταν απαραίτητο για το μεγάλο χειμώνα.

Όλο το καλοκαίρι λοιπόν οι Κερασοβίτες τραγουδώντας τραγούδια που είναι φτιαγμένα για το βουνό ξεχνούσαν την κούραση, τη φτώχεια και κάθε στενοχώρια.

Αυτό κρατούσε ως το φθινόπωρο. Και αφού τακτοποιούσαν τα πάντα στο σπίτι για το χειμώνα ετοιμαζόταν πάλι για ταξίδι οι άντρες. Όπως είπαμε οι Κερασοβίτες ταξιδεύανε το φθινόπωρο και γυρίζανε τον Ιούλιο μήνα στο χωριό. Τα χωράφια τα έσπερναν μόνες τους οι γυναίκες, οι άντρες βοηθούσαν μόνο στο θέρισμα και αλώνισμα.

Βλέπετε ότι τα παλιά χρόνια η γυναίκα δούλευε ίσα με τον άντρα. Με λίγα λόγια ήταν εξισωμένο το γυναικείο φύλο τότε με τον άντρα. (Τώρα γιατί φωνάζουν οι γυναίκες για εξίσωση με τον άντρα έδεν το καταλαβαίνουμε. Αλλά αυτό είναι άλλο

θέμα, όχι δικό μας για εδώ). Και ας μεταφερθούμε πάλι στα βουνά του Κερασόβου, όπου αχούσαν τα πλάϊα και οι ρεματιές απ' τα τραγούδια και τη φλογέρα όλη μέρα κι όλη νύχτα και όλο το καλοκαίρι. Ακόμα και το Φθινόπωρο, με το κουβάλημα καυσόξυλων, το όργωμα και τη σπορά, ως το βαθύ χειμώνα, παρατηρούνταν οργασμός στο χωριό. Ώσπου πλησίαζαν τα Χριστούγεννα.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Τα Χριστούγεννα έχουν και αυτά τα Κάλαντά τους, ή Κόλιντα όπως τα λέμε εμείς.

Τα Κόλιντα τα δικά μας ήταν διαφορετικά. Κάπως άγρια μπορούμε να πούμε στην αρχή, αλλά η αγριάδα και η ζημιά που γινόταν κάποιο σκοπό θα είχαν.

Όλα τα παιδιά παραμονές των Χριστουγέννων είχαν προμηθευτεί από μια τζουμάκα απ' το βουνό. Τζουμάκα λέμε ένα ξύλο από κρανιά, που στον πάτο του ήταν σαν γροθιά. Να βαράει φράχτες, πόρτες και παράθυρα και αυτή να μην σπάει.

Έτσι, λοιπόν, την παραμονή των Χριστουγέννων πριν ακόμα ξημερώσει τα παιδιά ξεχύνονταν στους δρόμους και χτυπούσαν με τις τζουμάκες ό,τι ξύλινο βρίσκανε μπροστά τους τραγουδώντας.

Τη μεγαλύτερη ζημιά την παθαίνανε οι φράχτες και σε μικρότερη μοίρα ερχόνταν οι πόρτες και τα παράθυρα. Αλλά ό,τι ζημιά και αν γινότανε, λόγω του εθίμου και της εορτής ακόμα, δεν διαμαρτύρονταν κανένας. Απλώς ξαναφτιάχνανε τις ζημιές που προκαλούσαν τα παιδιά με το ίδιο κέφι όπως πρώτα. Αγόγκιχτα και χωρίς προβλήματα εφόσον το απαιτούσε το έθιμο. Ήμερωνε ημέρα χαράς, ημέρα αγάπης και ο θυμός και η δυσφορία για ό,τι είχε γίνει δεν είχαν καμιά θέση. Όλα καλώς καμωμένα.

Κάλαντα στο Κεράσσο. Οι «τζουμάκες» εν δράσει

Και να το τραγουδι όπως το λέγαμε τότε που είμασταν παιδιά και ξυπνούσαμε τον κόσμο με τις τζουμάκες.

Κόλιντα μέλιντα, τώρα και του χρόνου
σύ Χριστός Γηγνιέτη Γηγνιέτη κι βαφτίζιτη
στα σούραντα* σιαπάνου κι οι αγγέλοι χαίρουντη
κι τα δημόνια σκάζουν
σκάζουν κι πλαντάζουν τα σίδηρα δαγκάνουν
Νόμου μπάμπου κλούρα να μη σ' τσακίσουν τ' θύρα
κι την παραθύρα
Εύδι στου θαέني ρακί στου κουλουκύθι
Δυό χιλιάδες πρόβατα κι τρεις χιλιάδες γίδια
που βόσκουν τα κατσίκια στου μέγα του χουράφι.

(*) Ουράνια.

Τα Χριστούγεννα μεγάλη μέρα της χριστιανοσύνης σκορπούσε η χαρά σε όλο το χωριό, σε όλα τα σπίτια.

Απ' το πρωί άνοιγαν οι πόρτες των σπιτιών να περάσουν τα παιδάκια με τα σακκουλάκια τους να πούνε το Χριστουγεννιάτικο τραγούδι και να πάρουν και μια κλουρίτσα. Λέγανε το τραγούδι το Χριστουγεννιάτικο που λέμε και σήμερα.

Απ' τις παραμονές των Χριστουγέννων οι νοικοκυρές ζυμώ-

Παραμονή Χριστούγεννα. «Λαγγίτες» στην πλάκα

νανε 200 με 300 μικρές κλουρίτσες, δηλαδή μικρά ψωμάκια με μια τριπίτσα στη μέση. Τα ψήγανε και τα είχαν έτοιμα για να τα δώσουν στα παιδιά τη μέρα των Χριστουγέννων.

Όλα τα παιδάκια για τη μέρα αυτή είχανε προμηθευτεί από ένα πολύχρωμο σακκουλάκι υφαντό στον αργαλειό με πολλές χρωματιστές φουντίτσες και κρόσια για να βάζουν τις κλουρίτσες που θα πέργανε απ' τα σπίτια.

Έτσι όλο το χωριό αυτή τη μέρα ήτανε στο πόδι. Παιδάκια να τραγουδάνε. Τιγάνια να τιγανίζουν χοιρινό, να γεμίζουν τα τραπέζια. Κανάτες γεμάτες κρασί να αδειάζουν, ποτήρια να τσουγκρίζουν, χαμόγελα ζωγραφισμένα σε όλα τα πρόσωπα ήταν το γνώρισμα της ημέρας. Ήτανε η αγάπη, η χαρά, το κέφι απλωμένα σ' όλο το χωριό.

Σε όλο το χωριό που ζούσε σα μια μεγάλη οικογένεια αρμονικά. Όλοι μαζί για μεγάλες χαρές. Όλοι μαζί και για λύπες. Και τα Χριστούγεννα ήταν ημέρα μεγάλης χαράς γι' αυτή τη μεγάλη οικογένεια που λέγεται χωριό.

Το απόγευμα η αποκορύφωση του κεφιού γινόταν στην πλατεία του χωριού, στο μεσοχώρι που λέμε, με τα κλαρίνα και τα βιολιά. Πιασμένοι όλοι στο χορό και κατά ηλικία. Πάντα οι μεγαλύτεροι μπροστά και οι μικρότεροι πιο πίσω, έτσι έφτανε ο χορός να δείχνει και τις ηλικίες με τη σειρά τους. Και οι χοροί τότε φτάνανε να χορεύουν μπροστά και τέσσερις και να ακολουθούν άλλα διακόσια τρακόσια άτομα πίσω. Αυτοί οι χοροί στο μεσοχώρι κρατούσαν και τα Χριστούγεννα δυό και τρεις μέρες, όπως το Πάσχα και το Πανηγύρι. Ημέρες ξέγνοιαστες γεμάτες χαρά. Ημέρες γεμάτες αδελφσύνη και αγάπη. Ημέρες που για μας είναι μια καλή ανάμνηση και για τα παιδιά μας μια παράδοση.

Εδώ με την περιγραφή των Χριστουγέννων κλείνει και ο κύκλος των εθίμων.

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΑΣ

Τραγουδιόνταν από γυναίκες και άντρες καλύφωνους και μή' μα μερακλήδες στα τραγούδια του βουνού. Και τέτοιοι τραγουδιστάδες τα παλιά χρόνια ήτανε πολλοί. Πολλοί παίζανε και φλογέρα. Μπορούμε να πούμε ότι παίζανε όλοι φλογέρα. Ήταν το όργανο του βουνού. Η μελωδία του έφευγε απ' τη μια άκρη του βουνού και πήγαινε στην άλλη πιο γλυκειά, πιο μελωδική. Αυτά τα τραγούδια θα σας δώσουμε πιο κάτω. Όλα τα παρακάτω τραγούδια είναι παλιά, δύσκολα στην εκτέλεση, μακρόσυρτα, για φωνές μεγάλες. Αυτά τα τραγούδια τραγουδούσαν οι πατεράδες μας με αυτά ξεχνούσαν τις μιζέριες, με αυτά διασκεδάζανε και με αυτά ζούσανε.

Και αρχίζουμε με ένα μικρό τραγουδάκι.

ΘΕΛΩ Ν' ΑΝΕΒΩ ΣΕ ΒΟΥΝΟ

«Θέλω ν' ανέβω σε βουνό
να πελεκίσω μάρμαρο.
Να θγάλω βρυσικό νερό.
για να το πάω στον κήπο μου
Για να ποτίσω τις Μηλιές
και τις αγριοτριανταφυλλιές».

Τραγουδιέται στο βουνό, και ο σκοπός του σαν της «Δροσού-
λας Τριτοκάγγελης» περίπου.

ΡΟΜΠΟΛΙΑ ΠΟ ΤΟ ΣΜΟΛΙΚΑ

Όρε ρομπόλια πο το Σμόλικα
ορέ κι οξιά π' την Βασιλίτσα
φέτος να μην ανθίσετε ΕΕΕχοχο
Ορέ φέτος να μην ανθίσετε
ορέ και θγάλετε κλωνάρια
γιατί ρθε η Άνοιξη πικρή ΕΕΕχοχο
Ορέ γιατί ρθε η Άνοιξη πικρή
ορέ το καλοκαίρι μαύρο.
Φέτος θα γίνει μώρε πόλεμος ΕΕΕχοχο
Ορέ φέτος θα γίνει πόλεμος
ορέ φέτος θα γίνει μάχη
θα κλάψουν μάνες μώρε για παιδιά ΕΕΕχοχο
Ορέ θα κλάψουν μάνες για παιδιά
ορέ γυναίκες για τους άντρες
θα κλάψουν κορίτσια μώρε ανύπαντρα ΕΕΕχοχο
Ορέ θα κλάψουν κορίτσια ανύπαντρα
ορέ και τ' αρραβωνιασμένα
θα κλάψουν και μωρέ μικρά παιδιά ΕΕΕχοχο
Ορέ θα κλάψουν και μικρά παιδιά
ορέ και για τους πατεράδες
φέτος π' θα γίνει μωρέ ο πόλεμος ΕΕΕχοχο

Τραγουόδι του βουνού και ο σκοπός σαν το «Κυργιέ μου
βρέξε».

ΣΗΚΩΘΗΚΑ ΠΟΛΥ ΠΡΩΙ

Όρε σηκώθηκα πολύ πρωί
μαύρη κι από τον ύπνο
παίρνω νερό μωρέ και γύβομαι ΕΕΕχοχοε

Νερό να ξαγρυπνήσω
 κι ανοίγω τα μωρέ ματάκια μου ΕΕΕχοχοε
 Και λόγιασα μπροστάμου
 βρίσκω τους κόρφους μώρε ανοιχτούς ΕΕΕχοχοε
 Τα χείλη φιλημένα
 και την χρυσή μωρέ την ποδιά ΕΕΕχοχοε
 Ψηλά ήταν σκουμπωμένη
 ψηλή φωνίτσα μώρε έβγαλα ΕΕΕχοχοε
 Όσο κι αν ημπορούσα
 γ' ακούστε σεις μωρέ λυγερές ΕΕΕχοχοε
 Και σεις μώρε μαυρομάτες
 το Μάη κρασί μωρέ μην πίνετε ΕΕΕχοχοε
 Έξω μην κοιμηθείτε
 ποιός έχ' άντρα μωρέ στην ξενητειά ΕΕΕχοχοε
 Να μην τον περιμένει
 Τι άγριεψαν μώρε γ' οι άγουροι ΕΕΕχοχοε
 Και περπατούν τη νύχτα
 παίρνουν φωμί μώρε για τα σκυλιά ΕΕΕχοχοε
 Κρέας για τα λιοντάρια
 παίρνουν και ύπνο μώρε θότανο ΕΕΕχοχοε
 Για να κοιμούν τις νέες
 γ' ακούστε σεις μωρέ λυγερές ΕΕΕχοχοε

ΛΟΥΛΟΥΔΩ

Όρε τώρα Λουλούδω μ' νύχτωσε
 στο μύλο μην πηγαίνεις
 γιατί είναι τούρκος μώρε μυλωνάς ΕΕΕχοχοε
 Όρε γιατί είναι τούρκος μυλωνάς
 κι αράπης αξαίτης*
 παίρνει αξαί μώρε φίλημα ΕΕΕχοχοε
 Όρε παίρνει αξαί φίλημα
 αξαί φιλημένο

(*) Νεαροί.

(*) Αυτός που παίρνει τ' αξαί δηλ. την αμοιβή για τ' ύλεσμα.

κι η κόρη δεν μωρέ φουγκράστηκε ΕΕΕχοχοε
 'Όρε κι κόρη δεν φουγκράστηκε
 της μάνας της τα λόγια
 παίρνει φορτώνει μώρε τ' άλογο ΕΕΕχοχοε
 'Όρε παίρνει φορτώνει τ' άλογο
 στο μύλο το παένει
 καλησπέρα σου μώρε μυλωνά ΕΕΕχοχοε
 'Όρε καλησπέρα σου μυλωνά
 καλώς τ' Λουλούδω πούρθε
 ρίξε Λουλούδω μώρε τ' άλεσμα ΕΕΕχοχοε
 'Όρε ρίξε Λουλούδω τ' άλεσμα
 κι άιντε να βραδυαστούμε
 τι λες, τι λες μωρέ παλιότουρκε ΕΕΕχοχοε
 'Όρε τι λες, τι λες παλιότουρκε
 και συ παλιαρθανίτη
 εγώ έχω μάνα μώρε παπαδιά ΕΕΕχοχοε

Τ' ΑΣΤΡΙ ΚΑΙ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Τ' άστρι και το φεγγάρι
 τ' άστρι και το φεγγάρι
 Τι με μα τι με μάρανε
 Ε' τι με μά τι με μάρανε.
 Που δεν μου φέγγει να πάνω (δισ)
 στην αγά στην αγάπη μου (δισ)
 Παένω και τη βρίσκω (δισ)
 που κοιμό που κοιμότανε (δισ)
 Γυρίζω τροϊρίζω
 πώς να της πω να της το ειπώ (δισ)
 Για σήκω απάνω κόρη (δισ)
 μήλο κό μήλο κόκκινο (δισ)
 Κυδώνι μαραιμένο (δισ)
 μούσχο στα μουσχοστάφυλλο

Θέλω να σε ρωτήσω (δεις)
ποιός σε φί ποιός σε φίλησε (δεις)

Ο ΗΛΙΟΣ ΚΙ Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ο Ήλιος κι ο Γιαννάκης συνορίζονταν*
αϊ συνορίζονταν
Το ποιός θα βασιλέψει γρηγορότερα
αϊ γρηγορότερα
Γιαννάκης λέει στον Ήλιο και παινεύεται
αϊ και Παινεύεται
Εγώ θα βασιλέψω γρηγορότερα
αϊ γρηγορότερα.
Ο Ήλιος βασιλεύει ράχες και βουνά
αϊ ράχες και βουνά
Κι ο Γιάννης μας απόμκε στα λακώματα*
αϊ στα λακώματα.
Δε σούλεγα γω Γιάννη μην παινεύεσαι
αϊ μην παινεύεσαι
Εγώ θα βασιλέψω ράχες και βουνά
αϊ ράχες και βουνά
Και συ Γιάννη θα μείνεις στα λακώματα
αϊ στα λακώματα.

Η ΜΑΝΑ ΒΑΖΕΙ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ

Εχάραξε η Ανατολή και έφεξε στη Δύση
Και φάνηκαν εννιά χωριά και δεκαπέντε κάστρα
Στολίζονταν τρεις χριστιανοί στην εκκλησιά να πάνε
Η Μάνα βάζει τα κόκκινα κι η θυγατέρα τ' άσπρα

(*) Παράβγαιναν, συναγωνίζονταν.

(*) Ρεματιές.

Κι ο γιός τα καταγάλανα και πα να μεταλάβουν
 Τσήδαν οι 'Αγιοι κι άρπαξαν και τα καντήλια σθήσαν
 Κι οι παναγίες έκριναν κι οι παναγίες κρένουν
 Πού πας πού πας κριμάτιστη κι εσύ κριματισμένε*
 Γυρίζει η μάνα και του λέει γυρίζει του κουθεντιάζει
 Γιόκαμ τί κρίμα έκανες κι είσαι κριματισμένος;
 'Όταν μανούλαμ κούρσεβα στων άπιστων τον τόπο
 Ζγουρά μαλλιιά εφίλησα και μάτια σφαλισμένα.

ΤΟ ΜΑΚΡΥΧΩΡΑΦΟ

- 'Όρε κάτω στο μακρυχώραφο
 και στο μακρύ χωράφι
 θερίζει η Μάρω μώρε μοναχιά ΕΕΕχοχε
- 'Όρε θερίζει η Μάρω μοναχιά
 και μοναχιά το δένει
 σκύδει να πάρει μώρε δυματικό* ΕΕΕχοχε
- 'Όρε σκύδει να πάρει δυματικό
 τη γη δακρυά γειρίζει
 ξενητεμένος διάβαινε ΕΕΕχοχοσε
- 'Όρε ξενητεμένος διάβαινε
 και τον καλησπερίζει
 καλησπερά σου μώρε κόρη μου ΕΕΕχοχοσε
- 'Όρε καλησπερά σου κόρη μου
 καλώς τον ξέν' απούρθε
 κόρη μ' το πούναι μώρε ο πεθερός ΕΕΕχοχοσε
- 'Όρε κορή μ' το πούνει ο πεθερός
 το πούν' κι η πεθερά σου
 ο πεθερός μου μώρε πέθανε ΕΕΕχχοσε
- 'Όρε ν' ο πεθερός μου πέθανε
 κι πεθερά μου πάει
 κόρη μ' το πούναι μώρα ο άντρας σου ΕΕΕχοχοσε

(*) Πούχεις το κρίμα — αμαρτωλέ.

(*) Καλαμιες συνήθως από βρίζα, όπου δένανε τα δεμάτια.

- 'Ορέ κορή μ' το πούναι ο άντρας σου
 το πούναι κι ο καλός σου
 Ο άντρας μ' είναι μωρ' στην ξενητειά. ΕΕΕχοχοε
- Ορέ ν' ο άντρας μου είν' στην ξενητειά
 Σε μακρυνό ταξίδι
 δώδεκα χρόνια μώρε καρτερώ ΕΕΕχοχοε
- 'Ορε δώδεκα χρόνια καρτερώ
 και δυό τον παντεχαίνω
 κι αν δε φανεί μωρέ κι αν δεν 'κουστεί ΕΕΕχοχοε
- 'Ορε κι αν δε φανεί κι αν δεν κουστεί
 Καλόγρια θα γένω
 Αυτόν να τρώει μώρε η ξενητειά ΕΕΕχοχοε
- 'Ορέ ν' αυτόν να τρώει η ξενητειά
 και εμέ τα μαύρα ράσα
 κορή μ' ο άντρας μώρε πέθανε ΕΕΕχοχοε
- Ορέ κορή μ' ν' ο άντρας πέθανε
 κορή μ' ν' ο άντρας 'χάθει
 τα χέρια μου μώρε τον κράτησαν ΕΕΕχοχοε
- 'Ορε τα χέρια μου τον κράτησαν
 τα χέρια μου τον θάψαν
 φωμί κερί μωρέ τον δάνεισα ΕΕΕχοχοε
- Ορέ φωμί κερί τον δάνεισα
 και μούπε να μ' το δώσεις
 ξένε μου κι αν μωρέ του δάνεισες ΕΕΕχοχοε
- Ορέ ξενέ μου κι αν τον δάνεισες
 εγώ να σου το δώσω
 Τον δάνεισα μωρέ κι ένα φιλί ΕΕΕχοχοε
- Ορέ τον δάνεισα κι ένα φιλί
 και μούπε να μ' το δώσεις
 ξένε μου κι αν μωρέ τον δάνεισες ΕΕΕχοχοε
- Ορέ ξενέ μου κι αν του δάνεισες
 τρέχα και γύρευέ το
 κορή μου ν' εγώ μωρέ είμι' ο άντρας σου ΕΕΕχοχοε

Ορέ κορή μ' ν' εγώ είμ' ο άντρας σου
Εγώ είμαι κι ο καλός σου
ξενέ μ' αν είσαι μώρε ο άντρας μου ΕΕΕχοχοε

Ορέ ξενέ μ' ν' αν είσαι ο άντρας μου
αν είσαι κι ο καλός μου
δείξέ μ' σημάδι μώρε του σπιτιού ΕΕΕχοχοε

Ορέ δείξε μ' σημάδι του σπιτιού
και τότε να πιστέψω
μηλιά έχεις στην πόρτα σου ΕΕΕχοχοε

Ορέ μηλιά ν' έχεις στην πόρτα σου
και κλίμα στην αυλή σου
κάνει σταφύλια μώρε ραζακιά ΕΕΕχοχοε

Ορέ κάνει σταφύλια ραζακιά
και το κρασί μισχάτο
κι όποιος το πιεί μωρέ δροσίζεται ΕΕΕχοχοε

Ορέ κι όποιος το πιεί δροσίζεται
και πάλι το ζητάει
διαβάτης ήσουν μώρε πέρασες ΕΕΕχοχοε

Ορέ διαβάτης ήσουν πέρασες
τα είδες και τα ξέρεις
δείξε μ' σημάδια μωρέ του κορμιού ΕΕΕχοχοε

Ορέ δείξε μ' σημάδια του κορμιού
σημάδια της αγάπης
ανάμεσα μωρέ στα στήθη σου

Ορέ ν' ανάμεσα στα στήθη σου
ελιά έχεις φυτρωμένη
ξενέ μ' ν' εσύ είσαι μωρέ ο άντρας μου ΕΕΕχοχοε

Το παραπάνω τραγούδι είναι βουνίσιο, ο σκοπός του μακρόσυρτος και το ακούμε το καλοκαίρι από γυναίκες και ήφωνες σαν πηγαίνουν για ξύλα ή για οξιά. Τα παλιά χρόνια το ακούγαμε στο θέρος όλο το καλοκαίρι.

ΤΟΥ ΜΑΗ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Του Μάη του λουλούδια α
α μου κλαίγαν τον καημό ο
ο μου κλαίγαν τον καημό ο.

Τον πόνο της αγάπη ης
δεν τον αλησμονώ ω
ω δεν τον αλησμονώ ω.

Κλεφτές πηγάν και μ' πήραν
αν που μέσα απ' του χουριό ο
που μέσα απ' του χουριό ο

Δε φώναζες Λενίτσαμ' α
να σε γλιτώσω εγώ ω
να σε γλιτώσω εγώ ω.

Τι να φωνάξω η μαύρη η
τι να απολογηθώ ω
ω τι να απολογηθώ ω.

Στον άλυσσο δεμένη η
η την μπάλα στο λαιμό ο
ο την μπάλα στο λαιμό ο.

ΚΥΡΓΕ ΜΟΥ ΒΡΕΞΕ ΧΙΟΝΙΖΕ

Ορέ κυργιέ μου βρέξε χιονίζε
κάνε βαρύ χειμώνα
να πέσουν χιόνια μώρε στα βουνά ΕΕΕχοχοσε

Ορέ να πέσουν χιόνια στα βουνά
να παχυνιστούν οι κάμποι
για να σαπίσουν μώρε τα λουριά

Ορέ για να σαπίσουν τα λουριά
να πέσουν τα κουδούνια
να χάσει ο νιός μωρέ τα πρόβατα ΕΕΕχοχοε

Ορέ να χάσει ο νιός τα πρόβατα
κι ο μπιστικός τα γίδια
να πάει ο νιός μωρέ στο σπίτι του ΕΕΕχοχοε

Ορέ να πάει ο νιός στο σπίτι του
να πάει στην καλή του
κυργιέ μου βρέξε μώρε χιόνιζε ΕΕΕχοχοε

ΚΑΤΗΒΑΙΝ* ΤΑ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΑ

Κατηβαίν τα πα να λικάρια μωρ
κατηβαίν τα πα να λικάρια μωρ
τον κατήφορο η μώρε τον κατήφορο

Κατηβαίν κι ένα η ας ληθέντης μωρ
κατηβαίν κι ένα η ας ληθέντης μωρ
τον κατήφορο η μώρε τον κατήφορο.

Λιανοστρίδαι το νο μουστάκι μωρ
λιανοστρίδαι το νο μουστάκι μωρ
και τραγούδαγε η μώρε και τραγούδαγε

Κι καλόγρια σα η αν τον είδε μωρ
κι καλόγρια σα η αν τον είδε μωρ
εξουρλάθηκε η μώρε εξουρλάθηκε

Γύρνα μπέημ γύηρνα Σιούμπεη μωρ
γύρνα μπέημ γύηρνα Σιούμπεη μωρ
γύρνα κι από δω η μώρε γύρνα κι από δω.

Σούχω πέρδικα η α ψημένη μωρ
σούχω πέρδικα η α ψημένη μωρ
και γλυκό κρασί η μώρε και γλυκό κρασί.

(*) Κατεβαινουν

ΚΑΡΑΒΙ ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ

- Άντε μωρ καράβι κινδυνεύει
μωρ ράϊσε να πνιγεί
αχ ράϊσε να πνιγεί.
- Άντες μωρ κι ο νιός απούγταν μέσα
μωρ το φραγκόπουλο
αχ το φραγκόπουλο
- Άντε μωρ δεν κλαίει τη ζωή του
μωρ και τα νειάτα του
αχ και τα νειάτα του
- Άντε μόνο κλαίει την καλή του
μωρ την καλούδα του
αχ την καλούδα του.
- Άντε μωρ καλή μου καλουδιά μου
μωρ φράγκικο όνομα
αχ φράγκικο όνομα.
- Άντε μωρ με παιόν θα μείνεις βράδυ
μωρ τα μεσάνυχτα
αχ τα μεσάνυχτα.
- Άντε μωρ με νιόν θα μείνω βράδυ
μωρ τα μεσάνυχτα τα παράωρα.

Τραγουδιέται στο βουνό στο σκοπό του τραγουδιού «Για σηκώτε για σηκώτε».

ΠΟΙΑ ΜΑΝΑ ΕΧΕΙ ΕΝΑ ΓΙΟ

Ποιά μάνα έχει έναν υγιό
δεν πρέπει να γελάσει

Τον ζήλευε η γειτονιά
τον ζήλευε κι η χώρα

Τον ζήλευε κι η μάνα του
άντρα για να τον κάνει

Σήκω γιόκαμ' να πέσουμε
να κοιμηθούμε αντάμα

Σώπα μανά μου μην το λες
και μην το κουβεντιάζεις

Μη μας ακούσει ο Θεός
τρεις χρόνους δε θα βρέξει

Μη μας ακούσει η μαύρη γης
τρεις χρόνους δεν καρπίσει

ΗΛΙΕ ΟΤΑΝ ΒΑΣΙΛΕΥΕΣ

Όρε 'Ηλιε μ' όταν βασιλεύεις
όντα έκατρες στη μάχη
μην άηδες μη μωρέ ν' αλόγιασες

EEEχοχο

Ορέ μην είδες μην αλόγιασες
τον άντρα τον δικό μου
σε τι ταβέρνα βρίσκειται

EEEχοχο

Ορέ σε τι ταβέρνα βρίσκειται
σε τι σουμπέτι πίνει
τίνος χεράκια μώρε τον κερνούν

EEEχοχο

Ορέ τίνος χεράκια τον κερνούν
και τα δικά μου στέκουν
Τίνος ματάκια μώρε τον κοιτούν

EEEχοχο

Ορέ τίνος ματάκια τον κοιτούν
και τα δικά μου κλαίνε
τίνος χειλάκια μώρε τον φιλούν

EEEχοχο

Ορέ τίνος χειλάκια τον φιλούν
και τα δικά μου σκάζουν
δεν έχω τίνος μώρε να το ειπώ

ΕΕΕχοχο

ΝΑ ΣΕ ΡΩΤΗΣΩ ΠΕΘΕΡΑ

Να σε ρωτήσω πεθερά
και σένα δόλια μάνα

Το τίνος είν' τα πρόβατα
που βόσκουν στα λιβάδια.

Δικά σου είναι γύφη μου
δικά σου μαυρομάτα.

Να σε ρωτήσω πεθερά
και σένα δόλια μάνα.

Το τίνος είναι τ' άλογα
που βόσκουν στα λιβάδια.

Δικά σου είναι γύφη μου
δικά σου μαυρομάτα.

Να σε ρωτήσω πεθερά
και σένα δόλια μάνα.

Το τίνος είν' το κούτσουρο
που κάθεται στην κόχη.

Δικό σου είναι γύφη μου
δικό σου μαυρομάτα.

Λύκος να φάει τα πρόβατα
κι αρκούδα τα φοράδια

Κι αυτόν τον μαύρο κόρακα
χολέρα να τον μάσει.
χολέρα να τον μάσει*.

(*) Να τον μαζέψει.

ΜΑΝΑ ΚΑΙ ΓΙΟΣ ΕΜΑΛΩΝΑΝ

Μάνα και γιός εμάλωναν
μάνα και γιός μαλώνουν

Μανά μου να την πάρουμε
την αρθανιτοπούλα

Μας τάζουν χίλια πρόβατα
και πεντακόσια γίδια

Μας τάζουν και το κάλεσιο
με το λαμπρό κουδούνι

Μας τάζουν κι ένα άλογο
να περπατώ καβάλα

Έξω σκυλί απ' το σπίτι μου
έξω απ' το πατρικό σου

Διωξέ με μάνα διώξε με
με ξύλα με λιθάρια.

Ν' άρθει μια μέρα τ' Αι - Γεωργιού
μια επίσημη ημέρα.

Θα βλέπεις γιούς θα βλέπεις γιές
θα βλέπεις παλληκάρια.

Και συ μανά μ' θα θλίβεσαι
μαύρα δάκρυα θα χύνεις.

Θα βλέπεις και το στασίδι μου
θα σκούζεις θα φωνάζεις.

ΜΕ ΒΑΡΟΥΝ ΤΑ ΞΕΝΑ

Με βαρούν τα ξένα α και τα μακρινά
α και τα μακρινά.

Με βαρούν της κόρης ης τα μηνύματα
α τα μηνύματα α.

Ν' αυτού που ν' είσαι ξέγε ε γρήγορα να ρθεις
η γρήγορα να ρθεις

Ν' εμένα με παντρεύουν και με προξενούν
 αι και με προξενούν.

Κοντόν άντρα μου δίνουν είν' και γέροντας
 άει είν' κι γέροντας.

Το βράδυ με μαλώνουν για τα στρώματα
 άει για τα στρώματα.

Και το πρωί με δέρνουν για γιώμα καλό
 άει για γιώμα καλό.

Κοντά το μεσημέρι για κρύο νερό
 ωχ για κρύο νερό.

Τρανή μπούκλα μου δίνουν κι άλυσον κοντό
 ωχ κι άλυσον κοντό.

Και κόβω τις κοτσίδες θάνω άλυσο
 ωχ θάνω άλυσο.

ΠΕΦΤΟΥΝ ΤΑ ΦΥΛΛΑ

Πέφτουν τα φύλλα απ' τις οξιές
 κι οι πάχνες στα χορτάρια

Το που θα ξεχειμάσουμε
 το φετεινό χειμώνα.

Στης Μακρυνιάς τα χωριά
 Εκεί θα πάμε φέτο.

Χαιρέται ο πεύκος χαίρεται
 τα χιόνια και τους πάγους.

Χαιρέται κι ένας έλατος
 τον έλαφο από κάτω

Χαιρέται ο κλέφτης τ' άλογο
 κι ο νιός χαίρει την κόρη

Στα γόνατά του την κρατεί
 γλυκά την κουβεντιάζει.

Κορή μ' γιατί είσαι κίτρινη

γιατί είσαι αραχνιασμένη.
 Μηνά ο ίσκιος σε πατεί
 μήνα κι ο ήλιος σ' είδε;
 Νουδέ ο ίσκιος με πατεί
 μηδέ κι ο ήλιος μ' είδε;
 Μον με πατάει να παλληκάρι
 τη νύχτα με φεγγάρι.

ΤΙ ΝΑ ΤΗΝ ΚΑΝΩ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ

Ορέ τι να την κάνω την καρδιά
 την παραπονεμένη
 φορές με κάνει μώρε και γελώ EEEχοχο
 Φορές με κάνει και κλαίγω
 δεν έχω τίνος μώρε να το ειπώ EEEχοχο
 Τον πόνο μου να κλάψω
 να τον ειπώ μωρέ στην μάνα μου EEEχοχο
 Εγώ μάνα δεν έχω
 να του ειπώ μωρέ στον αδερφό EEEχοχο
 Είναι μακριά στα ξένα
 να τον ειπώ μωρέ στην αδερφή EEEχοχο
 Εγώ αδερφή δεν έχω
 βουλιέμαι* να μωρέ ξενητευτώ EEEχοχοε
 Βουλιέμαι να πηγαίνω
 να πάνω σ' άλλο μώρε σύγορο EEEχοχο
 Και σ' άλλο βιλσέτι
 κάνω τις ξένες μώρε αδερφές EEEχοχο
 Τις ξένες παραμάνες
 κάνω και μια μωρέ παράδερφη EEEχοχο
 Παράδερφη να γένει
 για να μου πλένει μώρε τα σκουτιά EEEχοχο

(*) Σκέπτομαι.

Τα έρημά μου ρούχα
τα πλένει μιο μωρέ τα πλένει δύο ΕΕΕχοχο

Τα πλένει τρεις και πέντε
κι από τις πέντε μώρε κι ύστερα ΕΕΕχοχο

Τα ρίχνει στο σοκάκι
πάρε ξενέ μ' μωρέ τα ρούχα σου ΕΕΕχοχο

Πάρε και τα σκουτιά σου
σύρε ξενέ μ' μωρέ στον τόπο σου ΕΕΕχοχο

Μ' ΕΚΑΨΕ Ο ΗΛΙΟΣ

Όρε μ' έκαψε ο ήλιος μ' έκαψε
μ' έκαψε και το κάμα ΕΕΕχοχο
πως μ' έκαψε μώρ' η αγάπη μου

Ορέ πως μ' έκαψε η αγάπη μου
η αρραβωνιασμένη ΕΕΕχοχο
πούχει αρραβώνες μώρε δώδεκα

Ορέ πόχει αρραβώνες δώδεκα
αρραβώνες δέκα πέντε ΕΕΕχοχο
και στο μικρό μωρέ το δάχτυλο

Ορέ και στο μικρό το δάχτυλο
κρατάει τη δική μου ΕΕΕχοχο
για να γυρνώ μωρέ απ' τα μακρινά

ΜΕ ΓΕΛΑΣΑΝ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ

Ορέ με γελάσανε τα πουλιά
της άνοιξης τ' αϊδόνια ΕΕΕχοχο
με γέλασαν μωρέ και μου είπαγε

Ορέ με γελασάν και μου είπανε
 πως δεν με παίρνει ο χάρος
 Βάνω κια φτιάχνω μώρε το σπίτι μου ΕΕΕχοχο

Ορέ βάνω φτιαχνώ το σπίτι μου
 ψηλό και τιμημένο
 βάνω τις πόρτες μώρε αργυρές ΕΕΕχοχο

Ορέ βανώ τις πόρτες αργυρές
 και τα κλειδιά ασημένια
 στο παραθύρι μώρε κάθομαι ΕΕΕχοχο

Ορέ στο παραθύρι κάθομαι
 τις στράτες αγναντεύω
 βλέπω το Χάρο μώρε πούρχεται ΕΕΕχοχο

Ορέ βλέπω το Χάρο πούρχεται
 στο μαύρο του καβάλα
 στην πόρτα μου μώρε ξεπέζεψε ΕΕΕχοχοε

Ορέ στην πόρτα μου ξεπέζεψε
 και με καλημερίζει
 καλημερά σου μώρε ξένε μου ΕΕΕχοχο

Ορέ καλημερά σου ξένε μου
 καλώς τον τόν διαδάτη
 ούτε διαδάτης μώρε είμαι εγώ ΕΕΕχοχο

Ορέ ούτε διαδάτης είμαι εγώ
 ούτε και ταχυδρόμος
 μόν είμαι ο χάρος μώρε ο πικρός ΕΕΕχοχο

Ορέ μόν είμαι ο Χάρος ο πικρός
 Χάρος φαρμακωμένος
 για να σου πάρω μώρε την ψυχή ΕΕΕχοχο

ΑΡΕΤΗ

Ορέ διψούν οι κάμποι για βροχή
 και τα βουνά για χιόνια
 διψάει κι η μαύρη μώρε Αρετή ΕΕΕχοχο

Ορέ ψηλά σε πετροβούνι
 τρεις μέρες κάνει μώρε νησιχιά ΕΕΕχοχο
 Ορέ πέντε διψασμένη
 κι η Μάνα της μορέ της έλεγε ΕΕΕχοχο
 Κι η μάνα της τής λέει
 Αρετούλα μ' δεν μωρέ παντρεύεσαι ΕΕΕχοχο
 Τούρκον άντρα να πάρεις
 κάλιο να δω μωρέ το αίμα μου ΕΕΕχοχο
 τη γη να κοκκινίσει
 παρά να δω μωρέ τα μάτια μου ΕΕΕχοχο
 Τούρκος να τα φιλήσει
 νεγώ μανά μ' μωρέ δεν έρχομαι ΕΕΕχοχο

ΛΑΛΗΣΕ ΚΟΥΚΕ

Ορέ λάλησε κούκε λάλησε
 λάλα το πως λαλούσει καημένε
 λάλα του πως λαλούσει
 μόρε Νικουλό τζιομπάνε.
 Ορέ τι να λαλήσω τι να ειπώ καημένε
 και τι να μολογήσω
 μόρε Νικουλό τζιομπάνε
 Ορέ η έριτη Φούρκα χάλασε καημένε
 και γίγκει παλιουχώρι
 μόρε Νικουλό τζιομπάνε.
 Ορέ κι η Σαμαρίνα φλάμπουρο καημένε
 κι Φούρκα κηπαρίτσι
 μόρε Νικουλό τζιουμπάνε.

ΜΑΥΡΑ ΔΕΝΤΡΑ

Δεν κλαίτε μαύρα δέντρα
 και σεις μαύρα κλαδιά

Και συ βρε Χατζιοχρήστο
δεν τόπραξες καλά
Απόλσεις τσ' αρβανίτες
λιμούρια στα χωριά
Μας πήραν δυό κορίτσια
γ' απ' το Κεράσοβο
Το να το λέγαν Λένη
τ' άλλο Κωνσταντινιά
Στα Γιάννενα τα πάνει
μεσ' στον Αλή Πασιά
Χαλάλι να σου γίνουν
που μούστηλες αυτά.

ΠΑΣΙΑΔΕΣ

Πασιάδες με τα κόκκινα
Κατής με τα γαλάζια
Και με τα κατακόκκινα
Πασιάς καμαρωμένος
Σηκώσετε τα κόκκινα
τα φλάμπουρα σισπάνω
Να ειδήτε που κοιμάτ' ο νιός
Το που κοιμάτ' η κόρη
Κοιμάτε στα τριαντάφυλλα
κοιμάται στα λουλούδια.

Τ' ΑΣΤΡΟ

'Ορε γ' είεκνο τ' άσπρο το λαμπρό
ορέ που πάει κοντά στην πούλια
γ' εκείνο φέγγει Δέσπομ' κι έρχομαι

ΕΕΕχοχο

Ορέ ν' εκείνο φέγγει κι έρχομαι
 κι έρχομαι από τα ξένα
 βρίσκω τις πόρτες Δέσπω κλειδωτές ΕΕΕχοχο
 Ορέ βρίσκω τις πόρτες κλειδωτές
 και τα σκυλιά δεμένα ΕΕΕχοχο
 σκυφτώ φιλώ Δέσπω μ' τις κλειδωνιές
 Ορέ σκυφτώ φιλώ τις κλειδωνιές
 και δάκρυα τις γεμίζω ΕΕΕχοχο
 άνοιξε Δέσπω μόρε άνοιξε
 Ορέ ν' άνοιξε Δέσπω άνοιξε
 άνοιξε μωρ' καλή μου ΕΕΕχοχο
 κι αν έχεις κι άλλον μόρε ν' άγουρο
 Ορέ κι αν έχεις κι άλλον άγουρο
 μεγιά σου με χαρά σου
 ν' εγώ θα πάω στην ξενητειά ΕΕΕχοχο

ΓΙΑΝΝΑΡΟΣ

Τράβα αεράκι τράβα Νότι μωρ
 τράβα βρε βοριά, τράβα βρε βοριά
 Να γκρεμίσεις τις αντάρες μωρ
 και τα σύννεφα και τα σύννεφα
 Να αρμενίσουν τα καράβια μωρ
 τ' Αλεξαντρινά, τ' Αλεξαντρινά.
 Ο όλα τα καράβια πάϊσαν μωρ
 πάϊσαν γύρισαν, πάϊσαν γύρισαν
 Μόνο του Γιάννη το καράβι μωρ
 πάει δε γύρισε, πάει δε γύρισε
 Μόν' έστειλε το φιλιτζιάνι μωρ
 το χιλιάδροσο, το χιλιάδροσο.
 Να α το ντίσω να κατεύω μωρ
 κάτω στο γιαλό, κάτω στο γιαλό.
 Να αρωτήσω να ξετάσω μωρ
 για το Γιάνναρο, για το Γιάνναρο.

ΔΥΟ ΑΔΕΡΦΙΑ

Ορέ δύο αδέρφια ήταν γκαρδιακά
 στον κόσμο ξακουσμένα
 τους ζήλευε μωρέ η γειτονιά ΕΕΕχοχο
 Τους ζήλευε η χώρα
 κι ο διάβολος μωρέ βουλήθηκε ΕΕΕχοχο
 Για να τους ξεχωρίσει
 ο πιό μικρός μωρέ αγάπησε ΕΕΕχοχο
 Του πρώτου τη γυναίκα
 μια μέρα μωρ ανταμώθηκαν ΕΕΕχοχο
 Σ' ένα στενό σοκάκι
 εγώ νυφή μου μώρε σ' αγαπώ ΕΕΕχοχο
 Γυναίκα να σε πάρω
 σαν μ' αγαπάς μωρέ αντράδερφε ΕΕΕχοχο
 Γυναίκα να με πάρεις
 Τον αδερφό σου μώρε σκότωσε ΕΕΕχοχο
 Γυναίκα να με πάρεις
 Νυφή μου πώς μωρέ να βρω αφορμή ΕΕΕχοχο
 Για να τότε σκοτώσω
 εσάς ο Θεός μωρέ σας έδωσε ΕΕΕχοχο
 Αμπέλια και χωράφια
 πέστου να τα μωρέ χωρίσετε ΕΕΕχοχο
 Τ' αμπελοχώραφά σας
 Όσα είναι γούρνες* μώρε και καρπούν ΕΕΕχοχο
 Βάλτα κατά τ' μεριά σου
 κι όσο είναι πλάϊα μώρε κι άκαρπα ΕΕΕχοχο
 Βάλτα κατά τ' μεριά του
 ή και έτσι θε ν' άβρεις μώρε αφορμή ΕΕΕχοχο
 Για να τότε σκοτώσεις
 τον μαύρο του μωρέ καθάλισε ΕΕΕχοχο
 και στα χωράφια πάει
 Καλήμερά σου μώρε αδερφέ ΕΕΕχοχο

(*) Σιάδια

Καλώς τον αδερφό μου
 άϊντ αδερφέ μώρ' να χωρίσουμε EEEχοχο
 Τ' αμπελοχώραφά μας
 όσα είναι γούρνες μώρε και καρπούν EEEχοχο
 Βάλτα κατά τ' μεριά μου
 κι όσα είναι πλάϊα μώρε κι άκαρπα EEEχοχο
 Βάλτα κατά τ' μεριά σου
 Γιατί να μη μωρέ μοιράσουμε EEEχοχο
 όπως μοιράζουν όλοι
 Εγώ αδερφέ μωρ' αποφάσισα EEEχοχο
 Θέλω να σε σκοτώσω
 Πάρε αδερφέ μωρέ τα κτήματα EEEχοχο
 Παρά να σκοτωθούμε
 Τον μαύρο του μωρέ καβάλησε EEEχοχο
 Στο σπίτι του γυρίζει
 απ' τα μαλλιά μωρέ την άρπαξε EEEχοχο
 Λιανά λιανά την κάνει
 και στο σακκί μωρέ την έβαλε EEEχοχο
 στο μύλο την πηγαίνει
 'Αλεσε μύλε μώρε άλεσε EEEχοχο
 Της κούρδας το κουφάρι
 φκιάσε τ' αλεύρι μώρε κόκκινο EEEχοχο

ΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΤΑ ΠΕΝΤΕ

Τα τεσσερά τα πέντε (δισ)
 τα εννιά τα εννιά αδερφιά (δισ)
 Τα δώδεκα ξαδέρφια
 τα λιγό τα λιγόημερά, τα κοψό τα κοψόημερα
 'Οπ' άκουγαν πολέμους (δισ)
 ετρεχάν, έτρεχαν να δουν (δισ)
 Τους ήρθε ένα φιρμάνι (δισ)
 Ν' απ' το βα ν' απ' το βασιλιά

Να πα να πολεμίσουν	(δισ)	
χρόνους δω, χρόνους δώδεκα		(δισ)
Τρέμουν τα τρέμουν τα βουνά	(δισ)	
τροχούν και τα σπαθιά τους	(δισ)	
λάμπει η θα, λάμπει η θάλασσα	(δισ)	

ΜΑΝΑ ΜΕ ΚΑΚΟΠΑΝΤΡΕΦΕΣ

Όρε μάνα με κακοπάντρες και μ' έδωσες στους κάμπους εγώ στους κάμπους μάναμ' δε βαστώ	ΕΕΕχοχο
Νερό ζεστό δεν πίνω ν' εδώ τρυγώνα μάνα μ' δε λαλεί	ΕΕΕχοχο
Κι ο κούκος δεν το λέει το λέει μια αγραφιώτισσα	ΕΕΕχοχο
Από το παραθύρι διαβάτες που μωρέ διαβαίνετε	ΕΕΕχοχο
Περγιότες που παρνάτε μην είδατε μωρέ τον άντρα μου	ΕΕΕχοχο
Τον άντρα το δικό μου σε τι ταβέρνα μώρε βρίσκετε	ΕΕΕχοχο
Σε τι σουμπέτι πίνει τινός χεράκια μώρε τον κερνούν	ΕΕΕχοχο
Και τα δικά μου στέκουν τινός χειλάκια μώρε τον φιλούν	ΕΕΕχοχο
και τα δικά μου σκάζουν τινος ματάκια μωρέ τον κοιτούν	ΕΕΕχοχο
και τα δικά μου κλαίνε τινος κορμί μωρέ τον χαίρεται	ΕΕΕχοχο
Και γω τον περιμένω Μάνα με κάκο μώρε πάντρες	ΕΕΕχοχο

ΤΡΑΒΑ ΑΕΡΑ ΔΡΟΣΕΡΕ

- Ορέ τράβα αέρα δροσερέ
τράβα καημένε νότη
για να δροσίσεις μώρε τα παιδιά **ΕΕΕχοχο**
- Ορέ για να δροσίσεις τα παιδιά
τον Γκιόλτα τον καημένο
ώς πολεμάει μώρε κατακαμπής **ΕΕΕχοχο**
- Ορέ πως πολεμάει κατακαμπής
κατακαμπής στους κάμπους
δίχως νερό μωρέ διχώς ψωμί **ΕΕΕχοχο**
- Ορέ δίχως νερό δίχως ψωμί
δίχως κανά μηντάτι
άειστε παιδιά μωρέ να φύγουμε **ΕΕΕχοχο**
- Ορέ άειστε παιδιά να φύγουμε
να πάμε στο καλό μας
γιατί νερό μωρέ δεν έχουμε **ΕΕΕχοχο**
- Ορέ γιατί νερό δεν έχουμε
γιατί μηντάτ' δεν ήρθε
νάϊστε παιδιά μωρέ να φύγουμε **ΕΕΕχοχο**

ΛΑΦΙΝΑ

- Όρε σαν παίρνω δίπλα τα βουνά
δίπλα τα κορφοβούνια
βρίσκω τα λάφια μώρε να βοσκούν **ΕΕΕχοχο**
- Όπου ιδροσολογούνται
και μια λαφίνα μώρε ταπεινή **ΕΕΕχοχο**
- Δεν πάει κοντά στις άλλες
ν' όλο τα απόσκια μώρε περπατεί **ΕΕΕχοχο**
- Τα απόσκια αγναντεύει
κι όπου έβρει γάργαρο μώρε νερό **ΕΕΕχοχο**

Θολώνει και το πίνει
 και ο ήλιος τη μωρέ ν' ερώτησε
 και ο ήλιος τη ρωτάει
 Γιατί λαφίνα μώρε δε θοσκάς
 Δεν πας κοντά στις άλλες
 μόνο τ' απόσκια μώρε περπατάς
 Τ' απόσκια ν' αγναντεύεις
 κι όπ' έβρεις γάργαρο μωρέ νερό
 Θολώνεις και το πίνεις
 ηλιέ μου σαν μωρέ με ρώτησες
 θα σου το μολογήσω
 δώδεκα χρόνους μώρε έκανα
 Στείρα χωρίς ελάφι
 κι από τα δώδεκα μωρέ και μπρος
 Εγέννησα λαφάκι
 και κει που θγήκε μώρε ο βασιλιάς
 να λαφοκυνηγήσει
 τόβρε που θόσκει μώρε μοναχό
 ρίχνει και το σκοτώνει
 κι οι λαγκαδιές μωρέ κι οι ρεματιές
 Ορέ ν' οι λαγκαδιές κι οι ρεματιές
 θαρειά ν' αναστενάζουν
 κι ο ήλιος μωρέ ν' εδάκρυσε.

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΤΙ ΟΜΟΡΦΟΣ ΤΟΠΟΣ

Ορέ τι όμορφος τόπος πουν' εδώ
 και κλεφτουριά δεν έχει
 το λόγο δεν μωρέ απόσωσε
 Το λόγο δεν ποσώνει
 κι η κλεφτουριά μωρέ τον πέτρωσε
 Σα φύλλα σα χορτάρια
 τρεις πέντε κόβουν μώρε τις τριχιές

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

ΕΕΕχοχο

Και δέκα ξεφορτώνουν
 για μην τα ξέ μωρέ φορτώνετε EEEχοχο
 Τα έρημα μουλάρια
 σαπίσαν τα μωρέ στηθάκια μου EEEχοχο
 φορτώντα ξεφορτώντας
 κι ένας τον πιάνει μώρε απ' τα μαλλιά EEEχοχο
 Κι άλλος από τα χέρια
 κι ο τρίτος ο μωρέ μικρότερος EEEχοχο
 Μια μαχαιριά του δίνει
 πρώτα βαρεί μωρέ τη μαχαιριά EEEχοχο
 Και δεύτερα ρωτάει
 Το πούθε κι ο πατέρας σου
 το πούθε είναι μωρέ η μάνα σου EEEχοχο
 Απέκια κι ο πατέρας
 εννιά δερφάκια μώρε είμασταν EEEχοχο
 Τα οχτώ πραιματευτάδες
 κι ο Κώστας ο μωρέ μικρότερος EEEχοχο
 Παέγε με τους κλέφτες
 εσύ σε Γιώτη μώρε ν' αδερφέ EEEχοχο
 Εσύ βρε Παναγιώτη
 ν' από το χέρι μώρε τον άρπαξε EEEχοχο
 Ορέ ν' από το χέρι τον άρπαξε
 και στο γιατρό τον πάνει
 γιατρέ που γιάτρεψες μωρέ πολλούς EEEχοχο
 Πολλούς που θα γιατρέψεις
 να μου γιατρέψ μωρέ τον αδερφό EEEχοχο
 Αυτόν τον Παναγιώτη
 αν' είν' από μωρέ τη συντροφιά EEEχοχο
 Εγώ θα τον γιατρέψω
 κι αν είν' αδέρφο - μωρέ μαχαιριά EEEχοχο
 Ποτέ γιατριά δεν έχει
 το μαχαιράκι μώρε έβγαλε EEEχοχο
 Και στην καρδιά το μπήχνει
 τα δυό μαζί μωρέ ξεψύχησαν EEEχοχο

Ο σκοπός του βουνίσσιος σαν το ρομπόλια του Σιμόλικα.

ΝΑ ΗΤΑΝ Ο ΜΑΗΣ ΧΕΙΝΟΠΩΡΟΣ

- Να ήταν μωρέ να ήταν ο Μάης χεινόπωρος (δισ)
κι ο θεριστής χειμώνας (δισ)
- Να πε μωρέ να πεέσουν χιόνια στα βουνά (δισ)
να παχυστούν οι κάμποι (δισ)
- Να κρου μωρέ να κρουσταλιάσει η θάλασσα (δισ)
να πάψουν τα καράδια (δισ)
- Να μη μωρέ να μη ην περάσει η κλεφτουριά (δισ)
κι ο καπετάν Ανδρέας (δισ)
- Κι αυτοί μωρέ κι αυτοί οι γ' αυτούθε πέρασαν (δισ)
και πήραν πέντε σκλάβους (δισ)
- Πήραν μωρέ πηράν την τσιούπρα του παπά (δισ)
την αρραδωνιασμένη (δισ)
- Την πή μωρέ την πη ήραν και την πήγαγε (δισ)
ψηλά στα κορφοβούνια (δισ)
- Για φα μωρέ για φα άει για πιές μωρ κόρη μου (δισ)
και πίσω μην θυμάσαι (δισ)
- Θυμού μωρέ θυμούμαι την μανούλα μου (δισ)
και τρέμω σαν το φάρι (δισ)
- Το φα μωρέ το φα άρι τρέμει στο νερό (δισ)
κι εγώ στα ξένα χέρια (δισ)
- Θυμού μωρέ θυμού ούμαι τον πατέρα μου (δισ)
και λιώνω σαν τ' αλάτι (δισ)
- Τ' αλά μωρέ τ' αλά άτι λιώνει στο νερό (δισ)
κι εγώ στα ξένα χέρια (δισ)

ΤΟ ΜΑΗ ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ

- Το Μάη Γιαννής το μάη Γιαννής γεννήθηκε (δισ)
Το Μάη Γιαννής παντρεύκει (δισ)
- Το Μάη του ρθε το Μάη του ρθε το μήνυμα (δισ)
να πάει να πολεμήσει (δισ)

Κι αφήσε τη κι αφήσε τη γυναίκα του (δισ)
 τριών μερών νυφούλα (δισ)
 Ριχνεί τις σκε ριχνεί τις σκέπες 'πο μεριά (δισ)
 και τα στολίδια σ' άκρη (δισ)
 Της δίνουν πε της δίνουν πέντε πρόβατα (δισ)
 και δυό μαύρα κουτάβια (δισ)
 Κι αυτά τα βλο κι αυτά τα βλόγισε ο Χριστός (δισ)
 και γίναν τρεις χιλιάδες (δισ)
 Βγάζει τα σκου βγάζει τα σκουλαρίκια της (δισ)
 και τα κρεμάει κουδούνια (δισ)
 Στους κάμπους τα στους κάμπους τα κατέβασε (δισ)
 για να τα κουλκουρίσει (δισ)

ΒΑΜΜΕΝΟ ΧΕΙΛΙ

Βαμμένο χείλι φίλησα (δισ)
 κι βάψει το δικό μου Μηχάλινα
 κι βάψει το δικό μου τριανταφυλλιά.

Με το Μαντήλι το σφούγγισα (δισ)
 κι βάψει το μαντήλι Μηχάλινα
 κι βάψει το μαντήλι τριανταφυλλιά.

Σ' εγγιά ποτάμια τ' όπλινα (δι»)

 κι βάψαν τα ποτάμια Μηχάλινα

 κι βάψαν τα ποτάμια τριανταφυλλιά.

Κι ου βασιλιάς που πέρασε (δισ)
 κι βάψει τ' αλογό του Μηχάλινα
 κι βάψειν τ' αλογό του τριανταφυλλιά.

Και στα τσαίρια πο βοσκε (δισ)
 κι βάψαν τα τσαίρια Μηχάλινα

κι βάψαν τα τσαίρια τριανταφυλλιά.

Τα πρόβατα να πόβοσκαν (δισ)
κι βάψαν τα μαλλιά τους Μηχάλινα
κι βάψαν τα μαλλιά τους τριανταφυλλιά.

Κι ου κουρευτής που κούρευε (δισ)
κι βάψαν τα φαλίδια Μηχάλινα
κι βάψαν τα φαλίδια τριανταφυλλιά.

ΓΙΑ ΑΚΟΥ ΤΟ ΠΟΥΛΙ

Γι' άκου το πουλί μπεήγαμ*
γι' άκου το πουλί πως μορφολαλεί

Πως μορφολαλεί μπεήγαμ'
πως μορφολαλεί σαν την 'Ανοιξη.

Σαν την 'Ανοιξη μπεήγαμ'
σαν την 'Ανοιξη το φθινόπωρο.

Το φθινόπωρο μπεήγαμ'
το φθινόπωρο τούρκοι διάβαιναν.

Τούρκοι διάβαιναν μπεήγαμ'
Τούρκοι διαβαίνουν και κασκάντιζαν*.

Και κασκάντιζαν μπεήγαμ'
και κασκάντιζαν έξω απ' το χορό.

'Εξω απ' το χορό μπεήγαμ'
έξω απ' το χορό τον καγκελιστό.

Τον καγκελιστό μπεήγαμ'
τον καγκελιστό, για μια καλογρηά.

(*) Μπέτσα.

(*) 'Εκαναν γούστο.

Για μια καλογρηά μπεήναμ'
για μια μαλογρηά πουχ' έναν παπά.

ΚΑΤΩ ΣΤΑ ΤΡΙΑ ΑΛΩΝΙΑ

Μωρ' κάτω στα τρία αλώνια
και στα κάγκελα μωρ' και στα κάγκελα
Μώρ' εκεί είν' ο Γιάννης Μάρωμ'
ο Πλανόγιαννος μώρ' ν' ο Πλανόγιαννος
Που πλανεύει τα κοράσια
και τις έμορφες μώρ' και τις έμορφες
Μόν' τη Μάρω δεν πλανεύει
ν' έχει απλάνευτη μωρ' ν' έχει απλάνευτη
Μόν' στην αδερφή του πάνει
πάνει κλαίγοντας μώρ' πάνει κλαίγοντας
Να με ορμηγέφεις Τίτσαμ'
Τίτσαμ' κι αδερφή μώρ' Τίτσαμ' κι αδερφή.
Δεν σε ορμηγεύω Γιάννημ'
κριματίζομαι μώρ' κριματίζομαι.
Να με ορμηγέφεις Τίτσαμ'
κι ως κριματιστείς μώρ' κι ως κριματιστείς
Ντύσου γυναικείσια ρούχα
κόκκιανη ποδιά μώρ' κόκκιανη ποδιά.
Μώρ' κι πέρνα πο την πόρτα
Μάρω φώναξε μώρ' Μάρω φώναξε.
'Αϊντε Μάρω στο πηγάδι
άϊντε για νερό μώρ' άϊντε για νερό.
Μώρ' στο δρόμο που πηγαίνουν
πάνουν παίζοντας μώρ' πάνουν παίζοντας.
Μάρωμ' αν ήταν ο Γιάννης
τι θα έκανες μώρ' τι θα έκανες
Σφάζομαν λιανίζομαν
δεν τον ήθελα μώρ' δεν τον ήθελα.

ΜΗΛΙΤΣΑ

Μηλίτσαμ' πούσαι στο νο γκρεμό
με μη μωρέ με μήλα φορτωμένη.
Αϊ τα μήλα σου αϊ μηλίτσα μου
τα μήλα σου αϊ λυμπεύουμε.
Τα μήλα σου λυμπέ ναι θουιμε
και το μωρέ και το γκρεμό σ' φοβούμαι.
'Αϊ σαν τον φουδά αϊ μηλίτσα μου
σαν τον φουδά άσι το γκρεμό.
Σαν τον φουδάσι το νο γκρεμό
έλα μωρέ νελά το μονοπάτι.
'Αϊ το μονοπά αϊ μηλίτσα μου
το μονοπά άτι μ' έβγαζε
Το μονοπάτι με έβγαζε
σ' ένα μωρέ σ' ένα παλιοακκλησιάκι.
Αϊ νε κει ήταν τρι αϊ μηλίτσα μου
ν' εκει ήταν τρι λα μνήματα.
Εκει ήταν τρια μνήματα
τα τρι μωρέ τα τρία αράδα αράδα.
Αϊ του ένα η αϊ μηλίτσα μου
του ένα η ήταν ξεχουρο.
Του ένα ήταν ξε ενέχουρο
ξεχώ μωρέ ξεχωριστό που τ' άλλα.
Αϊ δεν τουείδα κι αϊ μηλίτσα μου
δεν τούειδα και η το πάτησα.
Δεν τοιείδα κι το πά νάτησα
του πα μωρέ του πάτσα στο κιφάλι.

ΑΓΟΥΡΟΣ ΠΕΤΡΑ ΠΕΛΕΚΑ

'Αγουρος πεε θρε πέτρα πελεκάει
άγουρος πέτρα πελεκάει

μέ τόνα του το χέρι (δισ)
 Άγουρε πουού βρε πουν το χέρι σου
 άγουρε πουν το χέρι σου
 και πελεκάς με τόνα (δισ)
 Ξανθό κορα ά κοράσιο φίλισα
 ξανθό κοράσιο φίλισα
 και μούκοψαν το χέρι (δισ)
 Ας το φιλουσοú φιλούσα κι άλλη φορά
 ας το φιλούσα κι άλλη φορά
 κι ας μούκοβαν και τ' άλλο (δισ)

Χορός στ' αλώνια σαν η μάνα κάνει το κορίτσι κι ο ξένος τ' αγκαλιάζει.

ΤΩΡΑ Τ' ΑΡΓΑ

Τωρά μωρέ τωρά τ' αργά τ' αργούτσικα (δισ)
 τωρά το βράδυ - βράδυ (δισ)
 Τωρά μωρέ - τωρά περνάει η αγάπη μου (δισ)
 κι αϊ δεν καλησπεράει (δισ)
 Πού πας μωρέ - πού πας αγγελικό κορμί (δισ)
 βεργοκαμαρωμένο (δισή)
 Πανώ μωρέ πανώ για αθάνατο νερό (δισ)
 να πιώ να μην πεθάνω (δισ)
 Πανώ μωρέ πανώ και για τη μάνα μου (δισ)
 να πιεί να μην πεθάνει (δισ)
 Να δω μωρέ να δώσω και σε σέγαγε (δισ)
 να πιείς να μην πεθάνεις (δισ)

Χορός στ' αλώνια σαν το «Ν' ήταν ο Μάης χεινόπωρος».

ΜΑΝΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΜΑΣ

- Μάνα μωρέ μαναάμι στο περιβόλι μας (δισ)
και στην αμυγδαλιά μας (δισ)
Ν' εκεί μωρέ ν' εκεί καθόταν τρεις αετοί (δισ)
και τρεις καλοί λεβέντες (δισ)
Ν' ένας μωρέ ν' ένας με μήλο με θαρεί (δισ)
κι άλλος με δαχτυλίδι (δισ)
Κι ο τρι μωρέ κι ο τρίτος ο μικρότερος (δισ)
μ' ένα χρυσό γαϊτάνι (δισ)
Ν' εγώ μωρέ ν' εγώ το μήλομ τόφαγα (δισ)
το δαχτυλίδι τόχω (δισ)
Κι αυτό μωρέ κι αυτό το χρυσογάϊτανο (δισ)
το πλέκω στα μαλλιά μου (δισ)

(Χορός στα αλώνια)

ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΑ

- Στην πόρτα κι ως τ' αλώνι μου (δισ)
Διπλός χουρός που γένηται (δισ)
Πήγα κι γω κι πιάστηκα (δισ)
Στου παλληκάρι του καλό (δισ)
Παλληκαράκι μ' έμορφο (δισ)
Μη σφίγγεις το χεράκι μου (δισ)
Μιλάνιασαν τα δάχτυλα (δισ)
Κι πέσαν τα δαχτυλίδια μου (δισ)
Κι τα μαζόν οι έμορφες (δισ)
τα φτιάχνουν σημαμάγκουρες (δισ)

(Χορός στα αλώνια)

ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

Όλες οι νες παντρεύονται Γιαννούλα - Γιαννούλα (δισ)

αϊ κι παι αϊ κι παίρνουν παλληκάρια

Γιαννού αϊ Γιαννούλα παιχνιδιάρια

Γιαυτό παντρεύτικα και γω Γιαννούλα - Γιαννούλα (δισ)

αϊ κι πη αϊ κι πήρα χλιμπουνιάρη

Γιαννού αϊ Γιαννούλα παιχνιδιάρια

Του στρώγου πέντε στρώματα Γιαννούλα - Γιαννούλα (δισ)

αϊ πέντε αϊ πέντε προσκεφαλάρια

Γιαννού αϊ Γιαννούλα παιχνιδιάρια

Σηκού μοιράζι πλάγιασε Γιαννούλα - Γιαννούλα (δισή)

αϊ σηκού αϊ σηκού γκρεμίσου πέσε

Γιαννού αϊ Γιαννούλα παιχνιδιάρια.

Κι απλώσε το ξερόχερο Γιαννούλα - Γιαννούλα (δισ)

αϊ στους α αϊ στους αργυρούς μου κόρφους

Γιαννού αϊ Γιαννούλα παιχνιδιάρια.

(Χορός στ' αλώνια)

ΖΑΓΟΡΙΑΝΟΥΛΑ

Κορή με τα κορή με τα ξανθά μαλλιά

και με τα μαύρα μάτια Ζαγοριανούλα μου

και με τα μαύρα μάτια Παπαδοπούλα μου

Την πέρα ρου την πέρα ρούγα μη διαβείς

ουδ' απ' την πορτοπούλα Ζαγοριανούλα μου

ουδ' απ' την πορτοπούλα Παπαδοπούλα μου

Μη λάχει ο Γυιο μη λάχει ο γυιός μ' από κρασί

μη λάχει μεθυσμένος Ζαγοριανούλα μου

μη λάχει μεθυσμένος Παπαδοπούλα μου

Σου κόψει τα σου κόψει τα χρυσά κουμπιά

φιλήσ' τα μαύρα μάτια Ζαγοριανούλα μου

φιλήσ' τα μαύρα μάτια Παπαδοπούλα μου
Κουμπιά νε κι ας κουμπιά νε και ας τα κόψουνε
χείλη κι ας φιληθούνε Ζαγοριανούλα μου
χείλη κι ας φιληθούνε Παπαδοπούλα μου.

ΠΕΡΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

Πέρα στην Ανατολή μωρέ λεβέντη μου
και στην Αντρανόηπολη για σ' ματάκιαμ έμορφα
Εκεί πουλούν γλυκό κρασί μωρέ λεβέντη μου
όλο Τούρκοι τόπαιρναν για σ' ματάκιαμ έμορφα
'Ολο τούρκοι τόπαιρναν μωρέ λεβέντη μου
τόπαιρναν δεν πλήρωναν για σ' ματάκιαμ έμορφα
Κι ένας παλιοκόγιαρος μωρέ λεβέντη μου
τόπαιρνε το πλήρωνε για σ' ματάκιαμ έμορφα
Δώσ μας τούρκε τ' άσπρα μας μωρέ λεβέντη μου
δώσε μας και τα φλουριά μας για σ' ματάκιαμ έμορφα

(Χορός πηδιχτός στα δυό)

ΠΟΥ ΗΣΑΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΟΥΛΑ ΜΟΥ

Που ήσαν μωρέ που ήσαν Περιστερούλα μου (δι»)
τοσόγ καιρό χαμένη (δισ)
Πηγά μωρέ πηγά να μάσω κάστανα (δισ)
με τάλλα τα κορίτσια (δισ)
Κι κλε μωρέ κι κλέεφτες μας αγνάγτευαν (δισ)
από ψηλή ραχούλα (δισ)
Κορί μορέ κορίτσια μαυρομάτικα (δισ)
ελάτε παραπάνω (δισ)

Εχώ μωρέ έχω ω δυό λόγια να σας πω (δισ)
 και δυό να σας ρωτήσω. (δισ)
 Μηγάν μωρέ μηναάν οι τούρκοι στο χωριό (δισ)
 μηγάν ντερβεναγάδες (δισ)
 Και μεις μωρέ και μεις καλά δεν ξέρουμε (δισ)
 για τούρκοι για ρωμαίοι. (δισ)

(Χορός σαν «ν' άταν ο Μάης χεινώπορος»)

ΓΙΑ ΣΗΚΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝΙΕ

Για ση μωρέ για σηήκω καπετάνιε μου (δισ)
 να πας να πολεμήσεις (δισ)
 Με τι μωρέ με τι ποδάρια να σκοθώ
 χέρια για ν' ακουμπίσω (δισ)
 Να πα μωρέ να πάαρω το ντουφέκι μου (δισ)
 να πα να πολεμήσω (δισ)
 Μ' όχουν μωρέ μ' όχουουν τον πλάτη τρίματα
 το γόνα τσακισμένο (δισ)
 Για πα μωρέ για πα άστεμε και σύρτεμε
 πέρα σε κείν' τη ράχη (δισ)
 Να χω μωρέ ν' αχώ ω τα δέντρα συντροφιά
 και τα κλαδιά γειτόνοι (δισ)
 Ναχώ μωρέ ναχώ και τα κλεφτόπουλα
 καθημερινό λημέρι (δισ)

(Χορός σα «Νάταν ο Μάης...»)

ΚΑΤΣΕ ΗΛΙΕ

Κάτσε ήλιε κάτσε κάτσε κομματάκι
 να βγω να σεργιανίσω στο περιβολάκι

Όλες με τα μάτια μι' έκαναν κομμάτια
όλες με τα φρύδια μι' έκαναν κοφίδια
Όλες με τη μύτη μούπαν αι στο σπίτι.
Όλες με το στόμα κόπιασε στο στρώμα.

(Πηδηχτός χορός)

ΒΙΡΓΙΝΑΔΑ

Δέντρο ει χαϊ χαϊ μωρ Βιργινάδα
δέντρο ει μωρ είχα στην αυλή μου
για παρή για παρηγοριά δική μου.

Έχει πρα χαϊ χαϊ μωρ Βιργινάδα
έχει πρα μωρ πράσινα τα φύλλα
κι ασημέ κι ασημένια τα κλωνάρια.

Κόρη κα χαϊ χαϊ μωρ Βιργινάδα
κόρη κα μωρ καθοντάν στον ίσκιο
κι έπλεκε κι έπλεκε χρυσό γαιτάνι.

Πλέξτο κο χαϊ χαϊ μωρ Βιργινάδα
πλέξτο κο μωρ κόρημ το γαιτάνι
κι άλλου νιού κι άλλου νιού να μη το δώσεις.

Μον εμέ χαϊ χαϊ μωρ Βιργινάδα
μον εμέ μον εμένα το λεβέντη
να το θα να το θάλω στο σουγιά μου.

Να τοθα χαϊ χαϊ μωρ Βιργινάδα
να το θα να το θάλω στο σουγιά μου
και στ' ασή και στ' ασημομάχαιρά μου

(Χορός συγκαθηστός σε δυό σκοπούς)

ΒΑΜΒΑΚΙΑ

Μωρ άσπρη ξάσπρη θαμδακιά
κι χιόνα μου γραμμένη (δισ)
Μαρούλι είχα στον κήπο μου
Ντραγάτη θα σε θάλω (δισ)
Κι αν λείπει μαρουλόφυλλο
και στον Κατή σε πάνω (δισ)
(Καλαματιαγός)

ΕΒΑΛΑ ΓΡ-ΓΡ-ΓΡ

Έβαλα γρ-γρ-γρ έβαλα μια κλουσαριά
Με σαρά γρ-γρ-γρ με σαρανταπέντε αυγά.
Κι έβγαλε γρ-γρ-γρ κι έβγαλε κι αυτή δυό πλιά
τόνα ει γρ-γρ-γρ τόνα είναι πέτσιοτας
Τ' άλλο ει γρ-γρ-γρ τ' άλλο είναι κόκοτας.
(Χορός πηδηχτός)

ΕΔΩ ΕΙΝΑΙ ΣΙΑΔΙΑ

Εδώ μωρέ ν' εδωώ είναι σιάδια για χουρό
εδώ είναι σιάδια για χουρό
λιθάδια για τραγούδια (δισ)
Μπατέ μωρέ μπατέ ν' αγόρια στο χορό
μπατέ ν' αγόρια στο χορό
κορίτσια στα τραγούδια (δισ)
Να δει μωρέ να δειείτε και να μάθετε
να δείτε και να μάθετε
πώς πιάνεται η αγάπη (δισ)

Από μωρέ γ' από τα μάτια πιάνεται
γ' από τα μάτια πιάνεται
στα χείλη κατεβαίνει (δισ)

Κι από μωρέ κι από τα χείλη στην καρδιά
κι από τα χείλη στην καρδιά
ριζώνει και δε θγαίνει (δισ)
(Ο σκοπός σαν «γάταν ο Μάης»)

ΚΑΛΟΓΡΙΑ

Κάλογρια εχ' ο καλόγρια εχ' όμορφον υγιό
βαϊ βαϊ πουλί μου κι όμορφο παλληκάρι.
Τον ζήλευε τον ζήλευε η γειτονιά
βαϊ βαϊ πουλί μου τον ζήλευε κι χώρα.
Τον ζήλεψε τον ζήλεψε κι η καλογριά
βαϊ βαϊ πουλί μου άντρα για να τον κάνει
Έλα γιοκάμ, έλα γιοκάμ να πέσουμε
βαϊ βαϊ πουλί μου να κοιμηθούμ' αντάμα.
Σώπα καλό σωπά καλόγρια μην το λες
βαϊ βαϊ πουλί μου και μην το κουβεντιάζεις.
Μη μας ακού μην μας ακούσει ο Θεός
βαϊ βαϊ πουλί μου τρεις χρόνους δε θα βρέξει.
Μη μας ακού μην μας ακούσει η μαύρη γη
βαϊ βαϊ πουλί μου τρεις χρόνους δεν καρπίσει.
(Χορός στ' αλώνια)

ΤΟΝ ΨΗΛΟ ΤΟΝ ΑΝΤΡΑ

Μην τον αγαπάτε τον ψηλό τον άντρα
πόσπεργε το χρόνο τρια στάχια σπόρο

Κι έκλαιγε βρυχιόταν ποιός θα τα θερίσει
ποιός θα τα θερίσει να τα βοτανίσει.
Κι η έρμη η γυναίκα τον παρηγορούσε
Σώπα - σώπα άντρα δίνουμε καμπόσα.
Δίνουμε καμπόσα να τα βοτανίσουν
Να τα βοτανίσουν να μας τα θερίσουν.

(Χορός στ' αλώνια σαν το «Μπράϊ πο την Πόλη»)

ΜΠΡΑΪ

Μπράϊ που την πόλη κι ως τη Σαλονίκη
Γαϊτάνι πλέκει κι αϊ δεν αδιάζει
Κι αϊ δεν αδιάζει να κυνηγήσει.
Να κυνηγήσει λαγόν περδίκα
Μον κυνηγούσε τα μαύρα μάτια
Μαύρα μου μάτια κι αϊ πλουμισμένα.
Κλαίγουν τα μάτια μ' όλο για σένα.

(Πηδηχτός χορός στ' αλώνια)

ΤΩΡΑ ΤΟ ΒΡΑΔΥ

Τω μωρέ τώρα το θράδου θραδάκι (δισ)
τ' άστρο και το φεγγαράκι
Παι μωρέ παίρνω ένα στενό σοκάκι (δισ)
Σταύρωσα ένα κοριτσάκι.
Κα μώρε καθομάν και το ρωτούσα (δισ)
κοριτσάκι μ' πού κοιμάσαι;
Στα μώρε στα κρεβάτια μου κοιμούμαι (δισ)

κι από κάναγ δε φοβούμαι.
 Ε μώρε έχω Πέτρο έχω Παύλο (δισ)
 έχω δώδεκα Αποστόλους (δισ)
 Του μώρε του Θεού το ποδαράκι (δισ)
 τόχω γω προσκεφαλάκι
 Κι ο μώρε κι όποιος θ' άρθει να με σκιάξει (δισ)
 ο Θεός θα τον πετάξει
 έξω απ' το παραθυράκι.

(Χορός πηδηχτός)

ΑΝΟΙΞΑΝ ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ

Άνοιξαν τα δέντρα όλα θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 και πρασίνισαν κυρά Αναγνώστηνα
 Άνοιξε κι γω ο μπαχτσές μου θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 και πρασίνισε κυρά Αναγνώστηνα
 Ψες θγήκα να σεργιανίσω θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 μες το γκουλμπαχτσέ κυρά Αναγνώστηνα
 Βρύσκω κόρη που κοιμάται θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 στα τριαντάφυλλα κυρά Αναγνώστηνα
 Κι έσκυφα να τη φιλήσω θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 δε μ' αδέχεται κυρά Αναγνώστηνα
 Σήκωσε τα μαύρα μάτια θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 καϊ με λόγιασε κυρά Αναγνώστηνα
 Με τα κόκκινά της χείλια θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 με κουβέντιασε κυρά Αναγνώστηνα
 Πού 'σουν ξένει το χειμώνα θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 όντας κρύωνα κυρά Αναγνώστηνα
 Αϊ κι ρθες το καλοκαίρι θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 που θερμαίνομαι κυρά Αναγνώστηνα
 Αϊ σαν ήρθες καλωσήρθες θαϊ μώρε θαϊ (δισ)
 αϊ τι μούφερεις κυρά Αναγνώστηνα

Σούφερα γυαλί κι χτένι θαϊ μώρε θαϊ
να γυαλίζεσαι κυρά Αναγνώστηνα
κι να χτενίζεσαι κυρά Αναγνώστηνα.

ΤΡΙΑ ΚΑΡΙΟΦΥΛΙΑ

- Τρία καρφιοφύλαι τζιάνουμ (δισ)
σ' ένα κλουνάρι.
Σ' ένα κλουνάρι τζιάνουμ (δισ)
κόφτου το ένα
Κόφτου το ένα τζιάνουμ (δισ)
για να του μυρίσου.
Γιά να του μυρίσου τζιάνουμ (δισ)
και να του ρουτίσου
Και να του ρουτίσω τζιάνουμ (δισ)
που είν' ου καλός μου
Πού είν' ου καλός μου τζιάνουμ (δισ)
κι αγαπητικός μου
Ναι φες τουν είδα τζιάνουμ (δισ)
μήλα πουλούσι
Μήλα πουλούσι Τζιάνουμ' (δισ)
ρβίδια κρατούσι
Ρβίδια κρατούσι Τζιάνουμ' (δισ)
για την καλή του.
Γιά την καλή του Τζιάνουμ' (δισ)
ν' αγαπητική του.

ΔΥΟ - ΔΥΟ

Δυό - δυό κι άλλα δυό
μπατέ κορίτσια στο χορό.
Μπατέ κορίτσια στο χορό

τώρα που έχετε καιρό
 Γιατ' αύριο παντρεύεστε
 σπιτονοικοκυρεύεστε
 Δε σας αφήν' οι άντρες σας
 να πάτε στις μαινάδες σας.
 Δε σας αφήν' ο πεθερός
 να πάτε εκεί πουν' ο χορός
 Δε σας αφήν' η πεθερά
 να πάτε εκεί πουν' η χαρά
 Δε σας αφήνουν τα παιδιά
 να πάτε σ' άλλη γειτονιά.
 Τους άντρες τους μεθύζουμε
 και τους αποκοιμίζουμε
 Και τον κακό τον πεθερό
 τον δέγουμε απ' τόν αργαλειό
 Και την κακιά την πεθερά
 την δέγουμε απ' την πυροστιά
 Και τα παιδιά τα δέγουμε
 κοντά μας δεν τα παίρνουμε.

ΜΙΑ ΚΟΝΤΗ ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΗ

Μια κοντή μελαχροινή
 πόχει την χάρη (δισ)
 Πόχει την χάρη στα μαλλιά
 μπροστά στα φρύδια (δισ)
 Τούρκος την αγαπάει
 κι αυτή δεν ξέρει (δισ)
 Όντας κι όντας πίκασε*
 τα μαύρα θάνει, τα μαύρα θάνει
 Καλόγρια γίνομαι στα ράσα μπαίνω
 τούρκο δεν παίρνω

(*) Αντιλήφτηκε.

Εσύ καλογριά τζιάνουμ κι εγώ στα ράσα
κόρημ' δε σ' αφήνω.

Πέρδικα γίνουμαι τα πλάϊα παίρνω
τούρκο δεν παίρνω

Εσύ περδίκια τζιάνουμ' κι εγώ σαήνι
κόρημ' δε σ' αφήνω

Λουλούδι γίνουμαι στους κάμπους θγαίνω
τούρκο δεν παίρνω.

Εσύ λουλούδι τζιάνουμ' κι εγώ μελίσσα
κόρημ' δε σ' αφήνω.

Σταφύλι γίνουμαι στο κλίμα μπαίνω
τούρκο δεν παίρνω.

Εσύ σταφύλι τζιάνουμ' κι εγώ ντραγάτης
κόρημ' δε σ' αφήνω.

Κρασιάκι γίνουμαι στον κάδιο μπαίνω
τούρκο δεν παίρνω.

Εσύ κρασιάκι τζιάνουμ' κι εγώ σε πίνω
σ' άλλον δε σ' αφήνω.

ΑΓΟΥΡΟΣ

Αγουρος μήη βρε μήλο μούστειλε (δισ)

κι ένα χρυσό γαιτάνι (δισ)

Εγώ το μήη το μήλο τόφαγα (δισ)

και το γαιτάνιμ' τόχω (δισ)

Και στα μαλλιά α μαλλιά μου τόπλεξα (δισ)

σε χώρα κατεβαίνω (δισ)

Βοίτνω χορό ο χορό που χόρευαν (δισ)

και μπήκα να χορέψω. (δισ)

Μούπεσε το ο βρε το μαντίλι μου (δισ)

και φάνκει το γαιτάνι (δισ)

Μου τόδε η σκύ υ βρε η σκύλα η πεθερά (δισ)

κι η Εύα η αντραδέρφη (δισ)

Νύφη από πού ου βρε τόχεις το γαϊ τάνι (δισ)
 και το χρυσό γκιορτάνι (δισ)
 Μου τόστειλε ε έστειλε ο αφέντης μου (δισ)
 κι ο γιός της πεθεράς μου. (δισ)

(Χορεύεται σαν το «' Αγουρος πέτρα πελεκά».

ΕΝΑ ΣΑΒΒΑΤΟ ΒΡΑΔΥ

Ένα Σαβδάτο βράδυ μώρ μάνα
 μια Κυριακή πρωί μώρ μάνα (δισ)
 Πήγαινα στο μπαρμπέρη μώρ μάνα
 για να μπαρμπεριστώ μώρ μάνα (δισ)
 Βρίσκω μια Εβραιοπούλα, μώρ μάνα
 ντυμένη στα χρυσά μώρ μάνα (δισ)
 Γυρίζω και της λέω μώρ μάνα
 να γίνεις Χριστιανή μώρ μάνα (δισ)
 Να λούζεσαι Σάβδατο μώρ Κόρη
 ν' αλλάξεις Κυριακή μώρ κόρη (δισ)
 Και να μεταλαβαίνεις μώρ κόρη
 Χριστό και την Λαμπρή μώρ κόρη (δισ)
 Να πάω να πω της μάνας μ' Λεβέντη
 να δω τί θα μου πει Λεβέντη (δισ)
 Κάλιο να δω το αίμα σ' μώρ κόρη
 η γης για να το πιεί μώρ κόρη (δισ)
 Παρά να δω τα μάτια σ' μωρ κόρη
 ρωμηός να τα φιλεί μώρ κόρη (δισ)

ΛΕΒΕΝΤΗΣ ΕΡΟΒΟΛΑΕ

Λεβέντης εροβόλαε από ψηλή ραχούλα
 Έχει το φέσι του στραβά και τον τσιαμπά κλωσμένο

Και στρίβει το μουστάκι του και ψηλοτραγουδάει
Κι ο Χάρος τον αγνάντευε από ψηλή ραχούλα
Καρτέρι πάεισεν και έστησε σ' ένα στεγνό σοκάκι
Γιά σου χαρά σου χάροντα καλώς τον το λεθέντη
Λεθέντη μ' έστειλε ο Θεός να πάρω την ψυχή σου
Δίχως ανάγκη κι αρωστειά ψυχή δεν παραδίνω
Μον έβγα να παλέψουμε σε μαρμαρένιο αλώνι
Κι αν με νικήσεις χάρε μου μού παίρνεις την ψυχή μου
Κι αν σε νικήσω πάλι εγώ πηγαίνεις στο καλό σου
Κι εβγήκαν και παλέψανε απ' το πουργό ως το γιόμα
Κι εκεί στο λιοθασίλεμα που τρεμ να βασιλέψει
Ακούω το νιό που γόγγυξε βαρειά κι αναστενάζει
'Άσε με χάρε μ' άσεμε παρακαλώ να ζήσω
'Έχω τα πρόβατα άκουρα και το τυρί στο ζύγι
'Έχω γυναίκα παρανιά και χήρα δεν της πρέπει
'Έχω παιδιά πολύ μικρά κι ορφάνια δεν τους πάει.

(Αργός συρτός χορός)

ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ

Σειέται κι Ζαχαρούλα, Ζαχαρούλα
σειούγται και τα κλαδιά.

Σειέται κι Ζαχαρούλα, Ζαχαρούλα
με τα ξανθά μαλλιά.

Τ' έχεις μώρ Ζαχαρούλα, Ζαχαρούλα
μέρα και νύχτα κλαις
και μένα της μανούλας Ζαχαρούλα
γιατί δεν μου το λές;

Τί να σου πω μωρ μάννα μώρη μάννα
Τί να σου διηγηθώ.

Τον άντρα πούχεις δώσει μώρη μάννα
θα τον εχωριστώ.

Τι λες μώρ Ζαχαρούλα, Ζαχαρούλα
γιατί μ' αντρόπιασες
Εσύ σαι γκαστρωμένη Ζαχαρούλα
θα κάνεις το παιδί
Ας είμαι γκαστρωμένη μώρη μάνα
κι ας βζαίνει το παιδί.
Θα πάρω μια θυζάχτρα μώρη μάνα
να β' ζαίνει το παιδί.

(Πηδηχτός χορός στα δυό)

ΑΧ Η ΜΑΝΑ ΜΟΥ

Αχ η μάνα μου η κυρά μάνα μου
Μικρή με πάντρεψε και με βασάνισε
Μ' έδωσε μακριά στην πάγω γειτονιά
'Ηβρα πεθερά σαν την τριανταφυλλιά
'Ηβρα πεθερό σαχ του αυγερινό
'Ηβρα κι αντραδέφια ιδυό αχ που να μην τα χαρώ
Νύχτα με σήκωναν τα μεσάνυχτα
Σήκω γύφη μας και κυρά γύφη μας
Σήκω να φτιάσεις τονν καφέ για να πιεί ο πεθερός
Για να πιεί η πεθερά να πιούν τα αντραδέφια δυό
Αχ που να μην τα χαρώ.

(Πηδηχτός χορός στα δυό)

ΠΟΙΟΣ ΕΙΔΕ ΗΛΙΟ

Ποιός είδε ήλιο από βραδύς Γιαγγέ μου Γιαγγέ μου
Ναί μωρέ Γιαγγη κι άστρι το μεσημέρι
Ποιός είδε κόρη ανύπαντρη Γιαγγέ μου Γιαγγέ μου
Ναί μώρε Γιαγγη να πάει με τους κλέφτες

Ποιός είδε κόρη αντίπαντρη γιαννέ μου Γιαννέ μου
Ναϊ μώρε Γιάννη να ρίχνει το λιθάρι
Το ρίχνει ο κλέφτης μιο φαρά Γιαννέ μου Γιαννέ μου
Ναϊ μωρέ Γιάννη το ρίχνει τρις και πέντε
Το ρίχνει η κόρη μια φορά Γιαννέ μου Γιαννέ μου
Ναϊ μώρε Γιάννη και φάνηκε ο κόρφος
'Αλλοι το λένε μάλαμα Γιαννέ μου Γιαννέ μου
Ναϊ μώρε Γιάννη κι άλλοι το λεν ασήμι
'Κ ένα μικρό κλεφτόπουλο Γιαννέ μου Γιαννέ μου
Ναϊ μώρε Γιάννη το λέει μαργαριτάρι.

(Πηδηχτός χορός στα τρία)

ΣΤΗΝ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΙΑ

Κατώ στην ασπροποταμιά Βουργάρα - Βουργάρα
αϊ στον ε αϊ στον έμορφο τον τόπο
μικρή αϊ μικρή βουργαροπούλα.

Ενάς πασιάς εδιάβαινε Βουργάρα - Βουργάρα
αϊ κι άλλος αϊ κι άλλος κοντά μας ήρθε
μικρή αϊ μικρή αϊ μικρή βουργαροπούλα.

Τον άρεσε η ποταμιά Βουργάρα - Βουργάρα
αϊ τον α αϊ τον άρεσε κι ο τόπος
μικρή αϊ μικρή Βουργαροπούλα.

Φκιανεί ζευγάρια εξήντα δυό Βουργάρα - Βουργάρα
αϊ ζευγά αϊ ζευγάρια εξήντα πέντε
μικρή αϊ μικρή βουργαροπούλα.

Φκιανεί τ' αιλέτρι από μηλιά Βουργάρα - Βουργάρα
αϊ και το αϊ και το ζυγό πο δάφνη
μικρή αϊ μικρή βουργαροπούλα.

Φκιανεί και το δικέντρι του Βουργάρα - Βουργάρα
αϊ κορφή αϊ κορφή πο κυπαρίσσι
μικρή αϊ μικρή βουργαροπούλα.

(Αργός συρτός τρία μπρος ένα πίσω)

ΤΗΣ ΧΗΡΑΣ ΓΙΟΣ

- Της χήρας γιός αρρώστησε
βαριά για να πεθάνει (δισ)
- Μον μπαινοβγαίνουν οι γιατροί
με γιατρικά στα χέρια (δισ)
- Μον μπαινοβγαίν κι η μάνα του
με χέρια σταυρωμένα (δισή)
- Νεσύ παιδί μ' αρρώστησες
βαριά για να πεθάνεις (δισ)
- Την κόρη απ' αρραβώνιασες
τί θα την κάνεις τώρα (δισ)
- Μάνα μ' ζουρλή μανά μ' τρελή
μανά μ' ξεμουαλισμένη (δισ)
- Νη κόρ μανά μ' θα παντρευτεί
αλλόν άντρα θα πάρει (δισ)
- Κι εγώ μανά μ' στη μαύρη γη
στ' αραχνιασμένο χώμα (δισ)
- Και συ μανά μ' θα θλίβεσαι
μαύρα δάκρυα θα χύνεις (δισ)
- (Χορός σαρτός σαν το «λεβέντης εροβόλαε»)

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

- Χριστόδουλος αγάπησε μια κόρη εβραιοπούλα
Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
- Χριστόδουλε αν μ' αγαπάς γυναίκα να με πάρεις
Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
- Για κίνα κι έλα μια βραδυά ένα Σαββάτο βράδυ
Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
- Πώχουν οι Εβραίοι τη γιορτή Τούρκοι το ραμαζάνι
Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε

Χριστόδουλος παράκουσε και πάει την πέμπτη βράδυ
 Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
 Κι Εβραίοι τον απέκασαν κα πα να τον κρεμάσουν
 Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
 Χίλιοι τον παν από μπροστά και δυό χιλιάδες πίσω
 Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
 Παιί κι η κόρη από κοντά παιεί παρακαλυόντας
 Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
 Χριστόδουλε μη σκιάζεσαι και μη πολύ φοβάσαι
 Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
 Έχω τα γρόσια στην ποδιά και τα φλουριά στη τσέπη
 Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
 Κ αν δε μου φτάσουνε κι αυτά πουλώ το δαχτυλίδι
 Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε
 Εηγτά φλουριά έχει η πέτρα του και πεντακόσια γρόσια
 ..Χριστόδουλε αϊ Χριστόδουλε.

(Χορός Τσάμικος)

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΩ

Έχω καιρό π' ιδεν πήγαι	(δισ)
κι αϊ δέν απέρασα	(δισ)
Πε μέσα πο την Κόντσα	(δισ)
κι απ' το Κεράσοβο	(δισ)
Για να ιδώ τα κορίτσια	(δισ)
με τα ξανθά μαλλιά.	(δισ)
Για να ιδώ και τις νύφες	(δισ)
αράδες τα φλουριά.	(δισ)
Να ιδώ την παπαγιάννω	(δισ)
με φουντωτά μαλλιά	(δισ)
Που σιέται και λιγιέται	(δισ)
και καμαρώνεται	(δισ)
Μην καμαρώνεις τόσο	(δισ)

μωρ Παπαγιάννενα.	(δεις)
Δεν είσαι από τις πρώτες	(δεις)
κι ούτε απ' τις δεύτερες	(δεις)
Μον είσαι από τις τρίτες	(δεις)
τις παρακατιανές.	(δεις)

(Αργός συρτός χορός σαν «τ' άστρι και το φεγγάρι»).

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΜΑΤΩΛΟΣ

Μωρ κάτω στα τρία αλώνια
και στα κάγκελλα μωρ και στα κάγκελλα

Μωρ παίζουν παλληκαράκια
παίζουν ρίχνονται μωρ παίζουν ρίχνονται

Μωρ και ρίχνουν το λιθάρι
τον ανήφορο μωρ τον ανήφορο

Μωρ κι σκοτώσαν το Γιάννη
τον αρματωλό μωρ τον αρματωλό

Μωρ Γιαννήμ αν' είχες μάνα
ν' άχες κι αδερφή μωρ ν' άχες κι αδερφή

Ν' άχεις και καλή γυναίκα
ν' άρθει να σε δει μωρ ν' άρθει να σε δει.

Να η μάνα πόρχεται μωρ
να κι η αδερφή μωρ να κι η αδερφή.

Να και η καλήτ' γυναίκα
πούρθε να τον δει μωρ πούρθε να τον δει.

Με τα δυό παιδιά στα χέρια
τρίτο στην κοιλιά μωρ τρίτο στην κοιλιά.

(Κι αυτό αργός συρτός).

ΣΑΡΑΝΤΑ ΚΛΕΦΤΕΣ

Σαράντα κλέφτες είμασταν ντέτι παλληκάρια μου
Σαρανταιδυό νουμάτοι κοντούλα χαμαϊδούλα.
'Ολ' έναν όρκο κάναμε ντέτι παλληκάρια μου
στα δώδεκα Βαγγέλια κοντούλα χαμαϊδούλα.
Το ποιός ρωστήσει από τεμάς ντέτι παλληκάρια μου
να τον τραβούν οι άλλοι κοντούλα χαμαϊδούλα.
Ηρθέ καιρός κι αρρώστησε ντέτι παλληκάρια μου
το πρώτο παλληκάρι κοντούλα χαμαϊδούλα.
Και στους συντρόφους έλεγε ντέτι παλληκάρια μου
και στους συντρόφους λέει κοντούλα χαμαϊδούλα.
Εδώ να μη μ' αφήσετε ντέτι παλληκάρια μου
στον έρημο τον τόπο κοντούλα χαμαϊδούλα.
Για πάρτε με και σύρτεμε ντέτι παλληκάρια μου
πέρα σε κείνη τη ράχη κοντούλα χαμαϊδούλα.
Ν' άχω τα δέντρα συντροφιά ντέτι παλληκάρια μου
και τα κλαδιά γειτόνοι κοντούλα χαμαϊδούλα.

(Αργός συρτός δύο μπρος ένα πίσω) .

ΑΪΝΤΕ ΗΡΘΕ Ο ΑΝΤΡΑΣ ΣΟΥ

'Αϊντε μωρ άϊντε ήρθ' ο άντρας σου
αϊ κι αν' ήρθε μώρ κι αν' τι
κι ου χουρός καλά κρατεί.
'Αϊντε μωρ άϊντε νότι πείνασε
αϊ κι αν πείνασε και αϊ τι
κι ου χουρός καλά κρατεί
το ψωμί είναι στο μεσάλι*
δώστε τον να φάει τη ζάλη.
'Αϊντε μωρ άϊντέ νότι θέλ' φαϊ

(*) Μαντήλι - πανί.

το φαΐ είναι στη μισούρα*
δώστε του να φάΐ του ζούρα.

΄Αϊντε μωρ άϊντε νότι πέθανε
αϊ κι αγ πέθανε κι αϊ τι
κιου χουρός καλά κρατεί.

Βάλτετογ βαθειά - βαθειά
να μην θγει καμια θραδυά
κι μας σκιάξει τα παιδιά
τα παιδιά στη γειτονιά.

(Πηδηχτός χορός στ' αλώνια)

ΑΣΠΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

΄Ασπρο τριαντάφυλλο κρατώ
μήλο μου μήλο μου
άσπρο και μυρισμένο
μήλο μου μυρισμένο.

΄Άλλοι μου λεν να το κρατώ
μήλο μου μήλο μου
και άλλοι να το δάψω
μήλο μου μυρισμένο.

Κι αν το πετύχω στη μπογιά
μήλο μου μήλο μου
πολλές καρδιές θα κάψω
μήλο μου μυρισμένο.

Θα κάνω αγούρους να σφαγούν
μήλο μου μήλο μου
κοράσια να πλαντάξουν
μήλο μου μυρισμένο.

Θα κάνω τον Κοντζάμπαση
μήλο μου μήλο μου
να χασ' τα λογαριά του

(*) Βαθύ πιάτο.

μήλο μυρισμένο.
Να κάνω και το δάσκαλο
μήλο μου μήλο μου
να χασ' τα γράμματά του
μήλο μου μυρισμένο.
(Χορός αργός σαν «τη ροδιά μου» περίπου) .

Η ΣΟΥΣΑ

Η Σούσα ήταν όμορφη κι αρχόντισσα μεγάλη
κι αγάπαγε τον Σελ - μπη το τούρκο παλληκάρι (δισ)
Μια Κυριακή πρωί - πρωί η Σούσα χτενιζόταν
και με το χρυσομάντηλο στα δάκρυα σκουπιζόταν (δισ)
Κι η μάνα της τής έλεγε κι η μάνα της τής λέει
Τι έχει το Σουσακι μου και κάθεται και κλαίει (δισ)
Μάνα εφές στον ύπνο μου εφές και στο όνειρό μου
είδα το αδερφάκι μου στο αίμα θουτηγμένο (δισ)
'Όνειρο ήταν κόρη μου κι όνειρο θα περάσει
και σένα τ' αδερφάκι σου στα ξένα θα γεράσει (δισ)
Το λόγο δεν απόσυσε κι ο αδερφός εφάνη
κρύο νερό της ζήτησε να πιεί να ξεδιψάσει (δισ)
Το κανατάκι άρπαξε στη βρύση πάει να πάρει
κρύο νερό το γέμισε να πιεί να ξεδιψάσει (δισ)
Σουσαμ' εγώ δε δίψασα δεν είμαι διψασμένος
μονάχα με τον Σέλμπητη είμαι θαλαντωμένος (δισ)
Απ' τα μαλλιά την άρπαξε στη σκάλα την καθίζει
θγάζει το χρυσομάχαιρο και την καρδιά της σκίζει (δισ)
Τώρα πέστε στον Σέλμπητη αν είναι παλληκάρι
να ρθει να κάνει τον τάφο της όλο μαργαριτάρι (δισ)
Κι απάνω από τον τάφο της μια κρυσταλένια βρύση
ποιός έχει πόνο στην καρδιά να πιεί για να τον σβύσει (δισ)
(Χορός σε καλαματιανό σκοπό)

Και συνεχίζουμε με επιτραπέζια τραγούδια:

ΔΙΨΑΝ ΟΙ ΚΑΜΠΟΙ ΓΙΑ ΝΕΡΟ

Διψάν οι κάμπει για νερό
και τα βουνά για χιόνια (δισ)
Και το σαΐνι για φωλιά
κι εγώ Λενήμ' για σένα (δισ)
Τα μάτια σου τα παρδαλά
τα φρύδια σ' τα γραμμένα (δισ)
Μήνα παπάδες τάγραφαν
μηνά μητροπολίτες (δισ)
Ούδε παπάδες τάγραψαν
ούδε μητροπολίτες (δισ)
Μον τάγραψε η μάνα μου
μαζί με τον πατέρα (δισ)
Η μάναμ' ήταν πέρδικα
πατέρας μ' περιστέρι (δισ)
Και μούγραψαν τα μάτια μου
τα φρύδια μ' τα γραμμένα (δισ)

(Τραγουδιέται σαν «θυμήθηκα την ξενητειά»).

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ Η ΞΕΝΗΤΕΙΑ

Ο θάνατος η ξενητιά η πίκρα κι η αγάπη (δισ)
τα τέσσερα ζυγίστηκαν σ' ένα βαρύ καντάρι (δισ)
Βαρύτερ' είναι η ξενητειά ν' απόλυτα τα γκιντέρια* (δισ)
Του ξέγου δώστου την υγεία κι αρρώστεια μη του δίνεις (δισ)
Η αρρώστια θέλει στρώματα θέλει προσκεφαλάρια (δισ)
θέλει γυναίκα στο πλευρό μαγούλα στο κεφάλι (δισ)
θέλει και τα παιδάκια του να κάθονται κοντά του (δισ)
θέλει και μήλο απ' τη μηλιά να φάει να ξεδιψάσει (δισ)

(*) Βάσανα.

ΚΡΑΣΙ ΣΕ ΠΙΝΩ

Κρασί σε πίνω για καλό και συ με πας στον τοίχο (δισ)
τον τίχο - τοίχο πήγαινα την πόρτα σου δε βρίσκω (δισ)
Δυό φύλλα έχει η πόρτα σου δεν ξέρω πιά να ανοίξω (δισ)
Ρίξε νερό στην πόρτα σου να μπω να ξαγλιστρήσω (δισ)
Να βρω φορμή στη μάνα σου και σένα να φιλήσω (δισ)

ΠΟΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Πολλά τραγούδια είπαμε κανά κρασί δεν ηπιασε
Για πλώστε τα χεράκια σας πάρτε τα ποτηράκια σας
Τσίγκιρ - Τσίγκιρ το ποτήρι στην υγεία σου νοικοκύρη
Δώστου μια να πάει κάτω για να βρεί η κορφή τον πάτο.

Ο ΜΑΡΤΗΣ ΔΕΝ ΕΙΚΟΣΑΡΙΣΕ

Ορέ ο Μάρτης δεν κοσάρισε Θανάσ' Γιαννιώτη μου
κι Απρίλης δεν εμπήκε κλαράκι δεν είδα Νάσιον πουθενά
Ορέ κλαράκι δεν είδα πουθενά Θανάσ' Γιαννιώτη μου
δέντρο να κοκκινήσει παίρνω και ζώνω τ' άρματα
Ορέ παίρνω και ζώνω τ' άρματα Θανάσ' Γιαννιώτη μου
κρεμώ και το ντουφέκι και παίρνω δίπλα Νάσιον τα βουνά
Ορέ και παίρνω δίπλα τα βουνά Θανάσ' Γιαννιώτη μου
δίπλα τα κορφοβούνια βρίσκω λημέρια Νάσιον κλέφτικα
Ορέ βρίσκω λημέρια κλέφτικα Θανάσ' Γιαννιώτη μου
κι όλα χορταριασμένα βρίσκω βρουσούλες Νάσιον με νερό.
Ορέ βρίσκω βρουσούλες με νερό Θανάσ' Γιαννιώτη μου
κι αυτές μουσκληθιασμένες με πήρε το Νάσιον παράπονο

Ορέ με πήρε το παράπονο Θανάσ' Γιαννιώτη μου
 κι αρχίγησα να κλαίω ψηλή φωνίτσα Νάσιονι έβγαλα
 Ορέ ψηλή φωνίτσα έβγαλα Θανάσ' Γιαννιώτη μου
 όση κι αν ημπορούσα δεν είδες κλέφτες Νάσιονι να μπροστά
 Ορέ δεν είδες κλέφτες ν' αμπροστά Θανάσ' Γιαννιώτη μου
 δικούς μου τους συντρόφους. Εψές προψές Νασιόμι περάσανε
 Ορέ ν' εψές προψές περάσανε Θανάσ' Γιαννιώτη μου
 απ' τη δική μου στάνη μου πήραν πέντε Νάσιονι πρόβατα
 Ορέ μου πήραν πέντε πρόβατα Θανάσ' Γιαννιώτη μου
 πέντε παχιά κριάρια μας πήραν και Νάσιονι το Κάλεσιονι.

(Ο σκοπός του σαν «το πήρε ο Μάρτης δώδεκα»). 28

ΓΕΡΟ ΛΙΓΓΟ

Ένας μοίραρχος μωρ ένας μοίραρχος
 κι ένας συνταγματάρχης
 βγήκαν στα βουνά γέρο - Λίγγο (δεις)

Τους βλάχους ρώταγαν τους βλάχους ρώταγαν
 κι όλες τις βλαχοπούλες
 μην τον είδατε γέρο - Λίγγο (δεις)

Μην τον είδατε τον απαντήσατε
 το Λίγγο το λεβέντη
 τον αρχηληστή γέρο - Λίγγο (δεις)

Χθες τον είδαμε τον απαντήσαμε
 σε βλάχικα κονάκια
 πότρωε κι έπινε γέρο - Λίγγο (δεις)

Πότρωε κι έπινε μωρ πότρωε κι έπινε
 αρνάκια γουρουνάκια
 και γλυκό κρασί γέρο - Λίγγο (δεις)

Τον κερνούσανε μωρ τον κερνούσανε
 πεντέξη βλαχοπούλες
 τον τραγουδούσανε γέρο - Λίγγο (δεις)

Μια μικρότερη η ομορφώτερη στ' αυτί τον κουβεντιάζει
 δεν παντρεύεσαι γέρο - Λίγγο (δεις)
 Δεν παντρεύεσαι δεν προξενεύεσαι δεν παίρνεις βλαχοπούλα
 σαν εμέναγε γέρο - Λίγγο (δεις)
 Τ' έχω ένταλμα μωρ τ' έχω ένταλμα πο μέσα απ' την Αθήνα
 κι απ' το βασιλιά γέρο - Λίγγο (δεις)
 Θα με πιάσουνε θα με κρεμάσουνε στη μέση την πλατεία
 και στην εκκλησιά γέρο - Λίγγο (δεις)

ΛΕΝΙΤΣΑ

Πού πας Λενίτσα μοναχή μωρέ
 τωρά το βράδυ - βράδυ
 Δεν σκιάζεις' από κλεέφτες.
 δεν σκιάζεις' από κλεέφτες.
 Δεν σκιάζωμ' απ' αρματωλούς
 δεν σκιάζωμ' από κλεέφτες.
 Έχω τ' αδέρφια μ' στο κλαρί μωρέ
 πατέρα καπετάνιο
 Λενίτσα μου τον άντρα σου μωρέ
 πάνου να τον κρεμάσουν
 Τι θα μου τάξ' Λενίτσα μου μωρέ
 εγώ να στον γλυτώσω
 Γιωργάκι μου τον άντρα μου μωρέ
 εσύ αν τον γλυτώσεις
 Το Μάη π' θα πας για πέρδικες μωρέ
 ν' αρθώ και γω κοντά σου.
 Να σέρνω το ντουφέκι σου μωρέ
 και το λαμπρό σπαθί σου.
 Λενίτσαμ σαν πεινάσουμε μωρέ
 το τι ψωμί θα φάμε.
 Το σάλιο σου το σάλιο μου μωρέ
 γλυκό ψωμί θα φάμε.

Λενίτσαμ' σαν διψάσουμε μωρέ
το τι νερό θα πιούμε;
Το δάκρυ σου το δάκρυ μου μωρέ
νερό κρύο θα πιούμε.

ΑΡΓΥΡΑΚΗ

- Ορέ ποιός θελ' ν' ακούσει κλάματα μωρ Αργυράκη μου
δάκρυα και μοιρολόγια
διαθήτε από τον Αργύρη τον Κασαμπά.
- Ορέ διαθήτε από τον Κασαμπά μωρ Αργυράκη μου
κι αγνάντια στη Μπουλιάνα
ν' ακούστε έναν Αργύρημ' γέροντα.
- Ορέ ν' ακούστε ένα γέροντα μωρ Αργυράκη μου
πατέρα του Αργύρη
Αργύρη κάτσε γιέ μου φρόνημα.
- Ορέ ν' Αργύρη κάτσε φρόνημα μωρ Αργυράκη μου
κάτσε ταπεινωμένα
τι λες μωρέ πατέρα μου.
- Ορέ τι λες τι λες πατέρα μου μωρ Αργυράκη μου
και συ ξερό κεφάλι
εγώ ραγιάς μωρέ δεν γίνομαι.
- Ορέ εγώ ραγιάς δε γίνομαι μωρ Αργυράκη μου
χαράτσι δεν πληρώνω
μον ακρτερώ μωρέ την 'Ανοιξη.
- 'Ορε μον καρτερώ την 'Ανοιξη μωρ Αργυράκη μου
το Μάη το καλοκαίρι
ν' ανοίξει ο Γράβος κι η οξιά.
- 'Ορέ να ανοίξει ο Γράβος κι η οξιά μωρ Αργυράκη μου
να σκώσουν τα λημέρια
να βγουν οι βλάχοι μώρε στα βουνά.
- 'Ορε να βγουν οι βλάχοι στα βουνά μωρ Αργυράκη μου
να βγουν κι οι βλαχοπούλες

να θγει κι ο στείρο μώρε Καλεσιός.
'Όρε να θγει κιο στείρο Καλεσιός μωρ Αργυράκη μου
με το λαμπρό κουδούνι
πό' χει τρεις φούντες μώρε στο λαιμό.

ΚΙΝΗΣΑΝ ΤΑ ΚΑΡΑΒΙΑ

Κίνησαν τα καράβια
τα ζαγοριανά μώρε γιέ μου τα ζαγοριανά.
Κίνησε κι ο καλός μου
πάει στην ξενητειά μώρε γιέ μου πάει στην ξενητειά.
Δώδεκα χρόνους κάνει
δίχως αντιλογιά μώρε γιέ μου δίχως αντιλογιά
Κι από τους δώδεκα να και μπρος
μου στέλνει αντιλογιά μώρε γιέ μου μου στέλνει αντιλογιά
Μου στέλνει ένα μαντί νύχι
με δώδεκα φλουριά μώρε γιέ μου με δώδεκα φλουριά
Στην άκρ' απ' το μαγόνιλι
μόχει αντιλογιά μώρε γιέ μου μόχει αντιλογιά
Θέλεις κορμί παντρέψου
θέλεις καλογρηά μώρε γιέ μου θέλεις καλογρηά
Εδώ εδώ που είνιμαι
εδώ στα μακρινά μώρε γιέ μου εδώ στα μακρινά
Εδώ είναι μια μαϊστρα
η πρώτη μάγισσα μώρε γιέ μου η πρώτη μάγισσα
Μαγεύει τα καράβια
κι αϊ δεν έρχονται μώρε γιέ μου κι αϊ δεν έρχονται
Με μάγεψε και μέναγε
κι αϊ δεν έρχομαι μώρε γιέ μου κι αϊ δεν έρχομαι.

ΒΑΓΓΕΛΙΤΣΑ

Ένα παλληκαράνακι
ρούσο κι έμορφο Βαγγελίτσα μ'
ρούσο κι όμορφο.

Καβάλα περπατούγούσε
και σε λόγιαζε Βαγγελίτσαμ
και σε λόγιαζε.

Και με το γού του λενέγει
να είχε προβατά Βαγγελίτσαμ
γάχε πρόβατα.

Νάχε και χίλια γινίδια
νάταν τσέλιγκος Βαγγελίτσαμ
νάταν τσέλιγκος

Νάχε κ' ένα αμπελάκι
μες τη Νάουσα Βαγγελίτσαμ
μες τη Νάουσα.

Να κάνει ασπρό σταφύνιλι
και γλυκό κρασί Βαγγελίτσαμ
και γλυκό κρασί.

Νάχε και τ' Βαγγελίτσα
να περπατούν μαζί Βαγγελίτσαμ
να περπατούν μαζί.

(Τραγουδιέται σαν «το Κίνησαν τα καράβια»).

ΤΗΣ ΧΑΝΤΖΙΝΑΣ ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ

Της Χαντζίνας το κορίτσι
απ' το Κεράσοβο
Κάθε Κυριακίτσα αλλάζει
και στολίζεται.

Και στη σκάλα κατεβαίνει
και γυαλίζεται
Κι ο Μεχμέτ Αγάς διαβαίνει
και την λούιαζε
Ρίχνει μήλο και την κρούει
δεν το δέχεται
Ρίχνει μάλαμα κι ασήμι
χαμογέλασε
Πέντε παλληκάρια στέλνει
στην Κυρίτσινα
Κι άλλα πέντε στον Κυρίτση
για τα προξενιά
Να μας δώσεις το κορίτσι
στο Μεχμέτ Αγά.
Δεν το δίνω το κορίτσι
στον Μεχμέτ Αγά.
Είναι Τούρκος δεν το δίνω
είναι άπιστος.
Το κορίτσ' αντιλογήθ' κε
πο τον αργαλιό.
Σώπα σώπα κυρά μάνα
μην ντροπιάζεσαι
Εγώ αυτόν έχω αγαπήσει
θα τον παντρευτώ.

ΤΑ ΤΡΙΑ ΜΩΡΑ ΪΤΟΠΟΥΛΑ

Τα τρια μωραϊτόπουλα
κι ο Μπέης απ' τη Μάνη (δισ)
Πατήσαν το Ξηρόμερο
και τη μεγάλη χώρα (δισ)
Πήραν άσπρα πήραν φλουριά
πήραν μαργαριτάρια (δισ)

- Μας πήραν και μια γιόφυη
 τριών μερών νυφούλα (δισ)
- Μηροστά την θαν* δεν περπατά
 και πίσω κοντοστέκει (δισ)
- Γυρβίζει ο Μπέης και της λέει
 γυρίζει την κουβεντιάζει (δισ)
- Γιατί νύφημ δεν περπατάς
 δεν πας κοντά μη τσ' άλλες (δισ)
- Μήγα τα τέλια σε βαρούν
 μήγα και τα φλουριά σου (δισ)
- Ούδε τα τέλια με βαρούν
 ουδέ και τα φλουριά μου (δισ)
- Μον με βαρούν τα γτέρτια μου
 και τα παραπονά μου (δισ)
- Ο Βελιγγέκας το σκυλί
 ο άπιστος ο σκύλος (δισ)
- Μου σκότωσε τον άντρα μου
 μεσ' το προσκέφαλό μου (δισ)

(Επιτραπέζιο σαν το «τριομερούτσικος γαμπρός»).

ΤΡΙΟΜΕΡΟΥΤΣΙΚΟΣ ΓΑΜΠΡΟΣ

- Τριομερούτσικος γαμπρός
 δώδεκα χρόνους σκλάβος (δισ)
- Σαν κάνει κ' αναστέναξε
 και στάθκει το καράδι (δισ)
- Καραβοκύρης χούϊαξε
 Καραβοκύρ'ς χουϊάζει (δισ)
- Ποιός είν' απ' αναστέναξε
 και στάθκει το καράδι; (δισ)

(*) Βάζουν.

Αν είναι από τους δούλους μου
 φλουριά να τον κεράσουν (δισ)
 Κι αν είν' από τους σκλάβους μου
 να τον ελευθερώσουν (δισ)
 Εγώ είμι' απαναστέναξα
 και στάθκει το καράδι (δισ)
 Εφές είδα στον ύπνο μου
 είδα και στο όνειρό μου (δισ)
 Πέρδικα είχα στα χέρια μου
 κι άλλος αετός την πέρνει (δισ)
 Από το χερ' τον άρπαξε
 και στο θαλμά* τον πάει (δισ)
 Ποιά μούλα είναι αξιότερη
 άξια και παλληκάρι (δισ)
 Εγγιά μέρες περπάτημα
 τρεις ώρες να το κάνει (δισ)
 Όσες μούλες κι αν τάκουσαν
 όλες τ' απίπκα πέσαν (δισ)
 Κι ένας γρίβας παλιόγρίβας
 αυτός άπολογήθηκε (δισ)
 Εγώ είμι' άξιος κι αξιότερος
 άξιος και παλληκάρι (δισ)
 Εγγιά μέρες περπάτημα
 τρεις ώρες να το κάνω (δισ)
 Να μ' αυγατήσεις την ταή
 σαράντα πέντε χούφτες (δισ)
 Να μ' αυγατήσεις το κρασί
 σαράντα πέντε λίτρες (δισ)
 Βάλε μου ίγγλες δώδεκα
 κουσκούνια δέκα πέντε (δισ)
 Και δέσε το κεφάλι μου
 μ' εγγιά οργιές μαντήλι (δισ)
 Μη λάχει ράχες και διαδώ
 κάμπους και θα πετάξω (δισ)

 (*) Σταύλος.

Βαράει βιτσιά στο γρίβα του
 στο σπίτι του να πάει (δισ)
 Στο δρόμο που επήγαινε
 στο δρόμο που πηγαίνει (δισ)
 Παρακαλούσε και έλεγε
 παρακλεί και λέγει (δισ)
 Θεέ να βρω τον πατέρα μου
 στ' αμπέλι να κλαδεύει (δισ)
 Να βρω και τη μανούλα μου
 στη βρύση για να πλένει (δισ)
 Όπως παρακαλούσε και έλεγε
 επήγε και τους βρήκε (δισ)
 Και βρίσκει τον πατέρα του
 στ' αμπέλι να κλαδεύει (δισ)
 Καλημερά σου γέροντα
 καλώς τον ξένο πούρθε (δισ)
 Το τίνος γάμος γίνεται
 και τίνος νύφη παίρνουν (δισ)
 Δικός μου εχθρός παντρεύεται
 δική μου νύφη παίρνει (δισ)
 Στο δρόμο που επήγαινε
 στο δρόμο που πηγαίνει (δισ)
 Βρίσκει και τη μανούλα του
 στη βρύση για να πλένει (δισ)
 Καλημεράσου μωρ γριά
 καλός τον ξένο πούρθε (δισ)
 Το τίνος γάμος γίνεται
 και τίνος νύφη παίρνουν (δισ)
 Δικός μ' εχθρός παντρεύεται
 δική μου νύφη παίρνει (δισ)
 Βιτσιά θαρεί στο γρίβα του
 στο γάμο κατεβαίνει (δισ)
 Καλημερά συμπεθεροί να ζήσουν να προκόψουν
 Βγάλτε τη νύφη να τη δω
 φλουριά να την κεράσω (δισ)

Τον ξένο σαν αντίκρισε
τον άντρα της γνωρίζει (δισ)

Όρα καλή συμπέθεροι
προσωρινέ μου άντρα (δισ)

Εμένα ήρθ' ο άντρας μου
το πρώτο μου στεφάνι (δισ)

Από το χέρ' την άρπαιξε
τη θάνει στα καπούλια (δισ)

Βαρεί διτσιά το γρίβα του
στο σπίτι του την πάνει (δισ)

(Ο σκοπός του σαν το «Βασιλικός μου μύρισε»).

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΧΗ ΣΟΥ ΜΑΝΑ ΜΟΥ

Ηηη με την ευχή σου μάνα μου
βουργάρα θέλ να πάρω (δισ)

Ηηη με την κατάρρα γιόκα μου
βουργάρα να μην πάρεις (δισ)

Ηηη συμπέθεροι μαζεύονται
να πα να παρν' τη νύφη (δισ)

Ηηη κι η πεθερά κι ο πεθερός
τα δέντρα ξεριζώνουν (δισ)

Ηηη να βρουν φίδια να βρουν οχιές
οχές με δυό κεφάλια (δισ)

Ηηη στο μαερτζή τα πήγαιναν
για να τα μαγειρέψει (δισ)

Ηηη μαεριτζή μαγείρεψε
τα τρυφερά μας ψάρια (δισ)

Ηηη κατσέ νυφήμ' να φας να πιείς
να καλογοισματίσεις (δισ)

Ηηη ν' εγώ έφαγα στην μάνα μου
είμαι και χορταμένη (δισ)

- Ηηη εμείς αντέτι* τ' όχουμε
 η νύφη να γιοματίζει (δισ)
 Ηηη και με την πρώτη πιρουνιά
 καρδιά της φαρμακώθκει (δισ)
 Ηηη νεσύ μωρ μάνα πεθερά
 νερό τι φαρμακώθκα (δισ)
 Ηηη νεσύ νερό δεν έφηρες
 και τι νερό γυρεύεις (δισ)
 Ηηη και συ αφέντη πεθερέ
 νερό για την υγιά μου (δισ)
 Ηηη νεσύ νερό δεν έφηρες
 και τι νερό γυρεύεις (δισ)
 Ηηη και συ αιτέριμι' γρήγορο
 νερό για την υγεία μου (δισ)
 Ηηη το μαστραπά κι αν άρπαξε
 στην βρύση να πάει να πάρει (δισ)
 Ηηη κι ώσπου να πάει και να ρθει
 την βρίσκει πεθαμένη (δισ)
 Ηηη το μαχαιράκιτ' έβγαλε
 και στην καρδιάτ' το βάζει (δισ)
 (Τραγουδιέται όπως και το «ο βασιλιάς παντρεύει γιό»).

ΜΩΡΗ ΚΟΝΤΟΥΛΑ ΛΕΜΟΝΙΑ

- Μωρή κοντούλα Λεμονιά αυτού στον άμμο πούσαι (δισ)
 που χόντρυνες και πλάτυνες κι απόληκες κλωνάρια (δισ)
 Όλον τον κόσμο σκέπασες κι όλα τα παλληκάρια (δισ)
 Κι εμένα δεν εσκέπασες εμένα τον λεβέντη (δισ)
 Δεν τόξερα λεβέντη μου πως ήταν η αφεντιά σου (δισ)

(Τραγουδιέται σαν το «Βασιλικός»).

(*) Συνήθειο.

ΝΤΕΡΒΕΝΑΓΙΩΤΙΣΣΑ

Μιωρή ντερβεναγιώτισσα μιωρή ξεπατωμένη (δισ)
Δεν αγαπάς τον άντρα σου τον ξένο τι τον θέλεις (δισ)
Ο άντρας μ' είναι μάρμαρο κι ο ξένος κυπαρίσι (δισ)
Το κυπαρίσι γίνεται μέσα στο αγιονέρι (δισ)
Σκούφτω πατώ το μάρμαρο φιλώ το κυπαρίσι (δισ)

ΧΙΛΙΟΚΑΛΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΗΣ

Χιλιοκαλόν τον ήβραμε αϊ τουτόν τον νοικοκύρη
με τα καλά του τα φαγιά (δισ)
Με τα καλά του τα φαγιά αϊ με τα χλυκά κρασιά του
για φάτε πιέτε ορέ παιδιά (δισ)
Για φάτε πιέτε ορέ παιδιά αϊ χαρεύτε να χαρούμε
τουτόν το χρόνο τον καλόν (δισ)
Τούτον τον χρόνο τον καλό αϊ τον άλλο ποιός το ξέρει
για ζούμε για πεθαίνουμε (δισ)
Για ζούμε για πεθαίνουμε αϊ για σ' άλλον τόπο πάμε
για μια ψηλή για μια λιγνή (δισ)
Για μια καγγελοφρύδα
πόχει το μάτι σαν ελιά.

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΑ

Φάτε πιείτε παναλληκάρια τζιάνουμι
τραγουδίστε φυλιτζιάνου τραγουδινήσετε
Μήγα τα φαιά να μας τζιάνουμι μώρε

δεν σας άρεσαν φυλιτζιάνουμ δε σας α - σας άρεσαν
Έχουμε καλόνους γειτόνους τζιάνουμ
και τ' αλλάζουμε φυλιτζιάνουμ και τ' αλλά - τ' αλλάζουμε
Μήγα τα κρασιά να μας τζιάνουμ μώρε
ιδε σας άρεσαν φυλιτζιάνουμ δε σας α - σας άρεσαν
Έχουμε καλόνους γειτόνους τζιάνουμ
και τ' αλλάζουμε φυλιτζιάνουμ και τ' αλλά - τ' αλλάζουμε.
(Τραγουδιέται σαν το «Κάτω στα δασιά πλατάνια»).

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Ορέ ο Κιούλε Αγάς (δισ) εκίνησε
πο μέσα πο την Πόλη Μεσολόγγι
πο μέσα πα την Πόλη μαύρ' Αντίλικο
Ορέ σεργεί χιλιάδες (δισ) ξηνταδυό
χιλιάδες ξηνταπέντε Μεσολόγγι
χιλιάδες ξηνταπέντε μαύρ' Αντιλικό.
Ορέ σαν τα μυρμή (δισ) γκια περπατούν
σαν τα μελίσσια θάζουν* Μεσολόγγι
σαν τα μελίσσια θάζουν μαύρ' Αντίλικο.
Ορέ σαν του κουρά (δισ) κου τα φτερά
είναι η φορεσιά τους Μεσολόγγι
είναι η φορεσιά τους μαύρ' Αντιλικό.
Ορέ στηγούν τσαντή (δισ) ρια στα δουνά
κι αντίσκηνα στους κάμπους Μεσολόγγι
κι αντίσκηνα στους κάμπους μαύρ' Αντιλικό.

(Τραγουδιέται όπως η «Τριγωνίτσα»).

(*) Βουίζουν.

ΛΑΜΠΑΔΑ

Τι σούπα και μου κάκιωσες λαμπάδα μου γραμμένη (δισ)
Κι εγώ πάω στην ξενητειά με την καρδιά καμένη (δισ)
Αυτού που πας λεβέντη μου ν' αρθώ και γω μαζί σου (δισ)
Να σ' φχιάνω δείπνο να δευπνάς γιομά να γιοματίζεις (δισ)
Εδώ είναι τούρκοι ανύπαντροι ρωμηοί δίχως γυναίκες (δισ)
Εσένα παίρνουν κόρη μου κι εμένα με σκοτώνουν (δισ)

(Ο σκοπός του σαν το «Βασιλικός μου μύρισε»).

ΦΟΝΙΣΣΑ ΜΑΝΑ

1. Τρίτη μωρέ Τρίτη, Τετάρτη θλιδερή.
Τρίτη Τετάρτης θλιδερή, Πέφτη φαρμακωμένη.
Πέφτη φαρμακωμένη.
2. Παρά μωρέ Παρα-ασκευή ξημέρωσε.
Παρασκευή ξημέρωσε να μή 'χε ξημερώσει.
Να μή 'χε ξημερώσει.
3. Σηκώ μωρέ σηκώ-ώθηκ ο Κώστας το πρωί
Σηκώθηκ ο Κώστας το πρωί στο δάσκαλο να πάει.
Στο δάσκαλο να πάει.
4. Καποιό μωρέ καποιό ο δεφτέρι ξέχασε.
Καποιό δεφτέρι ξέχασε, γυρίζει να το πάρει.
Γυρίζει να το πάρει.
5. Βρισκεί μωρέ βρισκεί ει τη μάνατ' πόπαιζε.
Βρισκεί τη μάνατ' πόπαιζε με ξένο παλληκάρι.
Με ξένο παλληκάρι.
6. Βραδύ μωρέ βραδύ υ σαν έρθει αφέντης μου.
Βραδύ σαν έρθει αφέντης μου αμ θα το μαρτυρήσω.
Αμ' θα το μαρτυρήσω.

7. Με ζα μωρέ ζάχαρη τον ξεγέλασε.
Με ζάχαρη τον ξεγέλασε, και στο κατώϊ τον βάζει
Και στο κατώϊ τον βάζει.
8. Βγαζει μωρέ βγαζει το σουγιαδάκι της.
Βγάζει το σουγιαδάκι της και σαν αρνί το σφάζει.
Και σαν αρνί το σφάζει.

(Τραγουδιέται όπως ο σκοπός: «Για σήκω Καπετάνιε μου»)

ΓΙΑΚΟΥΠΗΣ

- Ορέ Γιακούπης εξεκίνησε μωρή Μαρία μου
στην Μάρω για να πάει
καλημερά σου μώρε Μάρω μου.
- Ορέ καλημεράσου Μάρω μου μωρή Μαρία μου
καλώς τον τόν Γιακούπη
Μαρώ μου πούγε μώρ ο άντρας σου.
- Ορέ Μαρώ μου πουν' ο άντρας σου μωρή Μαρία μου
το πούν' κι ο Παναγιώτης
πήγε για ντέβρι* μώρε ιστου θαυνά.
- Ορέ πήγε για ντέβρι στα θουνά μωρή Μαρία μου
ντέβρι στα κορφοβούνια
για σύρε Μάρω μώρε στον οντά.
- Ορέ για σύρε Μάρω στον οντά μωρή Μαρία μου
απάνω στις κρεβάτες
και θάλε πράσινες μωρέ φωτιές.
- Ορέ και θάλε πράσινες φωτιές μωρή Μαρία μου
και κίτρινες λαμπάδες
κι ο Παναγιώτης μώρ' αγνάντευε.
- Ορέ κι ο Παναγιώτης αγνάντευε μωρή Μαρία μου
από ψηλή ραχούλα
μηγά το σπίτι μώρε καίγεται.

(*) Σεργιάνι.

Ορέ μηνά το σπίτι καίγεται μωρή Μαρία μου
μηνά και οι κρεβάτες
θαρεί διτσιά μωρέ το γρίθα του.

Ορέ θαρεί διτσιά το γρίθα του μωρή Μαρία μου
στο σπίτι του πηγαίνει
στη σκάλα που μωρέ ανέβαινε.

Ορέ στη σκάλα που ανέβαινε μωρή Μαρία μου
στη σκάλα π' ανεβαινει
ν' ακούσε γέλια μώρε και χαρές.

Ορέ ν' άκουσε γέλια και χαρές μωρή Μαρία μου
και νόστιμες κουδέντες
Μαρώ ποιός μώρε είν' καλύτερος.

Ορέ Μαρώ ποιός είν' καλύτερος μωρή Μαρία μου
εγώ ή ο Παναγιώτης
στα νιάτα και μωρέ τη λεβεντιά.

Ορέ στα νιάτα και τη λεβεντιά μωρή Μαρία μου
καλά είν' ο Παναγιώτης
στο σφίξιμο μωρέ στ' αγκάλιασμα.

Ορέ στο σφίξιμο στ' αγκάλιασμα μωρή Μαρία μου
Είναι η αφεντιά σου
παινάμε κούρβα μώρε παίναμε.

Ορέ παίναμε κούρβα παίναμε μωρή Μαρία μου
ώσπου γά σούρθω μέσα
και απ' τα μαλλιά μωρέ την άρπαξε.

Ορέ απ' τα μαλλιά την άρπαξε μωρή Μαρία μου
λιανά - λιανά την κάνει
και στο σακί μωρέ την έβαλε.

Ορέ και στο σακί την έβαλε μωρή Μαρία μου
στο μύλο την πηγαίνει
άλεσε μύλε άλεσε της κούρβας το κεφάλι.

(Ο σκοπός του σαν την «Κερασιέντα»).

ΣΤΑ ΜΑΡΜΑΡΑ

Στα μάρμαρα στα μάρμαρα βγήκα να σεργιανίσω (δισ)
Βγήκα να δω τις έμορφες και πίσω να γυρίσω (δισ)
Θιαμαινομαι* λογίζομαι το πως να τις λαλήσω (δισ)
Θιαμκίνομαι τον ουρανό που στέκει δίχως στύλο (δισ)
Θιαμαινομαι τις έμορφες πως δε με κάνουν φίλο (δισ)

(Ο σκοπός του σαν το «Θυμήθηκα την ξενητειά») λ

ΦΛΕΒΑΡΗ

Ορέ Φλεβάρη φρονόγτας έφτασες Φλεβάρη φόντας μπήκες
Ορέ όλο αντά άρες και βροχές και καταιγές μεγάλες
Ορέ μου λερωσενές το φέσι μου και τη χρυσή τη φούντα
Ορέ σκουριάσαν τα ανά τσαπράζια μου τα φλουροκαπνισμένα
Ορέ η γλώσσαμ' α αηδονογαλαεί και πικροκαταράει
Ορέ ανάθεμά ανά τα χέρια μου ν' όπου κρατούν ντουφέκι
Ορέ και ρίξε και ναι με λάβωσε ν' ειμένα το λεβέντη.

(Τραγουδιέται σαν το «Πανάθεμά σας γέροντες»).

ΤΑ ΤΡΙΑ ΒΙΛΑΕΤΙΑ

Θέλω να τα καταραστώ τα τρία βιλαέτια (δισ)
Την Πόλη και τη Μπουγντανιά και τη Βλαχιά τα τρία (δισ)
Της Πόλης τα κρασοπουλιά φωτιά να τ' άχει κάψει (δισ)
Της Μπουγντανιάς τα πρόβατα λυκός να τάχει φάει (δισ)
Και της Βλαχιάς τις έμορφες πανούκλα να τις μάσει (δισ)

(*) Θαυμάζω.

Πάνουν παιδιά ανύπαντρα κι έρχονται πεντρεμένα (δισ)
Πάει και μένα ο άντρας μου και δεν ήρθε ακόμα (δισ)

(Τραγουδιέται στο σκπό του «Θυμήθηκα την ξενητειά»).

ΜΗΤΡΟ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΕ

Ορ παναθεμά την αρρωστιά Μητροβλαχόπουλε
και την πανούκλα αντάμα
που μόλυναν Μήτρομ' τρια παιδιά.
Ορέ που μόλυναν τρια παιδιά Μητροβλαχόπουλε
τρια παλληκαράκια
τα δυό έχουν μάνα Μήτρομ και τα κλαίν.
Ορέ τα δυό έχουν μάνα και τα κλαίν Μητροβλαχόπουλο
Μήτρος μάνα δεν έχει
κι η αδερφήτ Μήτρομ σαν τ' άκουσε
Ορέ κι η αδερφήτ σαν τ' άκουσε Μητροβλαχόπουλε
πολύ της κακοφάνει
παίρνει σελώνει Μήτρομ τ' άλογο.
Ορέ παίρνει σελώνει τ' άλογο Μητροβλαχόπουλε
παίρνει το καλιγώνει
βάζει τα πέταλα Μήτρο αργυρά.
Ορέ βάζει τα πέταλα αργυρά Μητροβλαχόπουλε
και τα καρφιά σημένια
και παίρνει δίπλα Μήτρομ τα βουνά
Ορέ και παίρνει δίπλα τα βουνά Μητροβλαχόπουλε
δίπλα τα κορφοβούνια
βρήσκει το Μήτρο Μήτρομ άρρωστο.
Ορέ βρίσκει το Μήτρο άρρωστο Μητροβλαχόπουλε
βαρειά και θερμασιμένο
για σήκω Μήτρομ' απ' αυτού.
Ορέ για σήκω Μήτρομ' απ' αυτού Μητροβλαχόπουλε
και μη βαρειά κοιμάσαι

σαπίσαν τα Μήτραμ' γιλέκα σου.
Ορέ σαπίσαν τα γιλέκα σου Μητροβλαχόπουλε
και πέσαν τακουμπιά σου
σήκω απάνω μώρε Μήτρο μου

ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΤΟΥΡΚΟΠΟΥΛΟ

Αχ ένα μικρό ένα μικρό τουρκόπουλο
ένα μικρό τουρκόπουλο
τον βασιλιά κοπέλι ν' αμάν.

Αχ μια ρωμιοπού μια ρωμιοπούλα αγάπησε
μια ρωμιοπούλα αγάπησε
γυναίκα να την πάρει ν' αμάν.

Αχ κι η κόρη από κι η κόρ' από το φόβο της
κι η κόρη από το φόβο της
κι από την αγτροπή της ν' αμάν.

Αχ σαν παίρνει δι' σαν παίρνει δίπλα τα βουνά
σαν παίρνει δίπλα τα βουνά
δίπλα τα κορφοβούνια ν' αμάν.

Αχ μεσ' τον Αϊγιώ μεσ' τον Αϊγιώργη έβγαينه
μέσ' τον Αϊγιώργη έβγαينه
μεσ' τον Αϊγιώργη βγαίνει ν' αμάν.

Αχ βοηθάσμ' Αϊγιώ βοηθασμ' Αϊγιώργη βόηθαμε
βοηθάσμ' Αϊγιώργη βόηθαμε
τούρκος να μη με πάρει ν' αμάν.

Αχι σου τάζω λί σου τάζω λίτρες το κερι
σου τάζω λίτρες το κερι
πέντε λίτρες το λάδι ν' αμάν.

Αχι κι ο 'Αγιο Γιώ κι ο 'Αγιο Γιώργης άνοιξε
κι ο 'Αγιο Γιώργης άνοιξε
και μπήκε η κόρη μέσα ν' αμάν.

Αχ το να κι ο του το να κιο τούρκος έφτασε
το να κι ο τούρκος έφτασε

στον μαύρο του καβάλα ν' αμιάν.
Αχ άνοιξε Αϊ-Γιώ άνοιξε ΑϊΓιώργη άνοιξε
άνοιξε ΑϊΓιώργη άνοιξε
ρωμιά θέλω να πάρω ν' αμιάν.
Αχ σου τάζω λι σου τάζω λίτρες μάλαμα
σου τάζω λίτρες μάλαμα
πέντε λίτρες ασήμι ν' αμιάν.
Αχ κι ενγιά βουβά κι ενγιά βουβαλοτόμαρα
κι ενγιά βουβαλοτόμαρα
κι αυτά γιομάτα λάδι ν' αμιάν.
Αἷ κι ο 'Αγιο-Γιώ κι ο 'Αγιο Γιώργης άνοιξε
κι ο 'Αγιο Γιώργης άνοιξε
και μπήκε ο τούρκος μέσα ν' αμιάν.
Αχ κι απ' τα μαλλιά κι απ' τα μαλλιά την άρπαξε
κι απ' τα μλλιά την άρπαξε
στη γη τη γονατίζει ν' αμιάν.
Αχ ασέμε του ασέμε τούρκε απ' τα μαλλιά
άσεμε τούρκε απ' τα μαλλιά
και πιάσεμ' απ το χέρι ν' αμιάν.
Αχ ψηλή φωνή ψηλή φωνήτσα έβγαλε
ψηλή φωνήτσα έβγαλε
όση και αν ημπορούσε ν' αμιάν.
Αχ ν' ακούστε σεις ν' ακούστε σεις μωρ λιγερές
ν' ακούστε σεις μωρ λυγερές.
και σεις μωρ μαυρομάτες ν' αμιάν.
Αχ τον 'Αγιο Γιώ τον 'Αγιο Γιώργη πούχετε
τον 'Αγιο Γιώργη πούχετε
ποτέ μη τον γιορτάστε ν' αμιάν.
Αχ τ' έχει το μα τ' εχει το μάτι λαίμαργο
τ' έχει το μάτι λαίμαργο
και την ψυχή χαμένη ν' αμιάν.

ΔΕΝ ΣΤΟ ΕΙΠΑ ΞΕΝΕ

Δε στόπα ξένεμ μια φορά
δε στόπα τρεις και πέντε
ξένε λεβέντη μου.

Τα ξένα θέλουν φρόνημα
θέλουν ταπεινωσήνη
ξένε λεβέντη μου.

Θέλουν τα μάτια χαμηλά
κι αν θέλεις κι αν δε θέλεις
ξένε λεβέντη μου.

Όταν διαβαίνεις με πολλούς,
κάνε πως δε με βλέπεις
ξένε λεβέντη μου.

Κι όταν διαβαίνεις μοναχός
γύρνα κουβέντιασέμε
ξένε λεβέντη μου.

Πώς είσαι κόρημ πώς περνάς
το πώς καλά διαβαίνεις
ξένε λεβέντη μου.

Καιρούς - καιρούς καλά περνώ
καιρούς καλά διαβαίνω
ξένε λεβέντη μου.

Έρθε καιρός κι αρρώστησα
βαρειά για να πεθάνω
ξένε λεβέντη μου.

Σαν περδικούλα θλίβομαι
σαν περιστέρ' μαδιέμαι
ξένε λεβέντη μου.

(Τραγουδιέται σαν «Βασιλικός μου μύρισε»).

ΜΕΝΑ ΜΟΥ ΛΕΝ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΟΥ

Μένα μου λέν' οι φίλοι μου
μου λέν' να τραγουδίσω
και γω τους λενέγω δε μπορώ
πάλι δεν μπορώ.

Και γω τους λέγω δεν μπορώ
τους λέγω δεν αδειάζω
θέλω ν' ανέδω σε βουνό
πάλι σε βουνό.

Θέλω ν' ανέδω σε βουνό
ψηλά σε κορφοβούνι
να πελεκινήσω μάρμαρο
πάλι μάρμαρο.

Να πελεκήσω μάρμαρο
«ένα μαρμαρολήθη
να φκιάσω σταβροκάθισμα
άλι κάθισμα»

να φκιάσω σταβροκάθισμα»
να σταυρωθώ να κάτσω
να φυγκραστώ νο την πέρδικα
πάλι πέρδικα.

Να φυγκραστώ την πέρδικα
την πυκροκαταρούσα
πως καταργιέτε τον αϊτό
πάλι τον αϊτό.

Πώς καταργιέτε τον αϊτό
και το κακό σαϊνι
γιαυτό θ' ανέ έβω σε βουνό
πάλι σε βουνό.

ΘΕΛΩ ΝΑ ΠΑΩ ΣΤΟ ΝΙΟΚΑΣΤΡΟ

- Θέλω να πάω στο Νιόκαστρο
που γίνονται πολέμοι (δισ)
- Κάναν δεν έχω να με κλάψει
κανάν να με χολιάσει (δισ)
- Ξέγεμι σε κλαιν οι φίλοι σου
οι φιλομπρατιμοί σου (δισ)
- Σε κλαίω και γω από κρυφά
από μάνα πο πατέρα (δισ)
- Τρεις χρόνους κάνει ξέπλεγη
και μαυροφορεμένη (δισ)
- Κι η μάνα της τής έλεγε
κι η μάνα της τής έλεγε (δισ)
- Κόρημ γιατί σαι ξέπλεγη
γιατί σαι λερωμένη (δισ)
- Το τι καλό έχω η έρημη
το τι καλό η μαύρη (δισ)
- Πούναι παιδιά στον πόλεμο
και στο διαρύ σεφέρει.
(Ο σκοπός του σαν «Βασιλικός μου μύρισε»).

Ο ΚΥΡ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

- Ο κυρ Δημήτρης κίνησε να πάει στη Δημινίτσα (δισ)
- Πύησεν ο μαύρος στη χαρά πάησεν για να ριγτέψει (δισ)
- Στο δρόμο όπου πήγαινε στο δρόμο που πηγαίνει (δισ)
- Τρεις τούρκους εδιασταύρωσε και τρία βρομοσκύλια (δισ)
- Τρία γτουφέκια τούριξαν τα τρία αράδα αράδα (δισ)
- Τόνα τον παίρνει ξόπετσα και τ' άλλο στο κεφάλι (δισ)
- Το τρίτο το φαρμακερό ανάμεσα στα στήθια (δισ)
- Το σώμα αίμα γέμισε τα χείλη του φαρμάκι (δισ)
- (Σαν το «Θυμήθηκα την ξενητειά»).

(*) Τρέξει.

ΓΕΡΟ ΣΜΟΛΙΚΑΣ

‘Ορε δεν το θαρούσα Σμόλικα
βρε γέρο Σμόλικα
τον Μάη να συννεφιάσεις.
το Μάη να ρίξεις γέρομ τις βροχές.

‘Ορε το Μάη να ρίξεις τις βροχές
βρε γέρο Σμόλικα
το θεριτή τα χιόνια
να βρέξει ο Γιώργης γέρομ τ’ άρματα.

‘Ορε να βρέξει ο Γιώργης τ’ άρματα
βρε γέρο Σμόλικα
τα φλουροκαπνισμένα
κι η παγανιά γέρομ το πλάκωσε.

Ορέ κι η παγανιά το πλάκωσε
βρε γέρο Σμόλικα
σαν φύλλα σαν χαρτάρια
τι να σας κάνω γέρομ παγανιά.

‘Ορε τι να σας κάνω παγανιά
βρε γέρο Σμόλικα
και σείς βρε πιπερτζίδες
δεν έχω πόδια γέρομ να σκωθώ.

Ορέ δεν έχω πόδια να σκωθώ
βρε γέρο Σμόλικα
χέρια για ν’ ακουμπίσω
να πάρω το γέρομ ντουφέκι μου.

Ορέ να πάρω το ντουφέκι μου
βρε γέρο Σμόλικα
για να σας κυνηγήσω
δεν το θαρούσα γέρο Σμόλικα.

(Ο σκοπός του σαν τον «Παπαγιώργη»).

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ Η ΜΑΡΩ

Ο Γιάννης ξέρει γράμματα κι η Μάρω τραγουδάει	(δισ)
Τα δυότα αγαπηθήκανε και κάνας δεν τα ξέρει	(δισ)
Μια μέρα μια πισιόμερα* μια πίσσημη ημέρα	(δισ)
Ο Γιάννος ξεμπιστεύτηκε της μάνας του το λέει	(δισ)
Μάνα τη Μάρω αγαπώ γυναίκα να την κάνω	(δισ)
Τι λες βρε κοφοκέφαλε βρε φιδοδοαγκωμένε	(δισ)
Η Μάρω είναι ξαδέρφη σου πρώτη ξαδέρφησά σου	(δισ)
Κάλιο για να πεθάνετε παρά να παντρευτείτε	(δισ)
Παρασκευή τα λέγανε το Σάββατο πεθάναν	(δισ)
Τα δυό μαζί τα κλάψανε τα δυό μαζί τα θάψαν	(δισ)
Στο να φυτρώνει κάλαμος και στ' άλλο κυπαρίσσι	(δισ)
Βεργολιγάει ο κάλαμος φιλεί το κυπαρίσσι	(δισ)
Κι η μάνα του τ' αγνάντευε από το παραθύρι	(δισ)
Για δεσ τα τὰ κοφοήμερα τα λιγοζωησιμένα	(δισ)
Δεν φιληθήκαν ζωντανά φιλιούνται πεθαμένα	(δισ)

(Ο σκοπός του σαν το «Ήυσταξαν τα ματάκια μου»).

Η ΟΡΦΑΝΗ

Δεν τόξερα η ορφανή δεν τόξερα η μαύρη	(δισ)
Να τούχα δώσει φίλημα τα δυό μου μαύρα μάτια	(δισ)
Παρά που τον ξενήτεψα και πάει μακριά στα ξένα	(δισ)
Καράβι πάει το γυαλό κι αυτή το περιγιάλι	(δισ)
Με τα μαλλιά τα ξέπλεγα στις πλάτες γυρισμένα	(δισ)
Καραβοκύρη φώναξε, караβοκύρ' φωνάζει	(δισ)
Αυτόν τον νιό που σούδωσα αυτό το παλληκάρι	(δισ)
Πέστου για νάρθει γρήγορα και χρόνους να μη κάνει	(δισ)

(Ο σκοπός του σαν το «Βασιλικός»).

(*) Επίσημη μέρα.

ΜΙΚΡΟΣ ΟΡΦΑΝΕΨΑ

- Παρά μικρός ορφάνεψα (δεις)
- Και πήγα και ρογιάστηκα
σε μια χήρα θουργάρα - α (δεις)
- Δώδεκα χρόνους έκανα
στα μάτια δεν την είδα - α (δεις)
- Ύστερα από τους δώδεκα
την είδα στο παζάρι - ι (δεις)
- Δος μου κυράμι τη ρόγα μου
δός μου την δούλειψή μου - ου (δεις)
- Μου μήγυσαν τ' αδέλφια μου
να πάω να με παντρέψουν - ουν (δεις)
- Παιδί μ' σαν θέλεις παντρειά
εγώ θα σε παντρέψω - ω (δεις)
- Τρια κορίτσια έχω εγώ
κι οποία σ' αρέσει πάρε - ε (δεις)
- Θέλεις την ρούσα πάρε την
θέλεις την μαυρομάτα - α (δεις)
- Θέλεις την καταγάλανη
που ναι φλουριά γεμάτη - η (δεις)
- Ούτε την ρούσα θέλω εγώ
ούτε την μαυρομάτα - α (δεις)
- Ούτε την καταγάλανη
που νται φλουριά γεμάτη - η (δεις)
- Χήρα πήρ' ο πατέρας μου
κι εγώ χήρα θα πάρω - ω (δεις)

(Και αυτό σαν το «Νύσταξαν τα ματάκια μου»).

ΔΕΣΠΩ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΑ

Θελούν γ' ανθίσουν τα κλαδιά
Δέσπω βλαχου - βλαχούλα μου
κι ο πάγος δεν τ' αφήνει
θέλω κι εγώ Δεσπώμ να σ' α-γά σ' αρνηθώ.

Θέλω κι εγώ να σ' αρνηθώ
Δέσπω βλαχού - βλαχούλα μου
κι ο πόνος δε μ' αφήνει
χαμήλωσε Δεσπώμ το φε - το φέσι σου

Χαμήλωσε το φέσι σου
Δεσπώ Βλαχού - βλαχούλα μου
να μη φανεί το φρύδι
να μην φανεί Δεσπώμ το φί - το φίλημα.

Να μη φανεί το φίλημα
Δεσπώ βλαχού - βλαχούλα μου
που σ' έχω φιλημένη
και σ' απωλάσουν* Δέσπωμ τα βρε τα πουλιά.

Και σ' απωλάσουν τα πουλιά
Δέσπω βλαχού - βλαχούλα μου
της άνοιξης τ' αηδόνια
και θα το πουν Δέσπωμ της μα - της μάνας σου.

Και θα το πουν της μάνας σου
Δεσπώ βλαχού - βλαχούλα μου
και θα με καταριέται
θε να την κάνω Δέσπωμ πε- βρε πεθερά.

(Ο σκοπός σαν σε «Τούτην τάβλα»).

(*) Καταλάβουν.

ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ

- Όλα τα δέντρα της αυγής
δροσιά είναι γεμισμένα (δισ)
- Και μένα τα ματάκια μου
δάκρυα είναι γεμισμένα (δισ)
- Πού ήσουν τριανταφυλένια μου
τοσόν καιρό χαμένη (δισ)
- Και μ' έκανες κι αρρώστησα
σαράντα μία μέρες (δισ)
- Μ' έκανες και κιτρίνισα
σαν τα ποδήματά σου (δισ)
- Βάστα βαστά λεθέντη μου
κόμα πεντέξη μέρες (δισ)
- Νόσο να στείλω στους γιατρούς
ν' αρθούν τα γιατρικά σου (δισ)
- Εγώ πίσω δεν κάθομαι
και πίσω δεν γυρίζω (δισ)
- Φόντας θα με σηκώσουνε
τέσσερα παλληκάρια (δισ)
- Φόντας θα με ζυγώνουνε
στης εκκλησιάς την πόρτα (δισ)
- Τότε να θγάλεις μια φωνή
να ξεραθούν τα χόρτα (δισ)
- (Σαν το «Βασιλικός»).

ΑΠΟΨΕ ΔΕΝ ΚΟΙΜΗΘΗΚΑ

- Απόψε δεν κοιμήθηκα
και σήμερα νυστάζω (δισ)
- Γιατί κουβέντιασα πολύ
με μια γει τογοπούλα (δισ)

- Να την φιλήσω ντρέπομαι
να της το ειπώ ντιριούμαι (δισ)
- Να την αφήσω αφίλητη
ταχειά γελάει με μένα (δισ)
- Πεξεύω δένω τ' άλογο
σε νεραντζιάς τη ρίζα (δισ)
- Κρεμώ και τον τουφέκι μου
στης νεραντζιάς κλωνάρι (δισ)
- Φιλώ την κόρη μια φορά
φιλώ την κόρη δύο (δισ)
- Κι απάν στο τρίτο φίλημα
μου φεύγει τ' άλογό μου (δισ)
- Σύρε κορήμ' για τ' άλογο
κι εγώ για τ' άρματά μου (δισ)
- Λύκος να φάει τ' άλογο
φωτιά και τ' άρματά σου (δισ)

(Τραγουδιέται σαν το ο «Γιώργος μήτσος»).

ΛΕΜΟΝΙΕΣ

- Σάρβαντα πέντε λεμονιές
στον άμμο φυτρωμένες (δισ)
- Νερό τρέχει στις ρίζες τις
κι αυτές μαραγκιασμένες (δισ)
- Κοιμάτ' αστρί κοιμάτ' αυγή
κοιμάται νιο φεγάρι (δισ)
- Κοιμάται το τριαντάφυλλο
σιμά στο χλιμπουνιάρη (δισ)
- Κι ο χλιμπουνιάρης θόγγιξε
κι η κόρη αναστενάζει (δισ)
- Τ' έχεις κορήμ και θλίβεις
θαρειά κι αναστενάξεις (δισ)

Εγώ άσπρα σου έδωσα
φλουριά να καμαρώσεις (δεις)
Φωτιά να κάψει τ' άσπρα σου
φλογά και τα φλουριά σου (δεις)
Μπροστά στον άντρα τον καλό
τ' άξιο το παλληκάρι (δεις)

ΝΥΣΤΑΞΑΝ ΤΑ ΜΑΤΑΚΙΑ ΜΟΥ

Νύσταξαν τα ματάκια μου
κουμάται κι καρδιά μου (δεις)
Το πως κοιμούνται μοναχά
και συντροφιά δεν έχουν (δεις)
Σιούκτε* ματιάμι' να πέσουμε
καρδιάμι' να κοιμηθούμε (δεις)
'Ωσπου να δώσει σαυγερινός
και τ' άστρο της ημέρας (δεις)
Να παν οι άσπρες για νερό
γι έμορφες να πλύνουν (δεις)
Να πλύνουν τα ποδάρια τους
τον άσπρο το λαιμό τους (δεις)
Τα χέρια τους τα παχουλά
γιομάτα μπιλιντζίκια* (δεις)
Να τ' άχα γω προσκέφαλο
τρεις μέρες και τρεις νύχτες (δεις)
Να τα χορτάσω φίλημα
να τα χορτάσω αγκάλη (δεις)

(*) Σηκωθείτε.

(*) Βραχόλια.

ΘΥΜΗΘΗΚΑ ΤΗΝ ΞΕΝΗΤΕΙΑ

Θυμήθηκα την ξενητείά
θυμούμαι και λυπούμαι (δισ)
Σύρε κορή μου στον οντά
και στρώσε να κοιμηθούμε (δισ)
Και βάλε τα προσκέφαλα
όσο για δυό νομάτοι (δισ)
Και συ μαγά μου ζύμωσε
του γιού σου παξιμάδι (δισ)
Με δάκρυα βάζει το νερό
με κλάματα ζυμώνει (δισ)
Και με τ' αναστενάγματα
βάζει φωτιά στο φούρνο (δισ)
Φούρνεμ ν' αργήσεις να καείς
να ψήεις το παξιμάδι (δισ)

Κερασσοβίτισα καθισμένη στον αργαλειό, υφαίνει τη «Βελέντζα»

Για να περάσ' ο κερατζής
 να μείνει ο γιός μου πίσω (δισ)
 Το λόγο δεν απόσωσε
 το λόγο δεν ποσώνει (δισ)
 Κι ο Κυρατζής εχούγιαξε
 πο μέσα πο τη χώρα (δισ)
 Ποιός εύναιγι ατην ξενητειά
 να γίνεται χαζίρι (δισ)
 Κι κόρη όταν τάκουσε
 πολύ της κακοφάγκει (δισ)
 Να τούχει σκάσει τ' άλογο
 παρά το λόγο πούπε (δισ)

ΑΓΛΑΤΑ

Όλα τα κορίτσια παίζουν Αγγλατά
 παίζουν και γελούν
 Και συ μωρ Αγγλατά — Αγγλατά
 δεν παίζεις δεν γελάς
 Και μένα της μανούλας Αγγλατά
 γιατί δεν μου το λες
 Δεν ξέρω από σεβντιάδες μώρη μάνα
 κι από διπλό καημό
 Εγώ θέλω να πάρω μώρη μάνα
 της χήρας τον υγιό.
 Κάλιο για να πεθάνεις Αγγλατά
 νεκρή για να σε δω
 Παρά να πας να πάρεις Αγγλατά
 της χήρας τον υγιό.
 Παρασκευή τα λέγαν Αγγλατά
 Σαββάτο πέθανε
 Όταν την κατεβάζουν Αγγλατά
 από την σκάλα της

(*) Να ετοιμαστεί γρήγορα.

Μικροί μεγάλοι κλαίγαν Αγλαΐα
την εμορφάδα της
'Όταν την επεργούσαν Αγλαΐα
απ' τα κρασόπουλα
Ραΐσκαν τα ποτήρια Αγλαΐα
χύθηκαν τα κρασιά
Στην εκκλησιά την πάνε Αγλαΐα
για να την ψάλουνε
Ραΐσκαν τα καντήλια Αγλαΐα
και σβήσαν τα κεριά

ΦΙΛΟΙ ΚΑΛΩΣ ΟΡΙΣΑΤΕ

Φιλοίμ καλώς ορίσατε, αϊ φιλοίμ κι αγαπημένοι
Νεσείς τρώτε και πίνετε αϊ γεσείς τρώτε και πίνετε
Εσείς τρώτε και πίνετε αϊ και γω να τραγουδίσω
να τραγουδίσω αγαλιανά αϊ να τραγουδίσω αγαλιανά
Να τραγουδίσω αγαλιανά αϊ για να ακουστῶ μεγάλος
ν' ακούσουν τα περίχωρα αϊ να κούσουν τα περίχωρα
Ν' ακούσουν τα περίχωρα αϊ κι όλα τα βιλαέτια
ποιός είδε ψάρι σε βουνό αϊ ποιός είδε ψάρι σε βουνό
Ποιός είδε ψάρι σε βουνό αϊ κι αλάφι σε λιμάνι
ποιός είδε κ' άσπρο σταυραετό αϊ ποιός είδε κ' άσπρο σταυραετό
Ποιός είδε κ' άσπρο σταυραετό αϊ μηλιά να τροϊρίζει
μηλίτσαμ στα κλωνάρια αϊ μηλίτσαμ στα κλωνάρια σου
Μηλίτσαμ' στα κλωνάρια σου αϊ φωλιά θέλω να στήσω
για πίσω - πίσω σταυραετέ αϊ για πίσω πίσω σταυραετέ
Για πίσω - πίσω σταυραετέ αϊ πίσω καλόμ σαϊνι
μη μου γκρεμίσεις τ' άνθη μου αϊ μη μου γκρεμίσεις τ' άνθη
(μου
Μη μου γκρεμίσεις τ' άνθη μου αϊ μου ρίξεις τον καρπό μου
για πίσω - πίσω σταυραετέ αϊ για πίσω - πίσω σταυραετέ.

(Τραγουδιέται στο τραπέζι του γάμου).

ΠΙΝΕΤΕ ΝΑ ΠΙΝΟΥΜΕ

Αίντε πίνετε να πίνουμε μωρέ παιδιά - α
πίνετε να πίνουμε - ε
ντουλιμπέρια μου μπο - μπο ξιφτέρια μου.
Αίντε και μην παραπίνετε μωρέ παιδιά - α
και μην παραπίνετε - ε
ντουλιμπέρια μου μπο - μπο ξιφτέρια μου
Αίντε κι αύριο ιστράτα έχουμε μωρέ παιδιά - α
κι αύριο ιστράτα έχουμε - ε
ντουλιμπέρια μου μπο - μπο ξιφτέρια μου.
Αίντε για να πάμε στα νησιά μωρέ παιδιά - α
για να πάμε στα νησιά - α
ντουλιμπέρια μου μπο - μπο ξιφτέρια μου.
Αίντε πούναι τα γλυκά κρασιά μωρέ παιδιά - α
πούνε τα γλυκά κρασιά - α
ντουλιμπέρια μου μπο - μπο ξιφτέρια μου.
Αίντε που δανείζονται φίλημα μωρέ παιδιά - α
που δανείζουν φίλημα - α
ντουλιμπέρια μου μπο - μπο ξιφτέρια μου.
Αίντε φίλημα κι αγκάλιασμα μωρέ παιδιά - α
φίλημα κι αγκάλιασμα - α
ντουλιμπέρια μου μπο - μπο ξιφτέρια μου.

ΚΕΡΑΣΕΝΙΑ

Ορέ πανάθεμά να την μάνα σου μωρ Κερασένια μου
που σ' έστειλε στο γάμο
και σ' είδαν τα κορήμ ματάκια μου.
Ορέ και σ' είδαν τα να ματάκια μου μωρ Κερασένια μου
και θέλω να σε πάρω

να πας να πεις κορήμ της μάνας σου.
 Ορέ να πας να πεις εις τη μάνα σου μωρ Κερασένια μου
 γαμπρό για να με κάνει
 κι αν δε με θέλει κόρημ για γαμπρό.
 Ορέ αν δε με θελείνει για γαμπρό μωρ Κερασένια μου
 τσοπάνο να με κάνει
 να της βοσκώ κορήμ τα πρόβατα.
 Ορέ να της βοσκώ νο τα πρόβατα μωρ Κερασένια μου
 να της βοσκώ τα γίδια
 κι αν σε ρωτήσκει κόρημ για μισθό.
 Ορέ κι αν σερωτή νείσει για μισθό μωρ Κερασένια μου
 μισθό εγώ δεν θέλω
 μον θέλω εσένα κόρημ ν' άρχεσαι.
 Ορέ μον θέλω εσένα ν ν' άρχεσαι μωρ Κερασένια μου
 πρωί και μεσημέρι
 να σου φιλώ κορήμ τα μάτια σου.
 (Τραγουδιέται στο τραπέζι του γάμου) .

ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΜΟΥ ΜΥΡΙΣΕ

Βασιλικός μου μύρισε
 για ειδέστε ποιός διαβαίνει (δισ)
 Ο Γιώργος Μήτσος διάβαινε
 στα Γιάννενα πηγαίνει (δισ)
 Στα Γιάννενα και στον πασιά
 και στο βεζίρ' αφέντη (δισ)
 Καλημερά σου μπέη μου
 καλώς το Γιώργο πούρθε (δισ)
 Γιώργημ γιατί μας άργησες
 ν' αρθείς να προσκυνήσεις (δισ)
 Δε μ' άφησαν τα ψλά ηβουνά
 κι αυτές οι κρύες βρύσες (δισ)

Τον καφετζή εφώναξε
 καφέ του Γιώργη φτιάξε (δισ)
 Και το τζηλιάτη φώναξε
 και τούρκικα του λέει (δισ)
 Τζηλιάτη τρούχα το σπαθί
 για το λαιμό του Γιώργη (δισ)
 Κι ο Γιώργο Μήτσος το σκυλί
 τα τούρκικα τα ξέρει (δισ)
 Απ' την κρεβάτα πήδηξε
 στο άλογο καβάλα (δισ)
 Γειά σου χαρά σου μπέη μου
 και συ βεζίρ αφέντη.

ΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ

Ορέ σ' όλον τον τόπο ξαστεριά Νάσιοι περήφανε
 σ' όλον τον τόπο ήλιος
 στο έρμι το Νασιόμι Κεράσοβο
 Ορέ στο έρμι το Κεράσοβο Νάσιοι' Περήφανε
 καπνός βγαίνει κι αντάρα
 σερήμπης μας Νασιόμι μας χάλασε
 Ορέ Σερήμπης μας χάλασε Νασιόμι Περήφανε
 είναι εξήνταέξη
 μας χάλασε Νασιόμι τις στάνες μας
 Ορέ μας χάλασε τις στάνες μας Νασιόμι Περήφανε
 μας χάλασε τις στρούγγες
 μαζεύ' Νάσιοι τα γιδοπρόβατα
 Ορέ μαζεύ' τα γιδοπρόβατα Νασιόμι Περήφανε
 στα Γιάνγενα ταπήγε
 μας πήρε και τους άντρες μας Νασιόμι Περήφανε
 στη φυλακή στη Μπράγκα
 για να του δώσ' Νάσιοι υπογραφή

Ορέ για να του δώσν' υπογραφή Νασιόμ Περήφανε
 για να το καν' τσιφλίκι
 κι υπογραφή Νασιομ δεν έδωσαν
 Ορέ κι υπογραφή δεν έδωσαν Νασιόμ Περήφανε
 για να το καν' τσιφλίκι
 τους δέσανέ Νασιόμ στα κούτσουρα.
 (Τραγουδιέται σαν το «Μπιρμπιλολιάχο μου»).

Κερασσοβίτες σε προπολεμική αναμνηστική φωτογραφία

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΚΕΡΑΣΟΒΙΤΩΝ

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥΣ ΕΩΣ
ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Τα παλιά χρόνια οι γυναίκες δεν γεννούσαν με μαμές, γιατρούς και Νοσοκομεία. Πού τέτοια πολυτέλεια! Όταν ερχότανε η ώρα να γεννήσουν φωνάζανε μερικές γυναίκες που ήταν πρακτικές μαμές και βοηθούσαν με διάφορα πρακτικά μέσα ώστε η γέννα να είναι όσο το δυνατόν πιο αγώδυνη.

Αυτές οι πρακτικές μαμές είχαν αποκτήσει κάποια πείρα και πραγματικά είχαν καλά αποτελέσματα, είτε γιατί ήτανε ο ίσκιος της είτε γιατί νιώθοντας η ετοιμόγεννη ότι υπάρχει κάποια που θα την ξεγεννήσει, έπαιρνε θάρρος και το παιδί ερχότανε στον κόσμο γρήγορα κι αρτιμελές.

Όταν λοιπόν η ετοιμόγεννη γυναίκα ένοιωθε ότι ήρθε η ώρα να γεννήσει, όπως είπαμε φωνάζανε τη μαμή να έρθει και να αρχίσει τη δουλειά της.

Και πρώτα - πρώτα βάζανε ένα κακάδι νερό στη φωτιά να βράσει. Και άμα έβραζε καλά, το βάζανε κάπου που να μπορεί η ετοιμόγεννη να σταθεί όρθια επάνω απ' το κακάδι ώστε ο ατμός να συμβάλλει στη διαστολή για να διευκολυνθεί η έξοδος του παιδιού. Και πράγματι, ο ατμός έκανε σωστή δουλειά στην περίπτωση αυτή.

Η γυναίκα χαλάρωνε με τη ζέστη, και το παιδί άρχιζε να θγαίνει. Μόλις έβγαινε το μισό παιδί οι μαμές το πιάνανε, το τραβούσανε και σιγά - σιγά έβγαινε όλο. Το τοποθετούσαν δίπλα στη λεχώνα σε καθαρά σπάργανα. Έτσι λέγανε

τα κολόπανα. Μετά του κόβανε τον αφαλό και το κομποδένανε στην γραμμική την άσπρη για να γίνει ο αφαλός ωραίος και χωρίς περαιτέρω προβλήματα. Πέρνανε το παιδί το πλένανε, το φαскиώνανε στη σαρμανίτσα και μετά ετοιμάζανε τη λεχώνα. Να θγει το ύστερο, να την πλύγουν και να την θάλουν στο κρεβάτι πλέον να ησυχάσει.

Όλες αυτές οι εργασίες γίνονταν σ' αυτές τις γυναίκες που γεννούσαν στο σπίτι.

Εκείνα όμως τα χρόνια πολλές γεννούσαν και στο χωράφι. Το τι τραβούσαν αυτές και το παιδί ώσπου να έρθουν στο χωριό, δεν χρειάζεται να το πούμε, το καταλαβαίνετε και μόνοι σας. Η λεχώνα εκείνα τα χρόνια είχε και κάποια ιδιαίτερη περιποίηση στο φαγητό και στον ύπνο.

Τις πρώτες μέρες έπρεπε να φάει σταφίδες, λαγγίτες, δηλαδή τηγανίτες, στο τηγάνι και κρασί μαυροδάφνη. Αυτά ήταν τα πρώτα φαγητά που είχαν διπλό σκοπό. Ένα για τη συστολή του σώματος κι ένα για να κατεβάσει γάλα.

Το παιδί έπρεπε να το θηλάσσει απ' τις πρώτες μέρες μέχρι ένα χρόνο ίσως και παραπάνω. Λένε ότι όσο η μάνα θήλαζε το παιδί δεν ξεκινούσε έγκυος. Γιαυτό ο θηλασμός μας τραβούσε πολλές φορές μέχρι και επτά χρόνια. Και η γυναίκα δεν ξεκινούσε έγκυος. Έτσι λένε. Ξένο γάλα το παιδί θάτρωγε μόνο εάν η μάνα του για κάποιο λόγο δεν είχε να του δώσει δικό της. Και λέμε ξένο όχι από πρόβατο ή αγελάδα, αλλά από άλλη μικρομάνα που είχε λίγο περίσευμα γάλα για την εκπλήρωση αυτής της ανάγκης.

Ο ύπνος της λεχώνας έπρεπε να είναι ήσυχος, χωρίς φασαρίες και θορύβους.

Σαράντα μέρες δεν έπρεπε να θγει έξω απ' το σπίτι καθόλου. Μόλις νύχτωνε οι πόρτες όλες κλείνανε και δεν άνοιγε καμία και για κανένα λόγο, για να μην μπαίνουν μέσα τα ισκιώματα* και οι μώρες* και τους πλακώσουν την λεχώνα και το παιδί.

(*) Φαντάσματα

(*) Μώρα: Με το θάρος της πλάκωνε τη λεχώνα και πάθαινε ασφυξία

Και πέραν από τη δύση του ήλιου απ' το σπίτι δεν έβγαινε ούτε καρφίτσα.

Αυτά τα αυστηρά μέτρα ήταν για σαράντα μέρες ώσπου να πάει η λεχώνα με το παιδί στην εκκλησία να διαβαστεί. Να σαραντίσει που λέμε. Μετά τις σαράντα μέρες όλα τα αυστηρά μέτρα αποσύρονταν και η γυναίκα ήταν ελεύθερη να φορτωθεί τη σαρμάντζα με το παιδί και να πάει και στο χωράφι.

Αυτά όλα σε μια φυσιολογική γέννα με ένα παιδί γερό και υγιέστατο.

Υπήρχαν πολλές περιπτώσεις που ένα παιδί έβγαινε στον κόσμο λίγο φιλάσθενο και πολλές φορές ετοιμοθάνατο.

Αυτό το παιδί αφού βλέπανε οι γονείς ότι δεν θα ζήσει πολύ, το βαφτίζανε στον καπνό του τζακιού, ώστε αν πεθάνει, να πεθάνει χριστιανός. Το έπαιρνε κάποιος της οικογένειας στα χέρια του το έχωνε τρεις φορές στον καπνό του Τζακιού λέγοντας και το όνομα που διάλεξαν για το παιδί. Έτσι το παιδί πλέον όσο ζούσε θα είχε και το όνομά του. Εάν το παιδί ήταν γερό τότε η βάφτισή του θα γινότανε κανονικά στην εκκλησία όταν οι γονείς το αποφασίζανε.

Τα βαφτίσια τότε δεν είχαν κάτι το ιδιαίτερο για να το αναφέρουμε ε. Όπως γίνεται τώρα έτσι γινότανε και παλαιά. Στην εκκλησία χαρτίζει ο νουνός το όνομα, σε βουτάει τρεις φορές στην Κολυμπήθρα ο παπάς και αυτό είναι όλο, παίρνεις το όνομά σου και το καμαρώνεις όσο θα ζήσεις.

Και μεγάλωνε το παιδί μέσα στη σαρμάντζα δεμένο με τις φασκές ανάσκελα με το μουτράκι του μόνο έξω να αναπνέει. Δεμένο στην ίδια θέση, ούτε δεξιά ούτε αριστερά. Πάντα ανάσκελα και για πολλά χρόνια. Γιαυτό και τα κεφάλια μερικών από πίσω είναι πλάκα.

Βεβαίως αυτό το δέσιμο στην σαρμάντζα δεν ήταν μόνο να ακινητοποιήσουμε το παιδί και να μην κάνει ζημιές ή μας πέσει πουθενά.

Το δέσιμο είχε και τον άλλο λόγο που ήταν και πιο σπουδαίος. Να κάνουμε πόδια και σώμα ίσια. Και υπήρχε και ένας άλλος λόγος, που δεμένο το παιδί στην κούνια και με την κατασκευή που είχε, το κουνούσαν με το πόδι για να μην κλαίει

ή να κοιμηθεί, ενώ με τα χέρια ή θα γνέθανε ή θα πλέκανε, ή θα κεντούσαν. Όπως λέει και το τραγούδι: «Με τόνα πόδι σ' κούναμε και με τα χέρια σ' γνέσει».

Δειμένο λοιπόν το παιδί στην σαρμάντζα ελευθερώνονταν η μάνα για να κάνει όλες τις δουλειές του σπιτιού. Στο χωράφι αφήγανε τη σαρμάντζα με το παιδί κάτω απ' την τσαπουρνιά, οργώνανε ή θερίζανε και κάπου - κάπου ρίχνανε καιιά ματιά στο παιδί τι κάνει. Αν κοιμάται ή το τρώνε οι μύγες. Αν έκανε τις ανάγκες του. Το βράδυ που θα γυρίζανε απ' το χωράφι θα το αλλάζανε, θάτρωγε και λίγο γάλα απ' τη μάνα του που ήταν και αυτή κουρασμένη και μετά ίσως τόπιανε κοιλόπονος, και όλη τη νύχτα ξενύχτι πάλι. Κακιιά ζωή.

Τέλος πάντων το παιδί μεγάλωνε, πήγαινε στο Σχολείο και άρχιζε να νοιώθει τον εαυτό του. Μάθαινε γράμματα, γνώριζε φίλους, και μπαίγανε στην ηλικία που δύσκολα μαζεύονταν στο σπίτι. Σχολείο και παιχνίδια, παιχνίδια και σχολείο. Τα παιχνίδια που παίζανε τότε τα παιδιά στο προαύλιο του σχολείου, στους δρόμους, στις πλατείες και στα χωράφια, θα τα καταγράψουμε στη συνέχεια. Είναι ανάγκη να τα δέσουμε όλα τα παλαιά παιχνίδια σ' αυτό το κεφάλαιο του παιδιού. Τα παιχνίδια της παλαιάς εποχής των αγοριών και των κοριτσιών είχαν ένα σκοπό. Την διασκέδαση και την άθληση. Τώρα όλα τα παιχνίδια ίσως δεν πρέπει να λέγονται παιχνίδια κάπως αλλιώς πρέπει να λέγονται.

Διότι όλα τα σημερινά παιχνίδια γίνονται για κάποια εκμετάλλευση, για κάποιο άλλο σκοπό. Διότι όλα τα σημερινά παιχνίδια των νέων γίνονται στην καρέκλα. Ηλεκτρονικά. Ενώ τα παλαιά παιχνίδια γίνονταν στην ύπαιθρο, που συγκέντρωναν όλα τα χαρίσματα. Υγεία, διασκέδαση, σώμα γερό. Όλα ομαδικά και πλούσια.

ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΤΑ ΣΚΛΑΒΑΚΙΑ

Έχουμε 2 ομάδες από 5 άτομα και τοποθετούνται αντικρυστά χωρισμένοι από μια γραμμή, την οποία δεν πρέπει να περάσεις διότι θρυσχόμενος στο αντίθετο στρατόπεδο μπορεί να σε

Το Δημοτικό σχολείο του χωριού μας κτισμένο απ' τους παλιούς Κερασοβίτες. Κάποτε στέγαζε 270 παιδιά

πιάσουν. Βγάζουμε 2 παίχτες — ένα από κάθε ομάδα — 3 θήματα μπροστά τους φύλακες. Η κάθε ομάδα προσπαθεί να πιάσει

τον αντίπαλο φύλακα και να τον αιχμαλωτίσει, μια φορά ο ένας και μια ο άλλος με την σειρά.

Ο εισβολέας πηγαίνει στο αντίθετο στρατόπεδο τριγυρίζοντας τον φύλακα για να τον αρπάξει, αλλά αν στην προσπάθειά του τον πιάσει η ομάδα η αντίπαλη τον κάνει σκλάβο.

Έτσι συνεχίζεται για όλη την ομάδα, μέχρι κάποια απ' τις 2 να χάσει όλους τους παίχτες της.

Αυτό ήταν το παιχνίδι που προϋποθέτει εξυπνάδα, πονηριά και γρηγοράδα.

Η ΚΑΜΠΑΝΑ

Το παρακάτω παιχνίδι η καμπάνα, η κατσάλι μαντζάλι όπως το λέγανε, είναι και αυτό ένα απ' τα ομαδικά παιχνίδια. Όσο πιο πολλά ζευγάρια το παίζουν τόσο γίνεται πιο ωραίο και πιο διασκεδαστικό. Στόχος του παιχνιδιού είναι ποιος θα καθήσει πιο πολύ καβάλλα στον αντίπαλο. Ας κάνουμε την αρχή. Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες. Ρίχνουμε σκορτίτσα (λαχνό) ποιος θα καθήσει κάτω και ποιος καβάλλα.

Βάζουμε μια μεγάλη πλάκα κάτω στο χώμα και μια μικρή από επάνω. Αυτή είναι η Καμπάνα. Κάνουμε κύκλο γύρω - γύρω απ' την πλάκα και το παιχνίδι αρχίζει με τους τυχερούς απ' το λαχνό καβάλλα. Κάνει την αρχή ένας απ' την ομάδα που είναι καβάλλα.

Κλείνει τα μάτια του από κάτω του και λέει: Κατσάλι, μαντζάλι τι έχεις θεοτώ.

Πουρνιά, λέει ο αποκάτω. Συνεχίζει ο καβαλλάρης. Κατέβα πουλί πουλάκι μου και χτύπα την καμπάνα και αι σε νοιώσει κανεγείς να επιστρέψετε όλοι πίσω. Την ώρα που ο καβαλλάρης λέει τα παραπάνω κάποιος απ' την ομάδα κατεβαίνει κρυφά - κρυφά θαράει την καμπάνα (τις πλάκες δηλαδή) και γρήγορα - γρή-

γορα ανεβαίνει πάλι καβάλα στον σύντροφό του. Και αφού τακτοποιηθεί τότε αυτός που απήγγειλε το ποίημα ανοίγει τα μάτια του συντρόφου του για να βρει ποιός απ' τους καβαλλάρηδες κατέβηκε και χτύπησε την καμπάνα. Εάν τον πετύχει τον παίχτη, τότε ανεβαίνουν καβάλλα οι παίχτες που ήταν από κάτω και αυτοί επαναλαμβάνουν τα ίδια λόγια και τις ίδιες κινήσεις, όπως και οι προηγούμενοι, εάν δεν τον πετύχει, η ομάδα κάθεται όπως είναι καβάλλα, αλλά τα λόγια τ' λείπει το επόμενο ζευγάρι, όπως έρχεται ο κύκλος.

Τώρα τα λόγια τι σημαίνουν ούτε και εγώ ξέρω να σας πληροφορήσω τι πάει να πει, το κατσάλι, το μαντζάλι, η πουργιά και λοιπά. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι και αυτό το παιχνίδι όπως όλα τα παλιά παιχνίδια, είναι ωραίο, αθλητικό και με πολύ γέλιο. Άλλωστε όλα έτσι ήταν, αθλητικά, αλλά χωρίς αθλητικές εγκαταστάσεις. Γήπεδα είχαμε, όπως όλοι θυμώσατε τα χωράφια. Αθλητικά όργανα, ξύλα, πατσιαβούρες και λοιπά, αλλά ήταν ωραία.

Η ΓΟΥΡΟΥΝΑ

Η Γουρούνα είναι παιχνίδι ομαδικό και παίζεται σαν το χόκεϊ. Ας το παίξουμε λοιπόν να το ξαναθυμηθούμε.

Είμαστε 6—7 παιδιά που κρατάμε όλοι από μια τζουμάκα (μπαστούνι που στην άκρη έχει μια γραθιά). Κάνουμε έναν μεγάλο κύκλο και ανοίγουμε ο καθένας μας από μια τρύπα στο έδαφος.

Ένα παιδί θα κάτσει στο κέντρο του κύκλου, αφού πρώτα ανοίξουμε μια μεγάλη τρύπα εκεί.

Η γουρούνα είναι ένα μπαλάκι βαρύ, που τον καιρό εκείνο δεν το είχαμε κι αντί αυτού, χρησιμοποιούσαμε κονσερβοκούτι.

Ο μεσαίος παίχτης, ο γουρουνάς (αυτός κράταγε το μπαλάκι έξω από την τρύπα, και αυτός ήταν που θα ξεκινούσε το

παιχνίδι) έπρεπε να στείλει το μπαλάκι σε κάποια άλλη τρύπα.

Τα παιδιά του κύκλου προσπαθούσαν να διώξουν τη γουρούνα προς την μεγάλη κεντρική τρύπα.

Εάν η γουρούνα έμπαινε σε κάποιου παίχτη την τρύπα ήταν υποχρεωμένος να κάτσει αυτός στην μέση. Εάν η γουρούνα έμπαινε στην μεσαία τρύπα, τότε τρέχανε όλοι να πιάσουν μια τρύπα κι αυτός που περίσσευε καθότανε στη μέση και γινόταν γουρουνάς.

Βεβαίως το παιχνίδι συνεχίζεται έτσι και τρώγαμε και μερικές τζουμάκες στα πόδια.

Είμαστε σίγουροι πως οι μεγάλοι θα κρυφογελούν και θα θυμούνται τα σημάδια που τους άφησε η γουρούνη από κονσερβοκούτι και η τζουμάκα από κρασιά.

Η ΑΡΜΥΡΑ

Τώρα θα παίξουμε την αρμύρα που και αυτό το παιχνίδι παίζεται με ξύλα όπως η γουρούνα, αλλά ετούτο πιο καλά σε ένα χωράφι, διότι εδώ σκάβουμε. Έχουμε ο κάθε παίχτης ένα σκόπι* με μύτη στο τέλος για να σκάβει το χώμα. Έχουμε και ένα ξυλάκι 20-30 εκατοστά, πιάνουμε ένα μεγάλο κύκλο και σε απόσταση 2-3 μέτρα ο ένας απ' τον άλλο φτιάχνουμε μια τρύπα στο χώμα μπροστά μας, όλοι οι παίχτες και ακουμπάμε όρθιο το ξύλο που κρατάμε. Κάποιος που κρατάει το ξυλάκι και για να αρχίσει το παιχνίδι το πετάει στον απέναντή του αυτός το θαρράει με το δικό του ξυλάκι να πάει μακριά. Τρέχει αυτός που τόριξε να το φέρει και να το θάλει σε κάποια τρύπα των άλλων παιχτών, που οι άλλοι παίχτες μέχρι να πάει αυτός να φέρει το ξυλάκι σκάβουμε γύρω - γύρω απ' τη μικρή τρύπα που είχε αρχικά. Αυτός ερχόμενος κάπου θάβρισκε να έβαζε το ξυλάκι και η σει-

(*) Μαγγούρα

ρά ήτανε σε άλλον που θα το στείλει μακριά να δώσει τη δυνατότητα στην ομάδα να σκάψουν τον τόπο του.

Αυτό δεν είχε καμιά τιμωρία για τον παίχτη που θάχε μεγάλο σκάμα απ' το να δείχνει την ανικανότητα ως προς το τρέξιμο για την επαναφορά του ξύλου. Χαμένος ήταν δηλαδή αυτός που είχε μεγαλύτερο σκάμα και νικητής ήταν αυτός που είχε μικρότερο σκάμα στην τρύπα του.

ΤΑ ΚΙΟΣΙΑ

Θα αποδώσουμε αυτό το καλό και ενδιαφέρον παιγνίδι όπως το θυμούνται μερικοί με γερή μνήμη. Τα κιόσια είναι 4 ξυλάκια στρογγυλά σχισμένα στη μέση. Είχαν μήκος 15 εκατοστά. Τα δύο απ' αυτά έχουν απ' την στρογγυλή πλευρά χαραγμένες έξη χαρακιές και το άλλο 12. Τα άλλα δύο είναι αχαράκωτα. Είμαστε 2 ή 3 παίκτες και αρχίζουμε να παίζουμε με την σειρά. Πιάνουμε 2 στο ένα χέρι και 2 στο άλλο και τα κτυπάμε στον αέρα να πέσουν κάτω και λέμε κιόσι ένα — όταν πέσουν κάτω — για να ξεσιλιστείς (η λέξη εννοεί να αρχίσεις να μετράς). Πρέπει το ένα κιόσι να έχει την κοιλιά επάνω και τα άλλα από κάτω. Εάν έρθουν 2 επάνω και 2 κάτω, τότε τα ρίχνει ο άλλος παίχτης μέχρι να πέσουν με τον τρόπο που είπαμε.

Εάν έρθουν σωστά, τότε ο παίχτης αρχίζει να γράφει πόντους μέχρι το 101.

Με ένα κιόσι έχει ένα πόντο, αν έρθουν όλα τα κιόσια με την κοιλιά επάνω γράφει 4 πόντους. Αν έρθουν 2 επάνω και 2 κάτω γράφει 2, αν έρθουν 3 επάνω γράφει 3. Αν έρθουν όλα με την καιπούρα επάνω δεν γράφει τίποτα. Αν έρθει το κιόσι που είναι χαρακωμένο με 6 χαρακιές γράφει 6 πόντους, αν έρθει με την κοιλιά επάνω και πίσω είναι χαρακωμένο με τις 12 χαρακιές τότε γράφει 12 πόντους. Αυτό συνεχίζεται μέχρι να συμπληρώσουν τους 101 πόντους, βγαίνοντας ο πρώτος, ο δεύτερος κλπ.

Όλοι οι παίχτες παίζουν από μια φορά ο καθένας, σημειώνοντας τους πόντους. Δυό φορές ρίχνει αυτός που όταν ξεκίνησε έφερε το κιόσι ένα και του έδωσε το δικαίωμα να γράψει πόντους. Μετά από αυτό ρίχνει από μια φορά.

Αυτά είναι τα κιόσια και όπως είπαμε είναι παιγνίδι ωραίο και τυχερό. Παίξτε το.

ΨΗΛΗ ΚΑΜΠΥΛΑ

Η ψηλή καμπύλα παίζεται και αυτό το παιγνίδι με δυό ομάδες. Ρίχνουν σκουρτίτσα (λαχνός) ποιά ομάδα θα καθήσει κάτω.

Μια απ' αυτές κάθεται κάτω, σκυμένοι λίγο και πιασμένοι απ' τους ώμους και τα κεφάλια όλα μαζί στη μέση. Ένας απ' την ομάδα είναι ελεύθερος να τη φυλάει να μην πηδήξει κανένας απ' την άλλη ομάδα επάνω. Έχει ένα σκοινί τέσσερα πέντε μέτρα που τη μια άκρη κρατάει η ομάδα και την άλλη άκρη ο φύλακας, που έρχεται γύρω - γύρω απ' την ομάδα του.

Η άλλη ομάδα με τρόπο που να μην τους αγγίζει ο φύλακας προσπαθούν να πηδήξουν καθάλλα στους σκυμένους. Εάν κατά τη διάρκεια που προσπαθούν να καθάλλουν χτυπήσει κάποιον ο φύλακας τότε κάθεται κάτω η άλλη ομάδα. Εάν πάλι δεν χτυπήσει κανέναν και ανέβουν όλοι επάνω τότε διαλέγει κάποιον που να είναι έτοιμος να πέσει, κάθεται και περιμένει πότε θα πέσει πιο πολύ την καθάλλα. Αυτό είναι ψηλή καμπύλα.

Αυτό επαναλαμβάνεται συνέχεια πότε με τη μια ομάδα κάτω και πότε με την άλλη.

Η ομάδα που έχει παίχτες έξυπνους και σδέλτους θα κερδίσουν πιο πολύ την καθάλλα τους, αυτό είναι ψηλή καμπύλα.

ΧΑΜΗΛΗ ΚΑΜΠΥΛΑ

Η χαμηλή καμπύλα είναι και αυτό το παιχνίδι της καβάλλας. Αλλά αυτό παίζεται με διαφορετικό τρόπο. Όχι με σχοινάκι και όρθιοι που παίζεται η ψηλή καμπύλα. Εδώ κάθεται μια ομάδα κάτω και ένας πίσω απ' τον άλλο, ο πρώτος ακουμπάει τους αγκώνες του κάπου σταθερά και σκυμένος όπως είναι έρχεται ο άλλος τον πιάνει απ' τη μέση και βάζει το κεφάλι του κάτω απ' τα χέρια του για να μην τον χτυπήσουν. Το ίδιο κάνουν και οι άλλοι στη συνέχεια ένας πίσω απ' τον άλλο. Η άλλη ομάδα ένας - ένας πηδάνε επάνω στα σκυμένα παιδιά. Εάν πέσει ένα παιδί κάτω τότε χάνει η ομάδα και είναι υποχρεωμένη να καθύσει κάτω. Γιαυτό τα πρώτα παιδιά πρέπει να πηδήσουν πολύ μπροστά για να μείνει χώρος και για τα άλλα παραπίσω. Εάν τα πρώτα παιδιά πηδήξουν αδύνατα και σταθούνε πίσω τα υπόλοιπα πρέπει να πηδήξουν επάνω και απ' τους συντρόφους τους για να μπορέσουν να σταθούνε κάπου. Και εδώ στην περίπτωση αυτή δυσκολεύουν τα πράγματα και οι πιθανότητες να χάσουν αυξάνονται γιαυτό θέλει προσοχή στα πρώτα παιδιά που θα πηδήξουν να είναι ελαφρά και σβέλτα για να πάνε πολύ μπροστά, ώστε να χωρέσει και τους άλλους να καθήσουν λίγο καβάλλα.

Η ΜΗΛΙΑ

Και ετούτο εδώ το παιχνίδι είναι πάλι με καβάλλες. Πάλι με λαχνό ποιά ομάδα ξεκινάει πρώτη. Και πρώτη ομάδα είναι αυτή που μπαίνει καβάλλα. Κάνει κύκλο η πρώτη ομάδα και από πίσω πάει η ομάδα που θα μπει καβάλλα. Δίνει το σύνθημα κάποιος και τα παιδιά ρίχνονται στην πλάτη των από κάτω. Και όπως είναι ο κύκλος έτσι πάει και το ερωτηματολόγιο με τη σειρά. Και αρχίζει το παιχνίδι ας πούμε από κάποιο νούμερο ένα.

Συκώνει το χέρι επάνω απ' το κεφάλι με ανοιχτά δυό δάχτυλα ή τρία ή όλα και λέει:

Πλάι - πλάι στη μηλιά πόσα μήλα έχω; Ο από κάτω πρέπει να μαντέψει πάσα δάχτυλα δείχνει ο παίχτης. Εάν είχε δυό δάχτυλα σηκωμένα και αυτός έλεγε τρία έχανε και η καθάλλα συνεχίζονταν και την ερώτηση θα την έκανε ο επόμενος, δηλαδή το νούμερο δύο. Εάν και αυτός δεν πετύχαινε τα μήλα θα ρωτούσε ο άλλος και ο άλλος μέχρι που κάποιος θα το πετύχαινε και έτσι η ομάδα θα άλλαζε στάσεις για να ξεκουραστούν λιγάκι και οι αποκάτω. Είναι παιχνίδι που βασίζεται ποιο πολύ στην τύχη, εφόσον δεν βλέπεις από πίσω πόσα δάχτυλα δείχνει ο παίχτης.

ΤΑ ΠΕΝΤΑΚΙΑ

Τα πεντάκια είναι απλώς τα πεντοβολα. Πέντε βόλους, το λέει και το όνομά του. Εμείς είχαμε πέντε στρογγυλές ποταμισίες πέτρες, βότσαλα. Αυτό το παιχνίδι τοπ αίζανε πιο πολύ τα κορίτσια. Είχανε μεγαλύτερη δεξιοτεχνία και δεν χάνανε εύκολα παρόλο ότι είχανε μικρά χειράκια. Διότι τα πεντάκια το μεγάλο χέρι, το ανδρικό ως πούμε, αν ήξερε να τα παίζει καλά τα μαζεύει πιο εύκολα. Αλλά τα κορίτσια σ' αυτό το παιχνίδι ήταν άπιαστα. Ας το παίξουμε.

Πέρνουμε στο δεξί μας χέρι και τα πέντε πεντάκια. Πετάμε το ένα λίγο ψηλά, και ώσπου να κατέβει αυτό τα τέσσερα τα σκορπάμε γυρίζοντας το χέρι ανάποδα να πέσουν οιαλά στο έδαφος γυρίζουμε αμέσως και πιάνουμε στον αέρα αυτό που κατεβαίνει μετά το ξαναπετάμε και πέρνουμε ένα το βάζουμε στο άλλο χέρι, το ξαναπετάμε πέρνουμε το άλλο, αυτό γίνεται τέσσερες φορές, όσα τα πεντάκια. Όταν τα μαζέψουμε ένα - ένα από κάτω δεν πρέπει να αγγίξει κανένα άλλο γιατί τότε χάνουμε. Στη συνέχεια πετάμε πάλι το ένα επάνω και ρίχνουμε τα άλλα κάτω. Τώρα θα τα πάρουμε από δυό - δυό. Με την ίδια κίνηση μετά θα πάρουμε το ένα και τα τρία μαζί, μετά το ίδιο και θα τα πάρουμε και τα τέσ-

σερα μαζί. Στη συνέχεια πετάμε ένα επάνω, τα άλλα τα σκορπάμε κάτω και το ένα από αυτά είναι κούκος. Τα μαζεύουμε και αυτά ένα - ένα στο αριστερό χέρι και φτάνουμε στην τελευταία φάση στη γέφυρα. Με τον ίδιο τρόπο τα ρίχνουμε κάτω και ένα-ένα μετά τα περνάμε από κάτω απ' τα δυό δάχτυλα του άλλου χεριού που έχουν σχηματίσει γέφυρα. Εάν και εδώ τα περάσουμε όλα τότε κερδίσαμε.

Ο ΦΟΥΤΣΙΟΣ

Ο Φούτσιος είναι και αυτό ένα καλό παιχνίδι. Έχει και αυτό λίγο καβάλα, και παίζεται με δυό παίχτες. Φούτσιος λέγεται μια μικρή στρογγυλή πέτρα αυτός είναι και ο ρυθμιστής του παιχνιδιού. Έχουμε και από μια σημαδά (επίπεδη πέτρα) ο κάθε παίχτης και πριν αρχίσει το παιχνίδι σαλιώνουμε το φούτσιο από μια μεριά και λέμε, τι θέλει, Ήλιο ή βροχή; Βροχή εννοούμε το σαλιομένο μέρος, αν πούμε βροχή και ο φούτσιος αφού τον πετάξουμε ψηλά, πέφτοντας κάτω με το σαλιομένο μέρος από κάτω, τότε ο παίχτης αυτός που είχε τη βροχή θα στήσει το φούτσιο.

Το παιχνίδι όπως είπαμε παίζεται με δυό παίχτες, διαλέγουμε ένα ίσιο μέρος και βάζουμε δυο γραμμές απόσταση περίπου πέντε μέτρα η μια απ' την άλλη. Στη μια γραμμή βάζουμε το φούτσιο και στην άλλη γραμμή κάθετα ο παίχτης που θαρίχνει τη σημαδά (δηλ. αμάδα).

Κάθεται λοιπόν ο πρώτος παίχτης και βάζει το φούτσιο κάτω και τη σημαδά από πάνω και πλαγιαστά προς τον παίχτη, ρίχνει ο άλλος τη δικιά του σημαδά με σκοπό να απομακρίνει τη σημαδά απ' το φούτσιο, αν τα καταφέρει ξαναστήνεται ο φούτσιος, με τη σημαδά αυτή τη φορά αντίθετα που ο φούτσιος να φαίνεται απ' τον παίχτη. Ξαναρίχνει ο παίχτης τη σημαδά που είναι επάνω στο φούτσιο, και αν τα καταφέρει ο φούτσιος πλέον θα τοποθετηθεί επάνω στη σημαδά αυτή τη φορά. Ξαναρίχνει ο

παίχτης τη σημαία του με σκοπό να διώξει το φούτσιο που είναι επάνω στη σημαία όσο μπορεί πιο μακριά. Και αφού το καταφέρει αρχίζει να περπατάει με την όπισθεν μακριά απ' τη γραμμή που έριχνε τη σημαία ο άλλος τρέχει γρήγορα - γρήγορα να πάει να μαζέψει το φούτσιο να τον βάλει επάνω στη σημαία του όπως ήταν πρώτα και στη συνέχεια τρέχει να προλάβει τον άλλο που με την όπισθεν απομακρύνονταν όλο και πιο πολύ. Εκεί που τον έφτανε τον έπερνε καθάλλα και τον γύριζε στη γραμμή που έριχνε τη σημαία.

Το παλιό Σχολείο μας, που κτίσθηκε μετά την απελευθέρωση, θεμελιωμένο εκεί που ήταν η «κούλα» του Μπέη, η οποία κατεδαφίστηκε, για να μην υπάρχει ίχνος από Τουρκιά στο χωριό

Την σειρά τώρα είχε ο άλλος να στήσει το φούτσιο εάν κατά τη διάρκεια των τριών φάσεων του παιχνιδιού δεν πετύχαινε το σκοπό του έπαιρνε ο άλλος σειρά. Το παιχνίδι αυτό το λέγαμε και φούκατα καθάλλα.

Αυτά είναι παιχνίδια που παίζαμε έξω απ' το σχολείο, όπως

και πολλά άλλα που θα σας τα αναφέρω και που ήταν μέσα στα χρόνια της νεότητας των Κερασοβιτών. Ήταν ο Γκαβός, οι Κλέφτες, το Βαλιμά - Βαλιμά, το Πού πατάς, τα Τσιολιγκάρια, τα Σκαμνάκια, το Τόπι της Πλάκας, η Μέλισσα, το Δαχτυλίδι, το Κότσι, το Πουλάκι, το Σκαμνάκι, η Σανίδα στο στρίντζιλο και άλλα τόσα πολλά.

Και το παιδί μεγάλωνε μέσα στα παιχνίδια του και στα γράμματά του. Και πολλές φορές στα ξένα να κουβαλάει πέτρες με τα μουλάρια και λάσπη. Μεγάλωνε το παιδί και οι γονείς θέλανε να το αρραβωνιάσουν.

Τι αρραβώνα; Λόγο θα δίνανε.

Ένας πατέρας ενός αγοριού ήθελε να πάρει νύφη στο γιό του την κόρη του τάδε; Ξεκινούσε και πήγαινε στο σπίτι αυτού του τάδε και το κουβεντιάζανε. Εάν οι δυό πατεράδες συμφωνούσανε, τότε την άλλη Κυριακή θα γινότανε οι αρραβώνες. Δηλαδή θα δίνονταν ο λόγος.

Θα πήγαινε ο πατέρας, η μάνα, ο γαμπρός, στο σπίτι της νύφης θα πίνανε το ρακάκι τους, θα λέγανε τα καλορίζικα και αυτό ήταν όλο. Από εδώ και πέρα τα παιδιά θα ήταν αρραβωνιασμένα και θα βλέπόντουσαν κάθε Πάσχα και Πανηγύρι στο μεσοχώρι, και εκεί στα κλέφτικα μην τους πάρουν χαμπάρι οι γονείς ή ο κόσμος ότι κοιτάζονται, ντροπής πράμα το λόϊασμα, πόσο μάλλον το αγκάλιασμα. Έτσι ήταν τότε.

Για φιλέ; Θεός φυλάξοι, ντροπή ακόμα και να το προφέρουν όχι και να φιληθούνε.

Τα δυό παιδιά θα γνωρίζονταν καλά όταν οι πατεράδες αποφασίζανε να τα παντρέψουν. Τότε, μετά το γάμο θα άκουγε τη φωνή ο ένας του άλλου. Όλα μετά το γάμο.

Και πολλές φορές και πιο πέρα απ' το γάμο μερικά πράγματα γνωριμίας.

Ναι μην σας φαίνεται πολύ παράξενο. Έτσι ήταν τότε. Η γυναίκα τον άντρο δεν τον φώναζε με το όνομα γιατί ήταν και αυτό ντροπή. Τι να φωνάξει Νίκο; άπα - πα. Όταν ήθελε να τον φωνάξει; Το όνομά του ήταν (Ορέ συ) ούτε Κώστα ούτε Γιάννη (Ορέ συ).

Βεβαίως όλα αυτά μετά το γάμο. Και αφού είχαν γνωριστεί και λιγάκι.

Αυτές ήταν οι αρραβώνες τον παλαιό καιρό για να έρθουμε και στο θέμα μας.

Αραβώνες χωρίς παπάδες, δαχτυλίδια και σταυρούς χρυσούς. Με ένα λόγο, αλλά λόγο συμβόλαιο.

Πολύ σπάνιες περιπτώσεις να χαλούσαν τέτοιοι αρραβώνες εκείνο τον καιρό. Έδωγε το λόγο ο πατέρας για το γιο ή την κόρη και δεν τον γύριζε με τίποτα. Πολλές φορές αυτός ο λόγος δίνονταν και όταν τα παιδιά ήταν στη σαριμάντζα μωράκια αφού οι πατεράδες είχαν κάποια φιλία και τα παιδιά μεγάλωναν αρραβωνιασμένα χωρίς να το ξέρουν.

Το μαθαίνανε όταν έρχονταν σε κάποια ηλικία που να καταλαβαίνουν τι εστί αρραβώνας. Τι εστί κατευθυνόμενη ζωή απ' τον πατέρα και τη μάνα μέχρι τα βαθειά γεράματα ή τέλος πάντων όσο θα ζούσαν. Αυτός ήταν ο αρραβώνας και προχωρούμε στο γάμο που είτε τον θέλανε είτε δεν τον θέλανε θα παντρευότανε.

Με τον καιρό θα συνήθιζε ο ένας τον άλλο.

ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Ο ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ

Ο γάμος γινότανε πάντα την Κυριακή.

Ο χωριάτικος γάμος έχει πολλά και ποικίλα έθιμα. Πολλά τραγούδια και κάνει μέρες να τελειώσει. Αρχίζει απ' την Τετάρτη.

Ο μπράτιμος, ή βλάμης, είναι ο αδελφικός φίλος του γαμπρού που τους ενώνει ο παπάς, κόβοντας λίγο τις απαλάμες των χεριών τις ενώνει στην κοψιά ώστε να ενωθούν τα αίματα και συγχρόνως τους ευλογάει, γιαυτό και λέγονται σταυραδερφοί.

Και οι γονείς τους τούς φώναζαν Σταυρογιούς.

Ο βλάμης λοιπόν την Τετάρτη ετοίμαζε τα μουλάρια και έφερνε τα ξύλα απ' το δούλο για να ψήσουν το ψωμί του γάμου.

Την Τετάρτη επίσης ερχότανε και οι δερφοπτές. Αυτές ήταν δυό κοπέλλες ανύπαντρες με γονείς και συγγενείς του γαμπρού.

Δερφοπτές, δηλ. αδελφοποιητές, είχε και η νύφη απ' το δικό της σόϊ.

Οι δερφοπτές ερχότανε και ετοιμάζανε το σπίτι.

Την Πέμπτη πιάνανε τα προζύμια του ψωμιού στο σπίτι του γαμπρού με χορό και τραγούδια. Πέρνανε και λίγο αλεύρι στα χέρια τους και πηγαίνανε στο σπίτι της νύφης και αλευρώνανε το σόϊ της που ήταν εκεί μαζεμένο.

Το ίδιο κάνανε και απ' της νύφης την πλευρά την άλλη μέρα που πιάνανε τα δικά της τα προζύμια, αλευρώνανε το σόϊ του γαμπρού.

Το Σάββατο δράδου πηγαίνανε στη δρύση του χωριού να πάρουν νερό με το κανάτι.

Το κανάτι ήταν στολισμένο με λουλούδια. Παίρνανε νερό να ζυμώσουν την κλούρα. Το κανίσκι που λένε και το οποίο θάσπαγε ο γαμπρός δύο φορές στο κεφάλι του την άλλη μέρα και θα τρώγανε τα νιόγαμπρα πρώτα και μετά όλοι οι καλεσμένοι.

Το ζύμωμα γινόταν με βιαλιά και τραγούδια. Και αφού τελειώνει το ζύμωμα το ασημίωνανε και τα νομίσματα τα παίρνανε οι δερφοπτές.

Το κάλεσμα των συγγενών για το γάμο, τοι γαμπρού γι-

Παραδοσιακός γάμος στο χωριό μας

νότανε την Παρασκευή ενώ της νύφης το Σάββατο. Το σόϊ τους το καλούσαν οι δυό δερφοπτές με μια κόφα στολισμένη με λουλούδια και γειάτη κρασί.

Σε κάθε σπίτι που πηγαίνανε τους δίνανε να πιούμε λίγο απ' την κόφα σαν πράξη αποδοχής του καλέσματος. Εάν καιμιά φορά δεν βρίσκανε κανέναν στό σπίτι τότες οι κοπέλλες καρφώνανε ένα λουλούδι απ' την κόφα στην πόρτα και αυτό έδειχνε ότι καλέστηκαν στο γάμο.

Την Κυριακή πρωί - πρωί μια παρέα με τον γαμπρό αστόλιστο ακόμα μαζί με κλαρίνα και βιολιά και με ένα μπαϊράκι στολισμένο με λουλούδια και τρία μήλα στην κορφή του σταυρού που το πανί του ήτανε κατάλευκο και μεγάλο και με την κόφα στολισμένη και αυτή με λουλούδια και γεμάτη κρασί, πήγαιναν να καλέσουν το μπράτμο.

Με τον ίδιο τρόπο καλούσαν μετά το γονό, (κουμπάρο), που θα στεφάνωνε τα παιδιά

Ο γονός είχε ετοιμάσει ψητά, λαγγίτες, κρασί και τους περίμενε. Αφού ήρθαν θα φάγε θα πιούνε και όλοι μαζί θα γυρίσουν στο σπίτι του γαμπρού. Μεταφέρανε και ένα σωρό φαγητά πάνω στο κεφάλι τους σκεπασμένα με καλοκεντημένα μικρά τραπέζοζοιάντηλα.

Ένας κράταγε το μπαϊράκι του γονού που το ύφασμα και αυτό ήτανε άσπρο.

Αφού γυρίζανε στο σπίτι του γαμπρού έφευγαν πάλι με την κόφα και τα όργανα και πήγαιναν να καλέσουν τη νύφη. Ένα δείγμα ότι όλα ήταν έτοιμα και ότι σε λίγο θα επανέλθουν να την πάρουν οριστικά. Η νύφη στολιζόταν στο άλλο δωμάτιο, στο κελάρι που λέμε και δεν έπρεπε να τη δούνε.

Γυρίζανε μετά στο σπίτι του γαμπρού και αρχίζαν να τον στολίζουν. Τον βάζανε να καθήσει σε μια πέτρα να τον λούσουν και να τον ξεγυρίσουν. Το λούσιμο γινότανε με βασιλικό και κρασί και με τραγούδια.

Και αφού όλα ήταν έτοιμα ξεκινούσαν με πομπή για το σπίτι της νύφης.

Είχαν και δυό ή τρία άλογα στολισμένα με λουλούδια στο κεφάλι και πολύχρωμες βελόντζες στο σαμάρι για το φόρτωμα της προίκας που έπαιρνε η νύφη.

Στο πρώτο άλογο ήταν καθάλα ο αδερφός του γαμπρού ή θείος που τον λέγανε Σκαργιάτη. Έμπαινε πρώτος στο σπίτι της νύφης με την κόφα στα χέρια και κέρναγε με αυτή τους γονείς και συγγενείς της νύφης.

Άφηνε τη δικιά του κόφα και έπαιρνε την άλλη της νύφης

και γύριζε έξω και κέρναγε τους συγγενείς του γαμπρού που είχαν σταματήσει λίγο πιό έξω.

Σταν έμπαιναν στην αυλή της νύφης ο γαμπρός θα πετάξει το μήλο επάνω απ' το σπίτι. Αυτό θα το κάνει και η νύφη στο σπίτι του γαμπρού σαν φτάσει.

Μετά όλοι μαζί μπαίνανε στο σπίτι της νύφης, τραβούσαν τον γαμπρό στο δωμάτιο που θα γινότανε οι αρραβώνες και οι άλλοι τραγουδούσαν: «Έδγα νύφη απ' το κελάρι να σε δει το παλληκάρι».

Ο μπράτμος εδώ πρέπει να ποδέσει τη νύφη. Να της φορέσει τα νυφικά παπούτσια που αγόρασε ο γαμπρός.

Ακολουθούσε χαιρετισμός απ' όλο το σόι της νύφης και μετά έμπαιναν μέσα στο δωμάτιο για τους αρραβώνες. Έξω οι άλλοι είχαν καταπιαστεί με το φόρτωμα της προίικας.

Όταν όλα ήταν έτοιμα ξεκινούσαν για την εκκλησία.

Μπροστά πήγαινε ο γαμπρός με το σόι του και πίσω η νύφη που την κρατούσαν οι ίδιοί της και ακολουθούσε όλο της το σόι μέχρι να την παραδώσουν στο γαμπρό έξω απ' την Εκκλησία, στο προαύλιο που τους περίμεναν οι γονείς του γαμπρού, οι οποίοι χορεύανε το τραγύδι «Παγωνί μου, Παγωνάκι μου».

Μαζί τους είχαν και ένα αγοράκι συγγενικό για να το περάσει η νύφη τρεις φορές απ' τους ώμους της για να κάνει όλο αγόρια.

Αφού φτάνανε ακολουθούσε χαιρετισμός στη νύφη απ' τους γονείς του γαμπρού. Η νύφη προσκινούσε τρεις φορές στον καθένα με τα μάτια κατεδασμένα πάντα και χωρίς καμιά φορά να τα σηκώσει. Τη χαιρετούσαν όλοι οι συγγενείς, πέρναγε και το αγοράκι επάνω απ' τους ώμους της και μετά μπαίνανε πλέον μέσα στην εκκλησία για τα στέφανα.

Η μάνα του γαμπρού δεν καθότανε στα στέφανε, παρά έφευγε με λίγες γυναίκες συγγενείς και πήγαιναν στο σπίτι να περιμένουν τα νιόγαμπρα. Όταν τελείωνε το μυστήριο τραβούσαν για το σπίτι του γαμπρού.

Απ' της νύφης το σόι πήγαιναν λίγα άτομα μαζί με τα νιόγαμπρα ή εννέα ή έντεκα, που τα λέγανε Μπογτζιάδες.

Οι δε υπόλοιποι γύριζαν στο σπίτι που ήταν στρωμένα τα τραπέζια με φαγητά και κρασιά για να φάνε. Η Πριμπί έφτανε στο σπίτι του γαμπρού και η νύφη πέταγε το μήλο.

Το μήλο το πέρνανε απ' το μπαϊράκι του γαμπρού και ήταν γεμάτο με νομίσματα. Μετά στην πόρτα του σπιτιού που την περιμένει η πεθερά της θα αλοΐψει το πανωκάσι της πόρτας τρεις φορές με βούτυρο.

Η πεθερά θα βάλει στα νιόγαμπρα στο κεφάλι τους μια κουλούρα ψωμί που επάνω έχει μια σούμα άσπρο μαλλί.

Να ζήσουν, να γεράσουν και να ασπρίσουν σαν το άσπρο μαλλί της σούμας.

Περνώντας το κατώφλι της πόρτας η νύφη θα μπει με το δεξί πόδι μπροστά και θα περάσει επάνω από χρυσά νομίσματα που είχαν ρίξει οι γονείς του γαμπρού.

Ύστερα τα νιόγαμπρα τραβούσαν στο νυφικό δωμάτιο που εκεί θα τους δώσει ο νονός μια μπουκιά ψωμί απ' τη δική του κουλούρα και μέλι για να φάνε.

Και τέλος θα καθήσουν στο τραπέζι που είναι έτοιμο να φάνε όλοι μαζί.

Μετά το φαγητό θα πάνε τα όργανα με τον μπράτσιο και μερικούς άλλους να πάρουν τους γονείς της νύφης για το χορό.

Πρώτα θα πούνε τα επιτραπέζια τραγούδια του γαμπρού και της νύφης και γενικά του γάμου και μετά αρχίζει ο χορός.

Πρώτα χορεύει ο νονός με το μπαϊράκι του και μετά οι γονείς των νεονύμφων.

Μετά τα νιόγαμπρα χορεύουν τον γαμπριάτικο χορό και τα νυφιάτικα τραγούδια που είναι διασκευασμένα για το χορό των νεονύμφων. Μετά το ζευγάρι έχουν σειρά να χορέψουν οι Μπογτζιάδες όσοι και αν είναι και όλοι οι καλεσμένοι.

Και αφού ο χορός συνεχίζεται, το απόγευμα καταφθάνουν όλοι οι συγγενείς με τα κανίσκια τα κρασιά και τα φαγητά.

Στρώνεται το βραδυνό τραπέζι με μια μεγάλη ποικιλία φαγητών και κρασιών.

Οι οργανοπαίχτες κάνουν και αυτοί μια στάση για να φάνε, να πιούνε και να πάρουν μια ανάσα, που λέει ο λόγος.

Μετά το φαγητό ο χορός ξαναρχίζει με πιο πολύ κέφι και ζωντάνια γιατί ήπιανε και λίγο κρασί παραπάνω.

Και το λίγο κρασί παραπάνω μπορεί να κρατήσει το χορό μέχρι τη δευτέρα το μεσημέρι ή και το βράδυ ακόμα, αυτό θα εξαρτηθεί αν είναι πολλοί απ' το συγγενολόϊ.

Πάντως τα παλιά χρόνια ο γάμος κράταγε μέχρι τη δευτέρα το απόγευμα.

Και τα νιόγαμπρα ξενυχτούσαν και αυτά με τους καλεσιμένους. 'Αλλωστε όλος αυτός ο σαματάς γι' αυτούς γινότανε να μην ξενυχτήσουν κι όλας;

Αφού χορέψουνε όλοι και ο γάμος πάει να τελειώσει αρχίζει το ξεπροβόδισμα των καλεσιμένων όπως τους μαζέψανε.

Πρώτα ξεπροβοδίζουν τους συγγενείς της νύφης με τα όργανα ως τη μέση της διαδρομής για το σπίτι τους. Μετά γυρίζουν και έχει σειρά ο νονός. Τον βγάζουν και αυτόν με τα όργανα ως το μεσοχώρι χορεύοντας και τραγουδώντας και πίνοντας κρασί. Λέγοντας και το τραγούδι «Κάτσε νόνε κόμα πόψε».

Φεύγει λοιπόν και ο νονός και γυρίζουν στο σπίτι του γαμπρού όλοι οι συγγενείς. Φεύγουν και τα όργανα και η νύφη εδώ θα δωρίσει τους συγγενείς του γαμπρού.

Θα τους βάλει από ένα ζευγάρι καλοφτιαγμένες με τα ίδια της τα χέρια κάλτσες (τσουράπια) στον ώμο τους.

Στον πεθερό μπορεί να του ρίξει στον ώμο ένα καλό πουκάμισο, στην πεθερά ένα μεγάλο μπουρπουλομάντηλο με ρέσια μεγάλα. Και άμα πάρουν τα δώρα τους όλοι παίρνει τέλος ο πολυήμερος γάμος.

Εάν ο γάμος τελειώσει δευτέρα βράδυ τα νιόγαμπρα δεν θα κοιμηθούνε μαζί γιατί ξημερώνει Τρίτη και δεν κάνει.

Η νύφη θα κοιμηθεί με τις δερφοπτές και το πρωί μόλις καλοξημερώσει θα πάνε μαζί στη βρύση για νερό. Θα πάνε να της δείξουν τη βρύση που είναι για να πηγαίνει να φέρνει κρύο νερό στα πεθερικά της.

Στη βρύση τότε πηγαίνανε για νερό με τις μπούκλες και τα γκιούμια.

Αφού γυρίζανε στο σπίτι οι δερφοπτές με τη νύφη έπρεπε

να καταπιαστούν με το καθάρισμα του σπιτιού. Να πάνε τα τραπέζια και τους καναπέδες στους κατόχους τους και ό,τι άλλο είχανε δανειστεί για το γάμο.

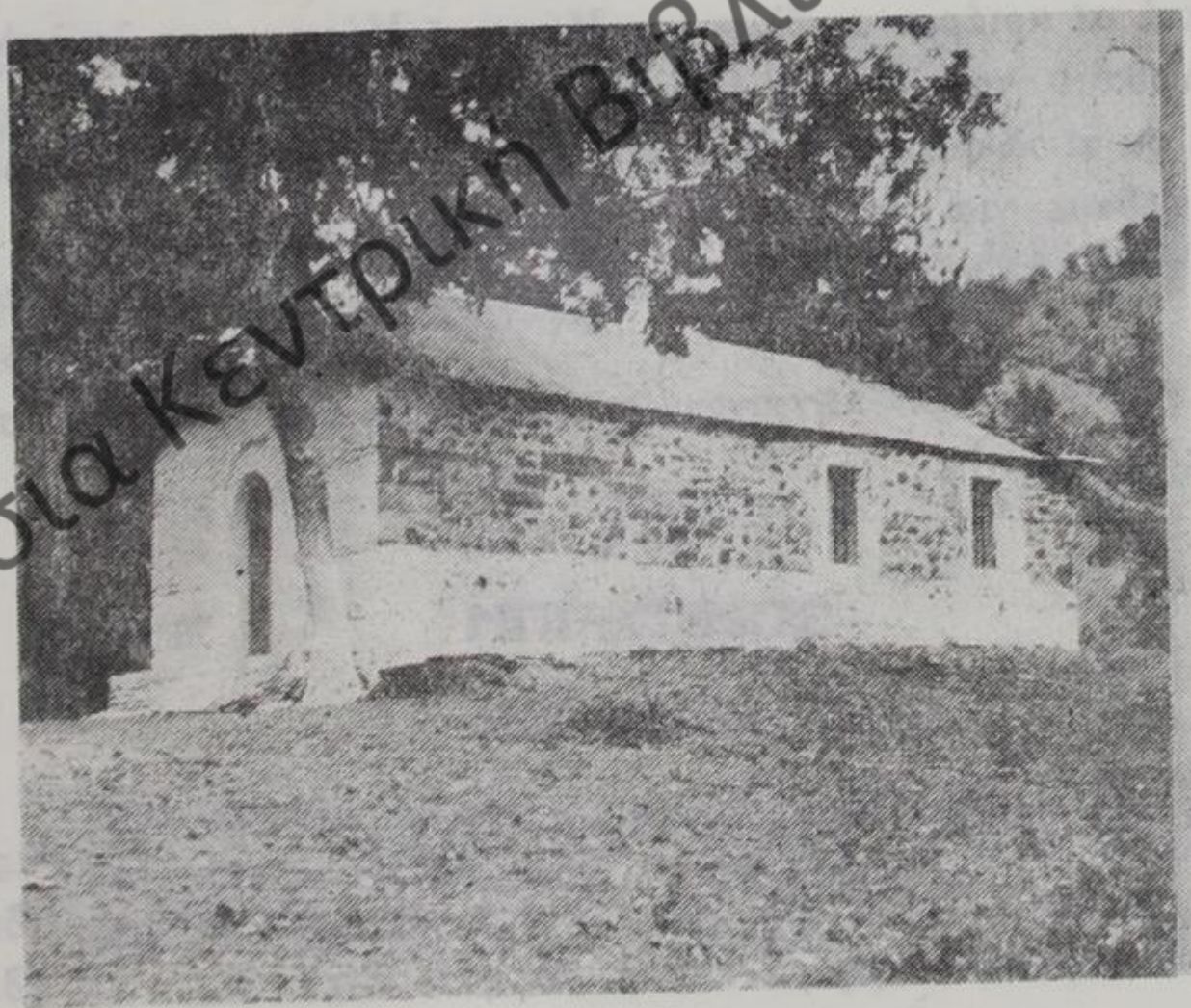
Την Τρίτη το βράδυ θα κοιμηθούν τα νιοπαντρα μαζί. Τους στρώνουν το κρεβάτι οι δερφοπτές με κάτασπρα κεντημένα σεντόνια. Την Τετάρτη το πρωί παίρνουν οι δερφοπτές τα σεντόνια να τα πλύνουν στο ποτάμι.

Έτσι τελειώνει ο πολυήμερος, πολυδάπανος και πολυχαρούμενος συγχρόνως γάμος.

Αλλά ήταν γάμος. Ήταν κουραστικός, αλλά την κούραση την σκέπαζε η χαρά, το κέρι, το γλέντι.

Λέγανε μια παροιμία οι παλιοί στα χωριά μας. 'Όποιος δεν έχτισε σπίτι και δεν πάντρεψε, δεν ξέρει τίποτα απ' τη ζωή. Πολύ σοφή παροιμία πραγματικά.

Και τώρα ακολουθούν στη συνέχεια όλα τα τραγούδια του γάμου.

Το γραφικό εξωκκλήσι του Άη Λια στο Κεράσοβο

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΡΟΪΔΟΥΛΑ

Κοπιάστε φίλοι μ' στον οντά ροδγιά μου ροδγιά μου
αϊ ναπά αϊ ναπάνω στις κρεβάτες Μάης αϊ Μάης με τα λουλούδια
Έχουμε αρνιά να ψήνονται ροδιά μου ροδιά μου
αϊ κριά αϊ κριάρια σουβλισμένα Μάης αϊ Μάης με τα λουλούδια.
Δεν ήρθαμε για φάει για πει ροδγιά μου ροδγιά μου
αϊ να φα αϊ να φάμε και να πιούμε Μάης αϊ Μάης με τα λουλούδια.
Μον ήρθαμε για την καλή ροδγιά μου ροδγιά μου
αϊ γιαυτήν αϊ γιαυτήν την μαυρομάτα Μάης αϊ Μάης με τα
(λουλούδια.)

(Τραγουδιέται όταν πηγαίνουν οι συμπεθέροι από το γαμπρό στην
νύφη στο σπίτι).

ΑΦΕΝΤΗ

Αφέντη μ' αφεντάκι μου πέντε φορές αφέντη (δεις)
Πέντε κρατούν τη μούλα σου και δυό την καλιγώνουν (δεις)
Βάζουν τα πέταλα αργυρά και τα καρφιά ασημένια (δεις)

(Ο σχοπός του σαν το «Κυρά Χρυσή»).

ΚΥΡΑ ΧΡΥΣΗ

- Κυρά Χρυσή κυρά αργυρή κυρά μαλαματένια (δισ)
Κυρά φοντάς στολίζεσαι στην Εκκλησιά να πάνεις (δισ)
Βάνεις τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι στήθος (δισ)
Βάνεις και τον αυγερινό καθάριο δαχτυλίδι. (δισ)

(Τραγουδιέται στο σκοπό «Μάναμι την δυχατέρα σου», το λέγανε στην πεθερά του γαμπρού όταν πηγαίγανε στο σπίτι της να πάρουν τη νύφη).

ΝΟΥΝΕ

- Εσύ νουνέ κυριέ νουνέ μεσ' την πόλη έστειλες (δισ)
Να φέρεις χρυσοστέφανα να στεφανώ 'εις αντρόγυνο (δισ)

(Ο σκοπός του σαν το «Κυρά Χρυσή». Το τραγουδούσαν στο Νουνό, και τούριχναν τα μήλα).

ΜΠΡΑΤΙΜΟΣ

- Του μπράτμου το μαντήλι νυφάδες το κεντούσαν.
Νυφάδες το κεντούσαν και το τραγουδούσαν.
Κορίτσια το στολίζον και το τραγουδούσαν.

(Αυτό τραγουδιέται στο σκοπό του «Νιόγαμπρου η Μάνα». Το λένε όταν στολίζουν το μπαϊράκι του Βλάμη).

ΕΣΥ ΓΑΜΠΡΕ

Εσύ γαμπρέ κυριέ γαμπρέ γαμπρέ καμαρωμένε (δισ)
Την αρραβώνα πρόστειλες της νύφης δεν της άρσεσε (δισ)

(Αυτό το μικρό το λένε στο γαμπρό κοροΐδευτικά ότανετοιμάζονται στο σπίτι για το γάμο. Στο σκοπό και αυτό του «Κυρά Χρυσή»).

ΒΕΡΓΟΥΛΑ

Βεργούλα δω βεργούλα κει βεργούλα πάει στη θρύση (δισ)
Με το γκιορντάνι στο λαιμό με τη λιανή τη μέση (δισ)
Και με το σιμοζούναρο χαμπλά χαμπλά ζωσιμένη (δισ)

(Και αυτό στο σκοπό του «Κυρά Χρυσή» το λένε για τις δερφοπτές όταν ετοίμαζουν το σπίτι για το γάμο).

ΤΟ ΑΛΕΥΡΙ

Ψηλό λυχνό είν' τ' αλεύρι ψηλό το κοσκινίζουν (δισ)
Κοράσιο το ζυμώνει με μάνα με πατέρα (δισ)
Με αδέρφια με ξαδέρφια με θειάκες με λαλάδες (δισ)
Με το πολύ το σόϊ με την πολύ σειρά. (δισ)

(Τραγουδιέται στη νύφη και το γαμπρό όταν πιάνουν το προζύμι. Τετάρτη στο γαμπρό Πέμπτη στη νύφη).

ΖΥΜΩΣΕ ΜΑΪΚΟ

Ζύμωσε μάλιστα ζύμωσε του γιού σου παξιμάδι
Με γέλια βάζει το νερό με γέλια το ζυμώνει.
Και με τα χαρχαλίσματα βάζει φωτιά στο φούρνο.

(Όταν ζυμώνουν το ψωμί).

ΚΕΡΝΑ ΤΟ ΠΡΟΖΥΜΙ

Κέρνα αφέντημ' κέρνα κέρνα το προζύμι
Κέρνα μάναμ' κέρνα κέρνα το προζύμι
Κέρνα νούνεμ' κέρνα κέρνα το προζύμι
Κέρνα μπράτιεμ' κέρνα κέρνα το προζύμι
Κέρνα σόϊμ' κέρνα κέρνα το προζύμι.

(Εδώ κερνάνε όλοι οι παραπάνω το προζύμι και τραγουδιέται στο σκοπό του «Αργυρό μου χτένι»).

ΤΗΝ ΚΟΦΑ

Κοπιάσαμε μαντίσα μου την κόφα ν' αρματώσω
Με μάνα με πατέρα μ' αδέρφια με ξαδέρφια.
Με θειάκες με μπαρμπάδες με το πολύ το σόϊ.

(Το τραγουδάνε όταν στολίζουν την κόφα Παρασκευή στο γαμπρό Σαββάτο στη νύφη.

Ο ΓΡΙΒΑΣ

Με την ευχή σου μάνα μου το γρίβα ν' αρματώσω.

(Είναι η εισαγωγή του τραγουδιού όταν αρχίζουν να στολίζουν το Μουλάρι που θα φορτώσουν την πρίκα και στολίζοντας τραγουδάνε το παρακάτω:).

Το γρίβα ν' αρματώσω με μάνα με πατέρα.
Με μάνα με πατέρα με αδέρφια με ξαδέρφια
Με θειάκες με μπαρμπάδες με το πολύ το σόϊ.

(Στο σκοπό της «Κόφας»).

ΑΚΟΥΣ ΜΩΡ ΜΑΝΑ

Ακούς μωρ μάνα τ' όργανα το πως θαρούν δραχνά.

Φέρνουν τον κάμπο πράσινο.

Ακούς πατέρα τ' όργανα το πως θαρούν δραχνά.

Φέρνουν τον κάμπο πράσινο.

(Τραγουδιέται όλη την εβδομάδα σαν το «Πέρδικα απ' το γυαλό»)

ΕΨΕΣ ΜΕ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Εψές με το φεγγάρι σήμερα στο πηγάδι.

Είδα μια μαυρομάτα και θέλω να την πάρω

Δε σούλεγα γω γιέ μου δε σε παραγγελούσα

Γιέ μου πάρε γυναίκα γιέμου να γυναικίσεις

Τώρα 'δρα τώρα πήρα τώρα 'δγα μάϊκαμι' δέσαμε

Πως την κρατώ π' το χέρι σαν άγριο περιστέρι.

(Το τραγουδάνε χορεύοντας όλη την εβδομάδα στο σπίτι του γαμπρού στο σκοπό σαν το «Κυριέμι τον πιάς τον κάνει»).

ΚΥΡΓΕΜ

Κυργέμ' το ποιός τον κάνει του νιόγαμπρου το γάμο
Αφέντης του τον κάνει με μόσχο με σταφύλι.
Με μόσχο με σταφύλι με τη δροσιά στα χείλη
Κυργέμ' το ποιός τον κάνει του νιόγαμπρου το γάμο
Η μάνα του τον κάνα με μόσχο με σταφύλι
με μόσχο με σταφύλι με τη δροσιά στα χείλη

(Και συνέχεια τα αδέρφια, τα ξαδέρφια, οι θειάκες, το σόϊ κλπ. Τραγουδιέται στο σκοπό του «Εφές με το φεγγάρι», όλη τη εβδομάδα).

ΤΟ ΚΑΝΑΤΙ

Κέρνα αφέντημ' κέρνα κέρνα το κανάτι
Κέρνα νούγεμ' κέρνα κέρνα το κανάτι
Κέρνα μπράτμε κέρνα κέρνα όλο το σόϊ.

(Το λένε όταν στολίζουν το κανάτι το Σάββατο βράδυ στο σκοπό του «Κέρνα το προζύμι»).

ΜΑΪΚΟ

Δείπνα μαϊκόμ' δείπνα κόμα απόψε αντάμα
Κι αύριο ως το γιόμα κι ως το μεσημέρι.
Κι αϊ χωριζομέσται γ' από τον πατέρα
Κι από τη μανίτσαμ κι από τα αδερφάκιαμ'.

(Το τραγουδούσαν το Σάββατο βράδυ στη νύφη στο σκοπό του «Αργυρό μου χτένι»).

ΣΥΜΠΕΘΕΡΑ ΜΟΥ

Να κυρά συμπεθέρα την αμάχη ποπιασάμε.
Έστειλες τον αϊτό σου και μας πήρε την περδίκια.

(Το λένε όταν ρίχνουν τα μήλα σαν το «Κέρνα αφέντη»).

ΠΕΡΔΙΚΑ

Μωρή περί περδίκια π' το γυαλό
με ποιόν εμάα εμάλωνες εψές.
Με τον αφεέ αφέντη μάλωνα
γιατί μ' έδωω με έδωσε μακριά
Απ' εδώ κιώω βρε κι ως τα Γιάννενα
εννιά ποτάα ποτάμια πέρασα
και άλλα εννιά εννιά έχω απέραστα.

(Το τραγουδάνε στη νύφη).

ΣΥΝΤΡΟΦΙΣΣΕΣ

Αϊστε συντρόφισσες να πάμε για νερό
Σύρτε δεν έρχομαι νότι μ' αρραβώνιασαν
Ν' επροχθές την Κυριακή και την άλλ' τη σημερινή
Δαχτυλίδι μούριξαν βεργωτό καμαρωτό
Στην κορφή έχει το σταυρό και στη ρίζα το νερό.

(Το τραγουδάνε στη νύφη όλη τη βδομάδα).

Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΓΑΜΠΡΟΥ Η ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Του νιόγαμπρου η μάνα ψηλά είναι σκουμπωμένη
Ψηλά είναι σκουμπωμένη τον ήλιο παραγγέλνει
Ψήσεν ηλιάκεμ' ψήσε τούτην την εβδομάδα
Χαρά θέλω να κάνω γαμπρό να προβοδύσω
Γαμπρό να προβοδύσω νύφη να καρτερέσω.
Μ' αδέρφια με ξαδέρφια με θειάκες με μπαρμπάδες.
Με θειάκες με μπαρμπάδες με το πολύ το σοϊ.

(Και αυτό τραγουδιέται όλη τη βδομάδα στο γαμπρό και στη νύφη).

ΚΟΡΗ ΑΝΕΒΑΙΝΕ

Κόρη ανέβαινε η μώρε κόρη ανέβαινε
Τον ανήφορο η μώρε τον ανήφορο.
Και κουβέντιαζε η μώρε και κουβέντιαζε
Με τον άνεμο η μώρε με τον άνεμο.
Για τα κάλη της η μώρα για τα κάλη της
Κάλημ' έμορφα η μώρε κάλημ' έμορφα.
Ποιός θα σας χαρεί η μώρε ποιός θα σας χαρεί
Τα μεσάνυχτα η μώρε τα παράγουρα.
Νιός σαν τ' άκουσε η μώρε σαν τ' άκουσε
Αυτός αντιλουγίθηκε μώρ αυτός αντιλουγίθηκε.
Εγώ θα σας χαρώ η μωρέ εγώ θα σας χαρώ
Και θα σας κερδί η μωρέ και θα σας κερδίσω
Τα μεσάνυχτα η μώρε τα παράγουρα.

(Τραγουδιέται στη νύφη).

ΚΟΡΗ ΜΟΥ ΤΙ ΤΟΝ ΑΓΑΠΑΣ

Ηη κορή μου τι τον αγαπάς	(δισ)
τον ξένο τον διαβάτη	(δισ)
Ηη νουδέ ν' εγώ τον αγαπώ	(δισ)
νουδέ κι εγώ τον θέλω	(δισ)
Ηη τον αγαπάει ο πατέρας μου	(δισ)
γαμπρό για να τον κάνει	(δισ)
Ηη τον αγαπάει η μάνα μου	(δισ)
γαμπρό για να τον κάνει	(δισ)

(Το τραγουδάνε στη νύφη το πρωί την Κυριακή στο σκοπό «Μανάμ' την διχατέρα σου»).

ΟΣΑ ΒΟΥΝΑ

Οσά βουνά α βουνά κι αν πέρασα	(δισ)
Κανά βουνό ο βουνό δεν μ' άρεσε	(δισ)
Μον' ένας κα α βρε κάμπος μ' άρεσε	(δισ)
Πάχει κουλού ου λουλούδια πράσινα	(δισ)
Πράσινα και ε βρε και βασιλικό	(δισ)
Πάεισε κι η κο σκι η κόρη κι έκατσε	(δισ)
Στη μέση από ο βρε 'πο βασιλικό	(δισ)
Κι ο νέος τη η βρε την αγνάντευε	(δισ)
Φεύγα μωρ κο ο μωρ κόρη από κει	(δισ)
Μην κόβεις το ο βρε το βασιλικό	(δισ)
Θέλ' να αρματώ ω αρματώσω τ' άλογο	(δισ)
Να πάω στην πο ο στην πόλη και να ρθω	(δισ)
Να φέρω ασή η ασημοδάχτυλο	(δισ)

(Τραγουδιέται στο δρόμο όταν πάνε στη νύφη, στο σκοπό του που «Πας βρε γιέ μου μοναχός»).

ΤΡΙΓΩΝΙΤΣΑ

Ορέ Αγάς ήρθε (δισ) και αι κόνιψε
και κόνιψε στη χώρα Τριγωνίτσα μου
και κόνιψε στη χώρα μάτια μι' παρδαλά.

Ορέ και την τριγώ ω τριγώνα γύρευε
και την τριγώνα θέλει Τριγωνίτσα μου
και την τριγώνα θέλει μάτια ομορφα.

Ορέ κι αυτή λουλού ου λουλούδια μάζευε.
πεσχέσ' στο Μπέη να πάει Τριγωνίτσα μου
πεσχέσ' στο Μπέη να πάει μάτιαμι' παρδαλά.

Ορέ έλα τριγώ ω τριγώναμι' στον οντά
έλα σε θέλει ο Μπέης Τριγωνίτσα μου
έλα σε θέλει ο Μπέης μάτιαμι' παρδαλά.

(Τραγουδιέται όταν φτάνουν στη νύφη).

ΣΤΟ ΣΕΦΕΡΙ

Στο σεφέρι πάει ο νιός και γύρισε
Γύρισε ξεγύρισε στον Τούρναβο
Κι έσκυψε να πιεί νερό κρυό νερό
Και του πέσει το μαντήλι η αρραβώνα του.

(Τραγουδιέται στο δρόμο όταν πάνε στη νύφη).

ΕΥΠΝΑ ΠΕΡΔΙΚΟΜΑΤΑ

Εύπνα περδικομάτα μου μωρέ κι ήρθα στο μαχαλά σου (δισ)

Σαν ήρθες καλοσιώρισες μωρέ τη μούφερεις εμένα (δισ)

Χρυσές πλεξούδες σούφερα μωρέ να πλέξεις τα μαλλιά σου (δισ)

Δεν τ' όξερα λεβέντη μου μωρέ πως είναι η αφεντιά σου (δισ)
 Να πεταχτώ σαν πέρδικα μωρέ ν' αρθώ στην αγκαλιά σου (δισ)
 Να γίνω γης να με πατείς μωρέ γεφύρι να περάσεις (δισ)
 Να γίνω κι ασημόκουπα μωρέ να πίνεις το κρασί σου (δισ)
 Εσύ να πίνεις το κρασί μωρέ και γω να λάμπω μέσα (δισ)

(Το τραγουδάνε μόλις φτάνουν στο σπίτι της νύφης).

ΠΟΥ ΠΑΣ ΒΡΕ ΓΙΕ

Πού πας βρε γιέ ε βρε γιέ μου μοναχός (δισ)
 Δεν πάω μωρ μά α μωρ μάνα μοναχός (δισ)
 Έχω τον νού σου τον νούνομ' ν' αμπροστά (δισ)
 Με τ' άλογό άλογό του παίζοντας (δισ)
 Με το ντουφέ ε ντουφέκιτ' ρίχνοντας (δισ)
 Πού πας βρε γιε βρε γιέ μου μοναχός (δισ)
 Δεν πάω μωρ μα α μωρ μάνα μοναχός (δισ)
 Έχω τον μπρά α τον μπράτιμο ν' αμπροστά (δισ)
 Με τ' άλογό άλογό του παίζοντας (δισ)
 Με το ντουφέ ε ντουφέκι ρίχνοντας (δισ)

(Το τραγουδάνε στο δρόμο πηγαίνοντας στη νύφη).

ΝΕΡΑΤΖΟΥΛΑ

Νεραντζούλα φουντωμένη (δισ) πούνε τ' άνθη σου
 (Νεραντζούλα (δισ))
 Πούνε τ' άνθη πούχες πρώτα (δισ) πουν' τα κάλη σου
 (Νεραντζούλα (δισ))
 Φύσηξε βορριάς κι αέρας (δισ) και τα γκρέμισε
 (Νεραντζούλα (δισ))

Σε παρακαλώ θορριά μου (δισ) τράβα σιγαλά Νεραντζούλα (δισ)
Ν' αρμενίσουν τα καράβια (δισ) τα ζαγοριανά Νεραντζούλα (δισ)
Ν' αρμενίσει κι ο καλός μου (δισ) απ' την ξενητειά
(Νεραντζούλα (δισ))

(Και αυτό τραγουδιέται στο δρόμο πηγαίνοντας στη νύφη).

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ

Γιάνν'ς παντρεύεται η μώρε Γιάνν'ς παντρεύεται
μωρ καλή γυναίκα παίρνει πο τον 'Ισβορο
'Ολοι πέρασαν μώρε όλοι πέρασαν
μωρ πέρα πο το ποτάμι.

Γιάνν'ς δεν πέρασε η μώρε Γιάνν'ς δεν πέρασε
πίσω γύρισε μωρ πίσω γύρισε

Πίσω γύρισε η μώρε στο σπίτι του πηγαίνει.

Στρώσε μάνα μου η μώρε στρώσε μάνα μου
μωρ ώσπου να φέρ'ν τη νύφη πο τον 'Ισβορο.

Βάστα Γιάννη μου η μώρε βάστα Γιάννη μου

(Το λένε έξω στην αυλή σαν το «'Αγιο Γιάννη»).

Τ' ΑΡΧΟΝΤΟΠΟΥΛΟ

Λουζέται τ' αρχοντόπουλο σ' ένα χρυσό λιένη (δισ)

Ηη πάπια φέρνει το νερό κι η χήνα το σαπούνη (δισ)

Ηη κι αδερφήτ' αγρήγορη φέρνει χρυσό το χτένη (δισ)

(Το τραγουδάνε όταν λούζουν το γαμπρό την Κυριακή το
πρωί στο σκοπό του «Ο Βασιλιάς παντρεύει γιό»).

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ

- Ηη ν' ο βασιλιάς παντρεύει γιο και ο ρήγας δυχατέρα (δισ)
Ηη ν' ακάλεσε προσκάλεσε το Νούγο και τον Μπράτιμο (δισ)
Ηη ν' ακάλεσε τα Γιάννενα και τη μισή την Άρτα (δισ)
Ηη το Γιάννη δεν ακάλεσε πούγε καχός στη χώρα (δισ)
Ηη ν' όλοι πηγαίν' αρνιά ψητά κριάρια σουβλισμένα (δισ)
Ηη ν' ο Γιάννης πούγαι ακάλεστος ελάφι σουβλισμένο (δισ)
Ηη το που πηγαίν' οι ακάλεστοι το που οι καλεσμένοι (δισ)
Ηη ν' έξω πηγαίν' οι ακάλεστοι και μέσα οι καλεσμένοι. (δισ)

(Το τραγουδάνε στο σπίτι του γαμπρού στο σκοπό του «Με την ευχή σου μάνα μου»).

ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΑ

Σταθείτε Παλληκάρια α σταματήσετε ε σταματήσετε
Πολύ κρασί μην πιείτε ε και μεθύσετε ε και μεθύσετε
Κι πέσετε στο στρώμα α στα προσκέφαλα α στα προσκέφαλα.
Όντα ήμουν παλληκάρι ι δώδεκα χρονών δώδεκα χρονών
Είχα και τ' αλεγγό μου ου πενταήτικο ο πενταήτικο.
Στους κάμπους περπατούσα α και κουρνιαχτιζα και κουρνιαχτιζα.
Στην πέτρα που πατούσα έβγαζε νερό ο έβγαζε νερό.

(Αυτό το τραγουδάνε όταν ξεπροβοδούν τους συμπεθέρους).

ΚΙΝΗΣΑΝ ΤΟ ΔΡΟΜΟ

Κίνησα το δρόμο δρόμο το στενό το μονοπάτι.
Βρίσκω μια μηλιά στο δρόμο με τα μήλα φορτωμένη.
Με τα μήλα φορτωμένη και με τ' άνθη στολισμένη.
Κι έσχυφα να κόψω ένα κι η μηλιά μ' αντιλογήθηκε

Μην το κόβεις μη τον παίρνεις τ' άχει αφέντης μετριμένα.
Τ' άχει αφέντης μετρημένα και κυρά λογαριασμένα.

(Τραγουδιέται στο δρόμο σαν πηγαίνουν για τη νύφη) .

ΣΤΗΝ ΠΕΤΡΑ

Στην πέτρα κα α θρε κάθεται ο γαμπρός (ιδις)

Κι η πέτρα πο ο θρε πόλυκε* νερό (ιδις)

Για να ξυρέ ξυρίσουν το γαμπρό (ιδις)

(Το τραγουδάνε όταν ξυρίζουν το γαμπρό μετά το λούσιμο στον κοπό του «Που πας θρε γιέμ'»).

ΤΟ ΞΥΡΑΦΙ

Αργυρό ξυράφι η και μαλαματένιο (ιδις)

Σερν' κγάλι-αγάλι μη ραγίσεις τρίχα τρίχα πο τα γένια (ιδις)

Και την πάρει ο ξένος και την κάνει μάγια (ιδις)

Μάγια του σπιτιού μας και της γειτονιάς μας.

(Το τραγουδάνε όταν ξυρίζουν το γαμπρό στο σκοπό του «Αργυρό μου χτένι»).

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

Δέστε αυτό το δέντρο πώς το κρούει αέρας

και το κομματιάζει (ιδις)

Κίνα* δέντρεμ' κίνα κίνα Κυπαρίσσι (ιδις)

(*) Αμόλυσε

(*) Ξεκκίνα

Πα να πάρ'ς τη νύφη νύφη του σπιτιού μας
και της γειτονιάς μας (δεις)

(Το τραγουδάνε μόλις ξεκινά ο γαμπρός για τη νύφη στο σκοπό του «Πόδισέ με μπράτμε»).

ΝΥΦΗ

Πέζα* νύφημ' πέζα πέζα δεν πεζεύω
Αε θέλω τάμα να πεζέψω τάμα μου γυρεύω.
Τάμα 'πο τον πεθερό. Τάμα 'πο την πεθερά.

(Το τραγουδάνε στην πλατεία όταν φτάνει η νύφη καβάλλα στο άλογο στο κοπό «Κέρνα αφέντη»).

Τ' ΑΚΟΥΣ ΓΑΜΠΡΕ

Τ' ακούς τ' ακούς τ' ακούς κυριέ γαμπρέ
Το τι σου λε ε σου λέει η μάνα σου
Μη φας μη πιείς μη πιείς πολύ κρασί
Και πέσεις και μωρ κι αποκοιμηθείς
Και χάσεις ν' α μωρ ν' αρραδώνα σου
Και σε γελά α γελάσει ο πεθερός
και σε γελά α γελάσει η πεθερά.
Αυτού στην πο ο στην πόρτα που θα μπεις
'Ηλιος φεγγά α φεγγάρι να φανείς
Για να σε δει ει σε δει ο πεθερός
να σε κερά α κεράσει το φλουρί
Για να σε δει ει σε δει η πεθερά
να σε κερά α κεράσει το φλουρί.

(Το λένε στο γαμπρό στο σκοπό «Της πέρδικας απ' το γυαλό»).

(*) Ξεπέζεψε

Πού θα μας πας βρε Σύρο μου Σύρο και καπετάνιε
 Στη Μακρυνίτσα βρε παιδιά εεεχοχο
 Μεσ στου παπά το σπίτι, παπάμ' ψωμί μωρέ παπάμ' τυρί εεεχοχο
 Ρακί μεταβρασμένο παπάμ' θελώ μωρέ την κόρη σου εεχοχο
 Την αρραβωνιασμένη. Εγώ παιδιάμ' μωρέ την Πάντρεφα εεεχοχο
 Την έχω παντρεμένη. Την πήρε ο γέρο μώρε Γιάνναρος εεεχοχο

(Τραγουδιέται και αυτό στο δρόμο όταν πηγαίνουν να πάρουν τη νύφη και στα προζύμια στο σκοπό του «Βουνού»).

ΠΑΓΩΝΙ

Ορέ τρεις χρόνους έχει ο Κωνσταντής
 απ' αραδιάζει για νύφη παγώνιμ' παγωνάκι μου.
 Ορέ να βρει ψηλή να βρει λιγνή
 να βρει καγκελοφρίδα παγώνιμ' παγωνάκι μου
 Ορέ βρήκε ψηλή βρήκε λιγνή
 βρήκε καγκελοφρίδα παγώνιμ' παγωνάκι μου.
 Ορέ να ξέρει ροκάκι αργαλειό
 να ξέρει να υφαίνει παγώνιμ' παγωνάκι μου.

(Το τραγουδάνε έξω απ' την Εκκλησία σαν περιμένουν να έρθου) από τη νύφη, στο σκοπό του «Σήμερα Δέσπω Πασχαλιά»).

ΣΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΤΟ ΒΟΥΝΟ

Ορέ στης Αλεξάνδρας το βουνό (δεις) αμάξι κατεβαίνει (δεις)
Ορέ αμάξι σιδεράμαξο (δεις) στ' ασήμι φορτωμένο (δεις)
Ορέ στ' ασήμι και στο μάλαμα (δεις) και στο μαργαριτάρι (δεις)
Ορέ τρεις αλαφίνες το τραβούν (δεις) δώδεκα παλληκάρια (δεις)
Ορέ να πα να ξεφορτώσουμε (δεις) στα πράσινα λιθάδια (δεις)
Ορέ να φαν οι μούλες μας ταή (δεις) κι τ' άλογα κριθάρι (δεις)
Ορέ κι εμείς να γιοματίσουμε (δεις) να φάμε και να πιούμε (δεις)

(Τραγουδιέται μετά το «Παγώνι» και στον ίδιο σκοπό).

ΣΥΜΠΕΘΕΡΟΙ

Συμπέθεροι ν' αργήσατε μας άργησαν κι άργήσαμε.
Ύστερα ήταν στον αργαλειό τα σκουλαρίκια στο Χριστό.

(Τραγουδιέται και αυτό μαζί με το «Παγώνι» σαν «Δροσούλα»).

ΡΟΔΙ

Νάχα ένα ρόδι ν' άριχνα να ξεδιπλώσω το χορό.
Να διάδει η νύφη κι ο γαμπρός να διάβουν κι οι συμπεθέροι.

(Αυτό το λένε όταν τελειώνουν τα τραγούδια όλα στην πλα-
τεία της Εκκλησίας με το «Παγώνι»).

Ο ΝΟΥΝΟΣ

Σε παρακλώ κυρ νούνε να μας βγάλεις τα στεφάνια.
Να μας βγάλεις τα στεφάνια να μας λύσεις και τα χέρια.

(Το λένε όταν μπαίνουν στο σπίτι τα νιόγαμπρα και ο νου-
νός τους δίνει το μέλι).

ΣΠΕΙΡΕ ΝΟΥΝΑ

Σπείρε νουνά το κριθάρι κι ο νουνός μαργαριτάρι
Να φυτρώσει φούντες - φούντες
σαν του νιογαμπρου η τσιαμπάδα (δεις)
σαν της νύφης τα στολίδια.

(Το τραγουδάνε όταν βγαίνουν από την Εκκλησία και ώσπου να φτάσουν στο σπίτι του γαμπρού η νουνά σπέρνει το κριθάρι. Τραγουδιέται στο σκοπό του «Κίνησα το δρόμο»).

ΑΚΟΥΣ ΝΥΦΗ

Ακούς ακούς κυράτσα νύφη τι σου λένε τα Βαγγέλια
Να τιμάς τον πεθερό σου να τιμάς την πεθερά σου.
Ακούς ακούς κυράτσα νύφη τι σου λένε τα Βαγγέλια.
Να τιμάς την αντραδερφή να τιμάς και τ' αντραδέρφια.

(Το τραγουδάνε όταν βγαίνουν απ' την Εκκλησία στο σκοπό «Πάει μόνος κι ήρθε ζευγάρι»).

ΤΟΥ ΝΙΟΓΑΜΠΡΟΥ Η ΜΑΝΑ

Του νιογαμπρου η μάνα τις στράτες 'νασκερνάει*
Τις στράτες 'νασκερνάει να διάθει ο νιός κι η κόρη
Να διάθει ο νιός κι κόρη να διάθει η Συρμπούλα
Να διάθει η Συρμπούλα να διάθει το σόϊ όλο.

(Το λένε όταν γυρίζουν απ' την Εκκλησία για το σπίτι του γαμπρού).

(*) Καθαρίζει

ΠΕΡΝΑΕΙ Η ΝΥΦΗ ΚΙ Ο ΓΑΜΠΡΟΣ

Περνάει η νύφη κι ο γαμπρός θάϊ κι ακούγουν τα βουνά

Περνάει με τον πεθερό θάϊ κι ακούγουν του βουνά.

Περνάει με τα αντραδέρφια* της θάϊ κι ακούγουν τα βουνά

Περνάει με τα ξαδέρφια της θάϊ κι ακούγουν τα βουνά.

(Το τραγουδάνε πηγαίνοντας στο σπίτι τα γιόπαντρα στο σκοπό του «Μήλο κόκκινο»).

Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΓΑΜΠΡΟΥ

Το πούναι η μάνα α η μάνα του γαμπρού (δισ)
να θγει ψηλά α ψηλά στα κάγκελα (δισ)
Να δει το γιό ο το γιό π' αρμάτωσε (δισ)
Το πως τον πρε ε τον πρέπουν τ' άρματα (δισ)
Το πως τον πα τον πάει ο γρίδας του (δισ)
Το πουν' η μα α η μάνα του γαμπρού (δισ)
Να θγει ψηλά α ψηλά στα κάγκελα (δισ)
Να δει τη νυ υ τη νύφη απόρχεται (δισ)
Το πως την ε την έχει η μάνα της (δισ)
Το πως την ε την έχει ο αφέντης της (δισ)
Με τα ματά α ματάκια χαμηλά (δισ)
με τα χερά α χεράκια σταυρωτά. (δισ)

(Το λέγε έξω απ' το σπίτι του γαμπρού στο σκοπό του «Που πας βρε γιέ»).

(*) Κουινιάδια

ΜΗΛΟ ΚΟΚΚΙΝΟ

Μηλό μου κόκκινο άσπρο και ρόδιγο
Μην το μαραίνεσαι το πως παντρεύεσαι
Δεν το μαραίνομαι το πως παντρεύομαι
Μον το μαραίνουμαι το πως χωρίζουμαι
Το πως χωρίζουμαι ν' απ' τον πατέρα μου
Κι απ' την μανίτσα μου κι απ' τα αδερφάκια μου.

(Και αυτό το λένε όσο ετοιμάζουν τη νύφη στο σκοπό του
«Αϊστε συντρόφισσες»).

Η ΓΗ

Η γη που κάνει τα κλαδιά
κι αέρας τα συνάζει (δισ)

Η μάνα κάνει το κορίτσ'
κι ο ξένος τ' αγκαλιάζει (δισ)

(Το τραγουδάνε δγαίνοντας στ' αλώνι να χορέψουν.

ΜΠΟΓΤΖΙΑΔΕΣ

Έχετε για συμπέθεροι η μαυρομάτα.
Ώρα καλή μπογτζιάδες μοϊ μαυρομάτα.
Μικρό πουλί σας δώσαμε η μαυρομάτα.
Να μην μας το μαλώσετε η μαυραμάτα.
Κι άλλο πουλί δεν έχουμε μοϊ μαυρομάτα.

(Το λένε όταν ξεπροβοδούν τους συμπεθέρους).

ΚΑΤΣΕ ΝΟΥΝΕ

Κάτσε νούνε κόμα πόψε σούχω πέντ' αρνιάψημένα
Σούχω πέντε αρνιά ψημένα κι άλλα πέντε σουβλισμένα.
Κάτσε νούνε κόμα πόψε σούχω πέρδικα ψημένη.
Σούχω πέρδικα ψημένη και λαγό τσιγαρισμένο.

(Αυτό το λένε όταν ξεπροβοδούν τον νουνό στο σκοπό «Πάει
μόνος»).

Τραγουδία της νύφης τώρα:

ΜΩΡ ΚΟΡΗ ΤΑΠΕΙΝΗ

Μώρη κόρη ταπεινή και αγρήγορη
Σι φουνάζει η μάνα σου τι με θέλει η μάνα μου.
Τι με θέλει η μάνα μου τα χουσιμέτιαμ* τάκανα.
Το νερό μου τόφερα το φωμίμι' το ζύμωσα.

(Το λένε όσο ετοιμάζουν τη νύφη στο σκοπό «Μήλο μου
κόκκινο»).

ΠΑΕΙ ΜΟΝΟΣ

Πάει μονός κι ήρθε ζευγάρι με την πέρδικα στο χέρι.
Με την πέρδικα στο χέρι με την αγριογερακίνα.

(Και αυτό το μικρό τραγουδάκι το λένε μόλις φτάσουν τα
νιόπαντρα στο σπίτι του γαμπρού στο σκοπό «Κίνησαν το δρόμο
δρόμο»).

(*) Δουλειές

ΑΡΓΥΡΟ ΜΟΥ ΧΤΕΝΙ

Αργυρό μου χτένι και μαλαιματένιο
Σέρνε αγάλι - αγάλι μη ραΐσεις τρίχα
Μη ραΐσεις τρίχο και την κάνει κεφάλι
Και την πάρει ο ξένος και την κάνει μάγια
Μάγια του σπιτιού μας και της γειτονιάς μας.

(Το τραγουδάνε όταν χτενίζουν τη νύφη στο σκοπό του
«Ή όδεσέμε μπράτμε»).

ΣΤΟΛΙΣΤΡΕΣ

Στολίστρες μου ου καλές στολίστρες
να στολίσετε καλά τη νύφη.
Κι αυτή βουνά θέλ' να διαβεί
της παίρνουν τα κλαδιά τις σκέπες*.

(Το λένε Κυριακή πρωί στη νύφη).

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ

Ένα πουλί θαλασσινό κι άλλο πουλί βουνίσιο
Τα δύο πουλιά γ' εμάλωναν τα δύο πουλιά μαλώνουν
Γυρίζει το θαλασσινό και λέγει στο βουνίσιο.
Μη με μαλώνεις βρε πουλί και μη με παραπέρνεις
Εγώ πολύμ' δεν κάθομαι στον τόπο σας να ζήσω
Αγ' κάτσω Μάη και Θερτή κι όλον τον Αλωνάρη
Κι αν κάτσω κι ως Χινόπωρο που θα τριγούν τ' αμπέλια.

(Το τραγουδάνε όταν στολίζουν τη νύφη).

(*) Πέπλα

ΤΗΣ ΝΥΦΙΤΣΑΣ

Της νυφίτσας τ' αδερφάκια κι αϊ τι στέκουν μαραιμένα
Τώρα η νύφη είναι δική μας τώρα την αγορασάμε
Χίλια γρόσια τα παπούτσια κι άλλα χίλια η αρραβώνα
Δώστα πίσω μάναμι' κι ξαγόρασέμε
Μη με πουλιάς αφέντη δυό ζευγές κορδέλια.*
Δυό ζευγές κορδέλια κι ένα δαχτυλίδι
Δώστα πάλι αφέντη και ξαγόρασέ με
Πίσω κι απ τα δώσω δε σε ξαγοράζω.

(Αυτό το λένε όταν έρχονται απ' το γαμπρό και βάζουν τα σημάδια, δηλαδή τα δώρα στη νύφη και τραγουδιέται στο σκοπό του «Πόδησέμε μπράτμε»).

ΠΟΔΗΣΕ ΜΕ ΜΠΡΑΤΜΕ

Κόκκινα κορδέλια

(ιδις)

(Το λένε όταν ο θλάμης βάζει τα παπούτσια στη νύφη, στο σκοπό του «Αργυρό μου χτένι»).

ΝΥΦΗ ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΙΑ

Νύφη νύφη με τα τέλια κι ο καμπρός με τα κορδέλια
Έβγα νύφη απ' το κελάρι να σε δει το παλληκάρι.
Να σε δει το παλληκάρι να τ' αρέσεις να σε πάρει.

(Το τραγουδάνε όταν βγαίνει η νύφη απ' το δωμάτιο).

(*) Παπούτσια

ΜΑΝΑ Μ' ΤΗ ΔΥΧΑΤΕΡΑ ΣΟΥ

Ηη μανάμ' τη δυχατέρα σου μανάμ' την μοναχιά σου
Ηη την έλουζες τη χτένιζες στα σύννεφα την κρύβεις
Ηη είδε ο ήλιος κι έλαμψε και το φεγγάρι χάθει
Ηη την είδε κι ο πραιματευτής κι έπεσε να πεθάνει.
Σηκώ - σηκώ πραιματευτή γαμπρό για να σε κάνω
Γαμπρό στην δυχατέρα μου γαμπρό στη μοναχιά μου
Κι αν δεν σε κάνω για γαμπρό νουνό να στεφανώσεις.

(Το λένε και αυτό όταν στολίζουν τη νύφη στο σκοπό του
«Ο βασιλιάς παντρεύει γιό»).

ΚΟΝΤΟΚΑΡΤΕΡΕΣΤΕ

Κοντοκαρτερέστε ν' αποχαιρετήσω τον καλόμ' πατέρα
Κοντοκαρτερέστε ν' αποχαιρετήσω την καλή μου μάνα
Κοντοκαρτερέστε ν' αποχαιρετήσω το καλό μου σόϊ
Κοντοκαρτερέστε ν' αποχαιρετήσω τους καλούς γειτόνους.

(Το λένε έξω στην αυλή της νύφης σαν «Αργυρό μου χτένι» ή

ΧΡΥΣΗ ΠΕΡΔΙΚΑ

Χρυσή περδίκια λάλησε και τα φτερά της θάρσεσε
Στη μέση πο τον οβορό πούσαι πατέραμ' έλα δω.
Πούσαι πατέραμ' έλα δω να μη μ' αδράξει ο σταυραϊτός.
Χρυσή περδίκια λάλησε και τα φτερά της θάρσεσε.
Στη μέση πο τον οβορό και τη μανίτσα φώναξε.
Πούσαι μανίτσαμ' έλα δω να μη μ' αδράξει ο σταυραϊτός.

(Το τραγουδάνε και αυτό όταν η νύφη είναι ακόμα στην
αυλή του σπιτιού σαν «Δροσούλα»).

ΣΥΜΠΕΘΕΡΟΙ

Συμπεθεροί μας ήρθανε σαν ήρθαν καλώς ήρθανε
Στρώνω τους μανόμ' κι ας κάθονται

(Το λένε όταν φτάνουν οι συμπεθέροι από το γαμπρό και το
τραγουδάνε οι συγγενείς της νύφης).

ΤΟ ΟΝΟΜΑ

Τ' όνομα μανίτσαμ' να μη η το λησιμονήσεις (δεις)
Στην πόρτα να το γράψεις να μην το λησιμονήσεις (δεις)
Φόντας περνάς την πόρτα εμένα να θυμάσαι.

Τ' όνομα μανίτσαμ' να μη το λησιμονήσεις (δεις)
Στον κήπο να το φτέψεις τριανταφυλλιά να γένει.
Φοντάς θα πάν'ς στον κήπο στον ίσκιο να καθέσαι
Στον ίσκιο να καθέσαι τριαντάφυλλα να κόβεις.

(Το τραγουδάνε φεύγοντας η νύφη απ' το σπίτι της στο σκο-
πό «Της νύφης η μάνα»).

ΓΑΜΠΡΕ

Γαμπρέ σαν θέλεις νάρχεσαι στις πεθεράς το σπίτι
Έλα τρώω στην αυλή να βρεις μηλιάς κλωνάρι.
Να βρεις την κόρη π' αγαπάς και να τηνέ φιλήσεις.

(Τραγουδιέται στο σκοπό του «Λούζεται τ' αρχοντόπουλο»).

ΓΙΑ ΣΗΚΩΤΕ

Άντε για σηκώτε μωρ για σηκώτε μωρ να πααίνομε
Ε μωρ να πααίνομε.

Άντε να πααίνομε ως την Πόλη μωρ κι ως τα Γιάννενα
αϊ κι ως τα Γιάννενα.

Άντε βρίσκω κόρη που κοιμάται μωρ στα τριαντάφυλλα
α μωρ στα τριαντάφυλλα.

Κι έσκυφα να τη φιλήσω μωρ δε μ' αδέχεται
αϊ δε μ' αδέχεται.

Σήκωσε τα δυό της μάτια μωρ και μελόγιασε.*
αϊ και με λόγιασε.

Με τον κόκκινό της της χείλο μωρ με κουβέντιασε
αϊ με κουβέντιασε.

Πού ήσουν ξένημ' το χειμώνα μωρ φόντας κρύωνα
αϊ φόντας κρύωνα.

Αϊ κι ήρθες το καλοκαίρι μωρ που θερμαίνομαι
αϊ που θερμαίνομαι.

Αϊ σαν ήρθες καλώς ήρθες μωρ κι αϊ τι μούφερεις
αϊ τι μούφερεις.

Σούφερα γυαλί και χτένι μωρ να γυαλίζεσαι
αϊ να χτενίζεσαι.

(Αυτό το τραγούδι το λέμε όταν θέλουμε να φύγουμε απ' το γάμο ή από τραπέζια, χαράς και πανηγυριού. Είναι το τραγούδι που δίνει τέλος σε κάθε κρασοκατάλυξη).

(*) Κοίταξε

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΓΥΡΟΣ

Φτάνουμε στο τέλος του κύκλου της ζωής του παλιού Κερασοβίτη. Στα γεράματα και στο θάνατο. Για αυτή τη μακάθρια φάση δεν έχουμε να πούμε και πολλά. Θα σημειώσουμε αυτά που γινότανε παλιά κι αυτά που συνεχίζονται και σήμερα πέρα από μια κηδεία στην πόλη.

Στο χωριό μας τον πεθαμένο αφού τον αλλάξουν και του δάλουν τα καλά του ρούχα μαζεύονται οι γυναίκες και τον μυριολογούν. Όλη νύχτα κάθονται στο νεκρό μερικές γυναίκες και τον ξημερώνουν. Την άλλη μέρα απ' το πρωί αρχίζει ο κόσμος πάλι να παραθέσει στο σπίτι του νεκρού με λουλούδια και διάφορα δώρα για τους πεθαμένους τους.

Όλες οι γυναίκες κάποιον θάχουν χάσει απ' το σπίτι τους και μια και φεύγει κάποιος τώρα για τους ουραμούς ευκαιρία να στείλουν στους δικούς τους λίγα δωράκια όπως λίγα μήλα, καρύδια, φουντούκια, δακτυλίδια, σταυρούς και καμιά φορά και κανένα γραμματάκι για τον άνθρωπό τους να μάθει όλα τα νέα της οικογένειας που ζει εδώ κάτω στο χωριό, στον κόσμο.

Τα μοιρολόγια που λέγανε και που λένε και τώρα ακόμα, δεν έχουν κάποια ορισμένη σύνθεση για να την καταγράψουμε. Είναι όλα τα τραγούδια αυτοσχέδια και δεμένα με την ηλικία του πεθαμένου. Παράδειγμα Εάν είναι νέος ο νεκρός του λένε στα τραγούδια αυτά που δεν πρόλαβε να χαρεί στη ζωή.

Εάν είναι πλικιωμένος του λένε τα τραγούδια αυτά, που τώρα θα ξεκουραζόταν λιγάκι γιατί πάντρεψε τα παιδιά του, πήρε τη σύνταξή του και τα λοιπά. Του λένε να πάει να πει στους ανθρώπους που έχουν πεθάνει ότι στο χωριό είναι όλοι καλά ότι ο τάδε πάντρεψε το παιδί του. Ότι ο δείμα έφυγε για την Αμερική και γενικά για τη ζωή του χωριού. Όλα αυτά τραγουδιστά σε σκοπό μοιρολογιού.

Σε αυτές τις περιπτώσεις πάντα κάποια γυναίκα θα πηγαίνει μπροστά τα λόγια και θα συνεχίζουμε πιο πίσω όλες μαζί προκαλώντας συγκίνηση. Είναι αδύνατον να μην ραΐσει και η σκληρότερη καρδιά στο άκουσμα ενός μοιρολογιού.

Είναι αδύνατον να μην υγρανθούν τα μάτια όποιου δήποτε ανθρώπου όταν βρεθεί στο σπίτι ενός πεθαμένου την στιγμή που μοιρολογούν οι γυναίκες, όσο σκληρός και νάναι.

Είναι ο σκοπός του τραγουδιού τέτοιος και τα λόγια συγκινητικά που δημιουργούν αυτό το συναίσθημα που αρμόζει στην περίπτωση. Όταν έρθει η ώρα της ταφής, ξεκινάνε απ' το σπίτι του πεθαμένου με τρία παιδιά μπροστά κρατώντας τα εξαπτέρυγα και πίσω ο παπάς ακολουθούμενος από τον νεκρό και όλον τον κόσμο του χωριού για την εκκλησία του χωριού. Αφού γίνει επικήδεια λειτουργία ξεκινούν πάλι όπως ήρθαν για το νεκροταφείο. Εκεί διαβάζοντας ο παπάς την τελευταία ευχή βάζουν τον πεθαμένο στην πενταετή με ενοίκιο κατοικία του. Τη λένε πενταετή γιατί μετά από 5 χρόνια θα βγάλουν τα οστά του και θα πάει πλέον στα Κοιμητήρια (οστεοφυλάκειο) για τον αιώνιο ύπνο του. Όταν όλα τελειώσουν ο κόσμος θα συλλυπηθεί τους συγγενείς του πεθαμένου, θα πάρει λίγο στάρι για συγχώρεση και θα περιμένουν τον παπά να φύγει πρώτο απ' το νεκροταφείο για να φύγουν όλοι στη συνέχεια. Εάν δεν φύγει ο παπάς πρώτος δεν φεύγει κανείς.

Στην πόρτα του νεκροταφείου υπάρχει μια βρύση με τρεχούμενο νερό.

Περνώντας από κει όλοι θα πλύνουν τα χέρια τους.

Στη συνέχεια όλοι οι συγγενείς θα πάνε στο σπίτι του πεθαμένου και θα φάνε τη φασολάδα που με επιμέλεια μαγείρεψαν ειδικοί άνθρωποι. Εδώ τελειώνει το πρώτο μέρος.

Στις τρεις ημέρες μετά το θάνατο βράζουν στάρι και το πη-

γαίνουν στην εκκλησία για διάβασμα και συγχώρεση. Η τρίτη φάση είναι στις εννιά ημέρες.

Η τέταρτη φάση είναι στις σαράντα ημέρες με στάρι στην εκκλησία αλλά και με μεγάλο τραπέζι στο σπίτι καλώντας όλους τους συγγενείς. Και τώρα τα φαγητά είναι όχι φασόλια, αλλά κρέας, κρασί κλπ.

Το σπουδαιότερο γεγονός, γινότανε τα παλιά χρόνια, τώρα δεν γίνεται. Όταν πέθαινε κάποιος, οι χωριανοί όλοι έπρεπε να πάνε το κανίσκι της παρηγοριάς. Έτσι το λέγανε.

Το κανίσκι παρηγοριάς ήτανε μια κουλούρα ψωμί, ένας τέλ-
τζερης κρέας φαγητό και ένα τσουκάλι κρασί. Απ' την πρώτη μέ-
ρα του θανάτου μέχρι τις εννιά μέρες πήγαιναν με τα παραπά-
νω φαγητά στο σπίτι του πεθαμένου, μεσημέρι - βράδυ να παρη-
γορήσουν τους δικούς του, να φάνε τα φαγητά όλοι μαζί και να
πιούνε και το κρασί, για να τους φύγει λίγο η στενοχώρια. Όσοι
δεν προλαβαίνανε να πάνε το κανίσκι μέχρι την ενάτη μέρα,
το πήγαινανε στην τεσσαρακοστή μέρα που δίνανε τα
σαράντα, και είχε κάνει και η οικογένεια την ετοιμασία με φα-
γητά, τρώγανε όλοι μαζί πίνανε και το κρασί για να συχωρεθεί
ο πεθαμένος και να ζήσουν οι υπόλοιποι να τον θυμούνται. Αυτό
γινότανε για τους παρακάτω λόγους.

Πρώτον για να δείξουν τη συμπόνια στους ανθρώπους που
χάσανε τον άνθρωπό τους και να τους παρηγορήσουν, να τους κά-
νουν παρέα για να περάσουν οι πρώτες μέρες κάπως ανώδυνες.

Δεύτερος λόγος τα φαγητά έρχονταν να καλύψουν την ανη-
μπόρια των συγγενών να μαγειρέψουν έπειτα απ' το χτύπημα της
μοίρας που τους βρήκε. Είναι γεγονός ότι αυτές τις ώρες κανείς
δεν έχει το κουράγιο να σκεφτεί για φαγητό και τέτοια. Αυτές τις
ώρες ούτε να μαγειρέψεις μπορείς ούτε και να φας. Γι' αυτό οι
Κερασσοδίτες με τον μεγάλο ανθρωπισμό τους, με την αγάπη για
τον συγχωριανό τους έσπευδαν να συμπαρασταθούν και να μοιρά-
στούν τον πόνο με την υπόλοιπη οικογένεια. Ήταν ένα δείγμα αν-
θρωπιάς, αλληλεγγύης και αδελφασύνης μεταξύ τους.

Μοιρασιμένες οι χαρές, μοιρασιμένες και οι λύπες.

Όταν για να συγκεντρώσουμε αυτά τα λίγα δείγματα του Κερασοβίτικου μοιρολογιού ζητήσαμε τη βοήθεια ωρισμένων Κερασοβιτισσών, η προθυμία τους μας σκλάβωσε και τις ευχαριστούμε θερμά.

Ακούστε όμως τι γράφει χαρακτηριστικά η Γλύκω στο χαρτί πούχε γραμμένα τα μοιρολόγια: «Όταν το μοιρολόϊ το λες στη θέση που πρέπει να το πεις, το λες όπως και το τραγούδι. Κι όταν μια γυναίκα έχει πληγωμένη απ' το χάρο καρδιά, όσα τραγούδια υπάρχουν, μπορεί να τα κάνει μοιρολόγια».

Ας δούμε μερικά απ' αυτά τα μοιρολόγια που για να νοιώσεις τον πόνο και την, ας την πούμε ομορφιά τους, πρέπει να τ' ακούς ηχητικά απ' τις χαροκαμένες γυναίκες:

«Μανούλα — ή πατέρα ή παιδί ή όνομα —
τι αρματώθηκες, που κίνησες να πάνεις
μήνα σε γάμο κίνησες μήνα σε πανηγύρι;
Ούτε σε γάμο κίνησα ούτε σε πανηγύρι.

Ο χάροντας με κάλεσε παντρεύει τον υγιό του
Και θέλω νούνα για να μπω νούνα να στεφανώσω».

«Ήρθεν η ώρα κι ο καιρός παιδιά μ' να χωριστούμε
Κλαίτε ν' εσείς κλαίγω κι εγώ το πώς να χωριστούμε
Εμάς δε μας ξεχώριζαν Τούρκοι με τα μαχαίρια
Και τώρα μας ξεχώρισε ο έρημος ο Χάρος».

«Που πας πού πας μανούλα μου και πίσω δε γυρίζεις.
Εγώ θα πάω παιδάκι μου που παν τα χελιδόνια.
Τα χελιδόνια θα γυρνούν, μα 'γώ σιακεί θα πάνω».

«Καλή μερά σου μάνα μου
αυτού στον κάτω κόσμο

Τι καλημέρα θέλω γω μωρέ καλά παιδιά μου.
Την καλημέρα τ'ν έχ'τε σεις που βλέπετε τον Ήλιο.
Εδώ ήλιος δε φαίνεται που κρούει* που βασιλεύει
Εδώ δύο - δύο δεν περπατούν και τρεις δεν κουβεντιάζουν.
Εδώ είν' απόνας μοναχός κι αυτός αριχνιασμένος».

«Σεντούκι κλειδωμένο*
άνοιξε για νάμπω μέσα
να σε δω το πώς κοιμάσαι
σε καινούριο περιβόλι
κάνει τα σταφύλια μαύρα
το κρασί πικρό φαρμάκι
να το πίνουν τα παιδιά μου*
και εμένα να θυμούνται».

«Ανάθεμα πιος τόλογε τ' αδέρφια δεν πονιούνται.
Τ' αδέρφια σχίζουν τα βουνά κι οι αδερφές τους κάμπους.
Μάνα μαλώνει τη θάλασσα και την πετροβολάει,
θάλασσα πικροθάλασσα και πολυκυματούσα
για πάψε αυτά τα κύματα πάψε και το θυμό σου
για να περάσω αντίπερα, για νάβρω τα παιδιά μου.
Σαν πήγε και τ' αντάμωσε σ' ένα χρυσό τραπέζι.
Να κλάψουνε τα ντέρτια τους και τα παράπονά τους.
Ποιός έχει τα περσόττερα για να τα μοιραστούνε.
Η μάνα έχει τα πλιότερα και τα φαρμακωμένα».

«Τι κάθεστε αρχόντισες και δε μοιρολογάτε,
Όλες καημόν απόχετε κι όλες καρδιά καμένη.
Ποιός έχασε τ'ς γονίδες του χάνει το γυρισμά του.

* Προφανώς εννοεί το φέρετρο.

* Ή οι δικοί μου.

(*) Ανατέλλει

Ποιά έχασε τον άντρα της χάνει και την τιμή της.
Ποιός έχασε τον αδελφό χάνει ψηλό καμάρι.
Ποιός έχασε την αδελφή χάνει γλυκειά κουβέντα.
Ποιός έχασε μικρά παιδιά έχει πικρά φαρμάκια
Ποιός έχασε τρανά παιδιά τρανά και πεντρεμένα
αυτός είναι τρανός καημός, πικρός φαρμακωμένος».

«Γιατί 'ναι μαύρα τα βουνά τι στέκουν βουρκωμένα!
μήνα χαλάζι τα βαρεί μήνα βροχή τα δέρνει;
Ούτε χαλάζι τα βαρεί ούτε βροχή τα δέρνει.
Μον τα πατάει ο χάροντας με τους απεθαμένους.
'Εχει τους νιούς από προστά τους γέροντες πιο πίσω.
Και τα μικρά παιδοΐπουλα στη σέλλα αρματιασμένα,
γυρνάν οι μάνες και του λεν γυρνάν τον κουβεντιάζουν.
Χάρε δεν πας από χωριό δεν πας πο κρού βρύση.
Να πιούν οι γέροι κρού νερό κι οι νέοι να λιθαρίσουν!
και τα μικρά παιδοΐπουλα λουλούδια να μαζέψουν;
Εγώ δεν πάνω από χωριό, ούτε 'πο κρούες βρύσες.
Γνωρίζ'ν οι μάνες τα παιδιά και τα παιδιά τις μάνες
γνωρίζονται τ' αντρούγνα και χωρισμό δεν έχουν».

Πέμπτη φάση είναι στο χρόνο. Και εδώ γίνεται μεγάλο τραπέζωμα με κρέας και ένα σωρό φαγητά σε όλους τους συγγενείς για τη συγχώρεση και ανάπαυση της ψυχής του ανθρώπου μας. Και κλείνει όλο αυτό το κύκλωμα στα Πέντε χρόνια που θα βγάλουμε τα οστά του ανθρώπου μας και θα τα βάλουμε σε ένα κουτί που θα γράφει απ' έξω το όνομα και πότε πέθανε. Θα τοποθετηθεί στο κοιμητήριο για τον αιώνιο ύπνο. Το τραπέζι και εδώ είναι γεμάτο με φαγητά και κρασί για να ευχηθούν να ζήσουν οι υπόλοιποι να θυμούνται τον άνθρωπό τους.

ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Και η ζωή συνεχίζεται. Τους ανθρώπους που χάνουμε τους θυμόμαστε και προσπαθούμε να τους μοιάσουμε στην αγάπη, στη νοικοκυρωσύνη, και στην πρόοδο.

Είναι φανερό ότι οι Κερασοδίτες και αυτοί που έφυγαν από τη ζωή και αυτοί που μένουν, τους διακρίνει η αγάπη για το συνάνθρωπό τους και γενικότερα για το χωριό τους. Μεγαδικός σκοπός όλων μας είναι να δούμε το χωριό μας να ξαναγεμίσει κόσμο όπως ήταν παλιότερα και η ζωή στο χωριό να γίνει κάπως ανθρώπινη.

Γιαυτό κάνουμε έκκληση σε όλες τις Νομαρχιακές και Κρατικές υπηρεσίες να σταθούν στο πλευρό μας ενεργητικά, στο αναπτυξιακό πρόγραμμα της κοινότητας και όλων των άλλων φορέων που αγωνίζονται. Τότε μπορούμε να πούμε ότι τα ήθη και τα έθιμα που εξιστορήσαμε δεν θάγαι κάτι το ξεπερασμένο. Αλλά θα γίνονται τα καθημερινά μας γλέντια σε ένα καθαρό ορίζοντα χωρίς καισαρεία, θορύβους και άγχη. Στις μεγάλες γιορτές να γεμίζουμε την πλατεία κόσμο σε ένα τετράδιπλο χορό με τους εκλεκτούς μας λαϊκούς καλλιτέχνες. Και τα Σαββατοκύριακα να ξαναστήσουμε το χορό στα αλώνια τραγουδώντας τα ευχάριστα δημοτικά μας τραγούδια, όπως εκείνον τον παλιό καιρό.

Να κάνουμε και τους γάμους τους παλιούς, να ξαναζωντανέψουν τα παλιά έθιμα.

Ο γεροπλάτανος ορθώνεται επιβλητικά στο κέντρο της πλατείας του χωριού μας και ρίχνει τα κλωνάρια του όλο και πιο μακριά να είναι χέρια και τα απλώνει να μας πει. Ελάτε. Εδώ είναι η ρίζα σας, εδώ είναι η ζωή σας. Η διασκέδασή σας και η ξεκούρασή σας. Μεγαλώνει ο γεροπλάτανος όλο και πιο πολύ ώστε σαν γυρίσουμε να μας κρατήσει όλους κάτω απ' τη σκιά του. Και καρτερεί, καρτερεί με υπομονή 25 χρόνια περίπου από τότε

που φύγαμε σαν κυνηγημένοι, κάποτε να γυρίσουμε ξανά στο χωριό να μας χαρίσει και την ανεκτίμητη δροσιά του. Και ποιος δεν σε σκέπτεται βάλσαμο του καημού μας γεροπλάτανε, ποιός δεν σε σκέπτεται βάλσαμο του καημού μας γεροπλάτανε, ποιός δεν νοσταλγεί τον ίσκιο σου και τη δροσιά σου; Και αν ζούμε στην ξενητεία, μια είναι η σκέψη μας, τότε θάρθει αυτή η πολυπόθητη ώρα που θα μας φέρει όλους πάλι κοντά σου.

Ένας σκοπός, ένα όνειρο, που κοντεύει να γίνει εφιάλτης, είναι η επιστροφή στο χωριό μας. Στον τόπο που είδαμε το πρώτο φως της ημέρας. Στον τόπο που εμείς οι μεγαλύτεροι κάπως τον ποτίσαμε με ιδρώτα και δάκρυ, πιθαμή προς πιθαμή. Να γυρίσουμε στο χωριό που οι πατεράδες μας και οι μαγάδες μας έχυσαν το αίμα τους για να ζούμε ελεύθεροι.

Γι' αυτό αγωνιζόμαστε με όλες μας τις δυνάμεις, Κοινότητα, Συνεταιρισμός και Αδελφότητες. Γι' αυτό ζητάμε και τη συνδρομή του Κράτους να δημιουργήσουμε προϋποθέσεις επιστροφής όλων μας στη ρίζα μας. Για το καλό του χωριού μας, για το καλό της περιοχής και ολοκλήρου του Κράτους. Με λαχτάρα καρτερούμε αυτό το όνειρο να γίνει πραγματικότητα. Το ευχόμαστε απ' τα βάθη της ψυχής μας.

Β. ΚΙΤΣΑΚΗΣ

Λεοντίου 22 - Άνω Κυψέλη

ΤΗΛ. 86.59.198

